

**UCHWAŁA NR XLVII/375/2023
RADY GMINY WARLUBIE**

z dnia 26 stycznia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 - 2027+

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz w związku z art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079 i 1846) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 - 2027+, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Warlubie.

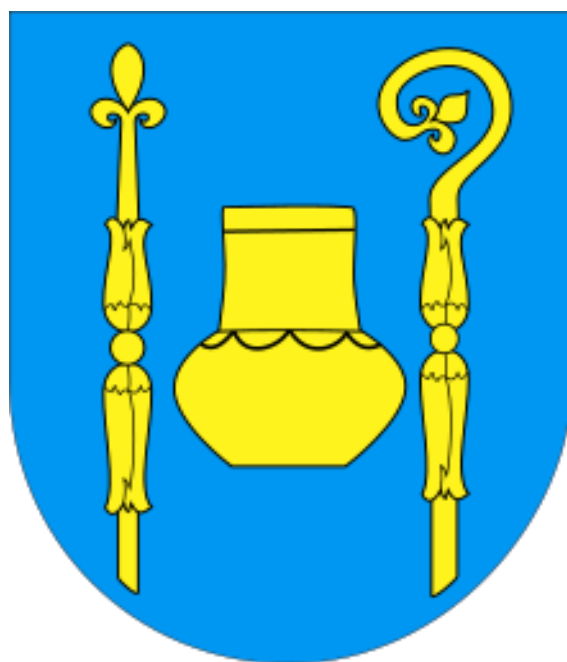
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Maria Jankowska

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLVII/375/2023
Rady Gminy Warlubie
z dnia 26 stycznia 2023 r.

Strategia Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: maj 2022 r.

Spis treści

SPIS TABEL	4
SPIS WYKRESÓW	4
SPIS SCHEMATÓW	4
SPIS MAP	4
ROZDZIAŁ I. WNIOSKI Z DIAGNOZY	7
1.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA GMINY WARLUBIE – ANALIZA SWOT	7
1.2. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY SPOŁECZNEJ	8
1.3. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY PRZESTRZENNEJ	9
1.4. WNIOSKI Z DIAGNOZY DLA SFERY GOSPODARCZEJ	10
ROZDZIAŁ II. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	11
ROZDZIAŁ III. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	15
ROZDZIAŁ IV. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	18
ROZDZIAŁ V. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	27
5.1. JEDNOSTKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY WARLUBIE	27
5.2. WIZJA ROZWOJU GMINY WARLUBIE I ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	29
ROZDZIAŁ VI. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	34
ROZDZIAŁ VII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	46
7.1. „STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+”	46
7.2. WYZWANIA ROZWOJOWE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+	47
7.3. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.....	47
7.4. KONCEPCJA ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO	48
7.5. CELE I KIERUNKI ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	52
7.6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	55
7.7. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ZAPLANOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY WARLUBIE Z KIERUNKAMI ROZWOJU OKREŚLONYMI W STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+.....	59
ROZDZIAŁ VIII. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	70
8.1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA REALIZACJĘ STRATEGII	70
8.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	77
8.3. SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII	80
ROZDZIAŁ IX. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	82
ODSTĄPIENIA OD PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	88
ZAŁĄCZNIKI	89

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej	8
Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej.....	9
Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej.....	10
Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej	12
Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej.....	13
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej.....	13
Tabela 7. Planowane kierunki działań	15
Tabela 8. Planowane kierunki działań	19
Tabela 9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce.....	36
Tabela 10. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki.....	48
Tabela 11. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”.....	54
Tabela 12. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030	56
Tabela 13. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Warlubie z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+	60
Tabela 14. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii	72
Tabela 15. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii.....	78
Tabela 16. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii	80
Tabela 17. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Warlubie	82

Spis wykresów

Wykres 1. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji **Błąd!**
Nie zdefiniowano zakładki.

Spis schematów

Wykres 1. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji.....	46
Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	14
Schemat 3. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii	73

Spis map

Mapa 1. Jednostki polityki przestrzennej na terenie Gminy Warlubie.....	28
Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej	30

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 – 2027+ powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę zdefiniowania kierunków kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Głównym jej celem jest wskazanie kierunków rozwoju Gminy, z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i ludzkiego.

W pracach nad przygotowaniem Strategii brali udział przede wszystkim przedstawiciele władz Gminy, pracownicy Urzędu Gminy w Warlubiu oraz mieszkańcy.

Strategia jest podstawowym i najważniejszym dokumentem na szczeblu lokalnym, wskazującym problemy, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o zapisy art. 10e – 10g Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.).

Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami prawnymi, niniejsza Strategia zawiera następujące elementy:

1. wnioski z diagnozy,
2. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
3. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
4. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
5. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
6. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
7. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Dla niniejszej Strategii nie opracowano rozdziału „Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy” gdyż na terenie gminy Warlubie nie zostały takie obszary zdefiniowane.

Integralną częścią Strategii jest **„Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Warlubie na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+”**, stanowiąca załącznik nr 1 do Strategii. Diagnoza pozwoliła przygotować ogólną ocenę stanu istniejącego obecnie w Gminie oraz określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Stanowiła ona punkt wyjścia całego procesu planowania strategicznego.

Głównym celem Strategii jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy zgodnie z przyjętym planem. Dokument wspiera pozytywne zmiany zachodzące na obszarze Gminy i pomaga w minimalizowaniu lub przewyżczeniu pojawiających się barier. W tym kontekście istotna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, ekologicznych i prawnych oraz pozwala na racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie strategii jest ponadto ważne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne – krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej.

W proces tworzenia Strategii włączeni zostali mieszkańcy, którzy mieli możliwość wypowiedzieć się na temat postrzegania jakości życia na terenie gminy oraz na temat swoich oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju gminy w latach obowiązywania Strategii w przeprowadzonej **ankiecie**. Raport z ankiet stanowi załącznik nr 2 do Strategii.

Do pracy nad Strategią wyznaczeni zostali przede wszystkim pracownicy Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska oraz Referatu Finansowego Urzędu Gminy. Ponadto w pracach nad

Strategią brali udział niezbędni eksperci i specjaliści z poszczególnych dziedzin oraz reprezentanci różnych środowisk działających na terenie Gminy Warlubie.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznioną planowania strategicznego. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych i informacji jakich dostarczyły konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami wszystkich środowisk Gminy, a także dokumenty strategiczne.

Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji.

Rozdział I.

Wnioski z diagnozy

1.1. Wnioski z diagnozy dla Gminy Warlubie – analiza SWOT

Bazą dla formułowania celów strategicznych są wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego. Najpopularniejszą metodą oceny stanu obecnego Gminy jest analiza SWOT. Nazwa tej metody wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesess), szanse (opportunities) i zagrożenia (therats) – jednocześnie stanowią one pole do przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego.

Opierając się na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, zidentyfikowano poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy Gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od Gminy, pojawiające się w otoczeniu).

Wyniki analizy SWOT są punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania bądź, które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Następnym wyborem jednego z takich scenariuszy będzie określony schemat celów.

Kolejnym etapem będzie ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które będą mieć dla procesów rozwoju Gminy priorytetowe znaczenie. Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy.

Schemat 1. Analiza SWOT

Źródło: *Opracowanie własne*

Analiza SWOT dla gminy Warlubie została opracowana dla każdej z przebadanych sfer osobno i przedstawiona w kolejnych podrozdziałach w ujęciu tabelarycznym.

1.2. Wnioski z diagnozy dla sfery społecznej

Tabela 1. Analiza SWOT w sferze społecznej

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Szeroka oferta instytucji kultury i sportu</p> <p>Dbanie o lokalne tradycje i zwyczaje</p> <p>Dbanie o aktywność fizyczną dzieci i młodzieży</p> <p>Zmniejszająca się liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>Szeroka oferta usług medycznych na miejscu</p> <p>Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi</p> <p>Rozbudowana infrastruktura sportowa (sale gimnastyczne, boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne)</p> <p>Wysokiej jakości infrastruktura ośrodka zdrowia w Warlubiu</p>	<p>Zmniejszająca się liczba ludności</p> <p>Starzejące się społeczeństwo</p> <p>Mała aktywność mieszkańców w zakresie korzystania z proponowanej oferty kulturalnej</p> <p>Zmniejszająca się liczba uczniów</p> <p>Słabe wyniki egzaminów końcowych w szkołach</p> <p>Pogarszająca się jakość nauczania będąca wynikiem pandemii COVID-19</p> <p>Brak przedszkola i żłobka</p> <p>Niewystarczająca wielkość oddziałów przedszkolnych przy szkołach</p> <p>Brak wystarczającej oferty opieki dla osób starszych (w wieku 80+)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Możliwość wykorzystania dotacji unijnych na realizację projektów o charakterze społecznym i edukacyjnym</p> <p>Dalszy rozwój atrakcyjnej oferty zajęć o charakterze kulturalnym i sportowym</p> <p>Wykorzystanie potencjału osób, które dotąd nie uczestniczyły w życiu społecznym gminy</p> <p>Wykształcona, zaangażowana i doświadczona kadra nauczycielska w szkołach gminy</p> <p>Zachowanie i kultywowanie tradycji, obrzędów i zwyczajów lokalnych</p> <p>Wypromowanie produktów lokalnych</p> <p>Dalszy rozwój usług społecznych i zdrowotnych</p>	<p>Niekorzystne trendy demograficzne w kraju</p> <p>Emigracja zarobkowa</p> <p>Rosnące korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej</p> <p>Brak dostrzeżenia i wykorzystania posiadanego potencjału ludzkiego</p> <p>Zaprzestanie dbałości o kultywowanie tradycji, obrzędów i zwyczajów lokalnych</p> <p>Brak wykwalifikowanej kadry medycznej</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Wnioski z diagnozy dla sfery przestrzennej

Tabela 2. Analiza SWOT w sferze przestrzennej

Sfera przestrzenna	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Malownicze krajobrazy stanowiące potencjał do rozwoju turystyki</p> <p>Duża powierzchnia obszarów chronionych</p> <p>Ciekawe zabytki, w szczególności sakralne</p> <p>Zrewitalizowany obszar przy jeziorze Rybno</p> <p>Korzystne położenie komunikacyjne, bliskość autostrady A1</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć dróg</p> <p>Wysoki stopień zwodociągowania Gminy</p> <p>Dobrze rozwinięty system gospodarki odpadami</p> <p>Rozwój Odnawialnych Źródeł Energii</p> <p>Duża lesistość terenu</p> <p>Zwiększające się korzystanie z gazu ziemnego na terenie Gminy</p>	<p>Niewystarczające wykorzystanie posiadanego potencjału do rozwoju turystyki</p> <p>Braki infrastrukturalne w obszarze turystyki</p> <p>Niszczące zabytki</p> <p>Słabo rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych</p> <p>Mało mieszkań socjalnych</p> <p>Brak odpowiedniego oznakowania szlaków turystycznych</p> <p>Niedostatecznie dobry stan techniczny części dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Wzrost aktywności turystycznej Polaków</p> <p>Wzrost świadomości ekologicznej</p> <p>Zwiększenie skali promocji gminy</p> <p>Rozwój usług turystycznych i agroturystycznych</p> <p>Wykorzystanie istniejących zasobów przyrodniczych do rozwoju turystyki</p> <p>Poprawa jakości wód w jeziorach na terenie Gminy</p> <p>Możliwość wykorzystania dotacji unijnych na realizację projektów o charakterze infrastrukturalnym</p> <p>Bliskość autostrady A1</p> <p>Inwestycje w drogi lokalne i ścieżki rowerowe</p> <p>Rozwój połączeń transportu publicznego</p> <p>Dalszy rozwój Odnawialnych Źródeł Energii</p>	<p>Brak promocji Gminy</p> <p>Brak podjęcia działań mających na celu rozwój turystyczny Gminy</p> <p>Brak wykorzystania możliwości dofinansowania inwestycji ze środków unijnych</p> <p>Brak podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, w tym w zakresie mieszkalnictwa</p> <p>Brak rozwoju komunikacji publicznej</p>

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Wnioski z diagnozy dla sfery gospodarczej

Tabela 3. Analiza SWOT w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Rolniczy charakter Gminy</p> <p>Wysokiej jakości gleby sprzyjające rozwojowi rolnictwa</p> <p>Stosunkowo niski poziom bezrobocia</p> <p>Istnienie Specjalnej Strefy Ekonomicznej</p> <p>Stosunkowo niski poziom zadłużenia gminy</p> <p>Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych</p>	<p>Wysokie bezrobocie wśród kobiet</p> <p>Konieczność uporządkowania spraw prawnych związanych z funkcjonowaniem Specjalnej Strefy Ekonomicznej</p> <p>Brak korelacji między wykształceniem mieszkańców a potrzebami lokalnego rynku pracy</p> <p>Emigracja zarobkowa (szczególnie młodych ludzi)</p> <p>Niewystarczający rozwój gospodarstw agroturystycznych</p> <p>Niewystarczająca promocja produktów lokalnych</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Uproszczenie procedur administracyjnych w zakresie zakładania działalności gospodarczej</p> <p>Możliwość stworzenia przywilejów dla nowo inwestujących firm</p> <p>Zmiana mentalności odnośnie podejmowania własnej działalności gospodarczej</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji/przekwalifikowywanie osób bezrobotnych</p> <p>Promocja Gminy w celu pozyskania inwestorów</p> <p>Wydzielenie terenów inwestycyjnych dla zainteresowanych inwestorów</p>	<p>Rosnące bezrobocie</p> <p>Skomplikowane procedury w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Brak oferty edukacyjnej dającej możliwości przekwalifikowania się/podnoszenia kwalifikacji</p>

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział II.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wnioski z wykonanej diagnozy stały się podstawą dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Cel definiowany jest jako stan/efekt/sytuacja/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Opisuje on przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują stan docelowy, który powstanie w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują one wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja opisuje pożądany stan gminy w perspektywie długookresowej.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, przedstawiają generalny kierunek postępowania w realizacji planowanej wizji rozwoju gminy. Odpowiadają one ponadto na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?”.

Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określając narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych, jednocześnie odpowiadając na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Ważne jest, by cele, a następnie kierunki działań, odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i:

- rozwiązywały najważniejsze problemy,
- zmniejszały bariery rozwojowe,
- wzmacniały potencjał lokalny,
- wykorzystywały zasoby własne i szanse pojawiające się w otoczeniu,
- łączyły działania z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Cele sformułowane są w odpowiedzi na problemy (słabe strony, zagrożenia), które zidentyfikowano na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy (mocne strony, szanse). Każdy z celów powinien być określony w sposób SMART:

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Zidentyfikowane w analizie SWOT, zarówno problemy, jak i mocne strony, wymagają określenia celów strategicznych dla Gminy Warlubie, które stanowią bezpośrednią odpowiedź na istniejące tam trudności rozwojowe i potencjały. To właśnie te cele pomagają określić kierunki rozwoju Gminy.

Niniejsza strategia wyznacza cele strategiczne osobno dla każdej z trzech analizowanych sfer, tj.:

- sfera społeczna,
- sfera przestrzenna,
- sfera gospodarcza.

Realizacja celów strategicznych możliwa będzie poprzez zdefiniowanie, a następnie osiągnięcie konkretnych celów operacyjnych.

W wizji Gminy Warlubie w roku 2027 założono uzyskanie określonego stanu jej rozwoju, gdzie wskazano na gminę aktywną społecznie i silną gospodarczo, o atrakcyjnej lokalizacji i z potencjałem do

rozwoju przedsiębiorczości, ze zrównoważonym wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz infrastrukturą techniczną dostosowaną do potrzeb i określonych standardów. W ten sposób zostały wyłonione najważniejsze „wyzwania” stojące przed Gminą, zarówno w obszarze społecznym, przestrzennym, jak i gospodarczym.

Działania w zakresie obszaru społeczeństwa nie ograniczają się jedynie do zapewnienia samej infrastruktury zaspokajającej potrzeby socjalne, edukacyjne, czy kulturalne ludności. W grę wchodzi również działania „miękkie” w zakresie m.in. edukacji, czy opieki społecznej. Ponadto znajdują się tu także działania zmierzające do szeroko pojętego aktywizowania mieszkańców.

Spełnienie wizji będzie wymagało zrealizowania poszczególnych działań we wszystkich obszarach aktywności Gminy Warlubie. Stąd konieczność określenia celów strategicznych, których osiągnięcie zagwarantuje wypełnienie wizji.

Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku diagnozy obszaru, ankiet, analizy SWOT oraz spotkań konsultacyjnych wypracowano szkielet Strategii, który złożony jest z trzech celów strategicznych, których uszczegółowieniem są z kolei cele operacyjne, do których zostały przypisane określone kierunki działań.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze społecznej:

Tabela 4. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze społecznej

CEL STRATEGICZNY I:		
Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA SPOŁECZNA	I.1	Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej
	I.2	Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej
	I.3	Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli
	I.4	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich

Źródło: Opracowanie własne

Rozwój lokalny i regionalny nie wynika wyłącznie z inwestowania w infrastrukturę. Szczególnie ważnym komponentem jest potencjał kapitału ludzkiego i odpowiednie jego wykorzystanie. Zdolność społeczności lokalnej do integracji i samoorganizacji gwarantuje jednostce trwały rozwój będący odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Tworzenie warunków dla zwiększania aktywności i integracji społecznej powinno stanowić ważny element w planowaniu przyszłości Gminy i jej mieszkańców. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej pozwoli na aktywne włączenie mieszkańców w działania na rzecz najbliższego otoczenia. Przyczyni się tym samym do zwiększania konsekwentnego wysokiego potencjału miejsca zamieszkania. Pozwoli także na wypracowanie właściwych narzędzi współpracy i partnerstwa rozumianego jako płaszczyzna współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z lokalną przedsiębiorczością oraz gmin ościennych.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze przestrzennej:

Tabela 5. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze przestrzennej

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA PRZESTRZENNA	II.1	Rozwój turystyczny gminy
	II.2	Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej
	II.3	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
	II.4	Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych
	II.5	Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar środowiska naturalnego to przede wszystkim działania z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałające zanieczyszczeniom gminy i sprzyjające podnoszeniu świadomości ekologicznej. Równie ważne jest racjonalne wykorzystanie posiadanych potencjałów w kierunku rozwoju turystyki i rekreacji przy odpowiednio prowadzonej promocji walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy.

Rozwój infrastruktury technicznej jest jednym z głównych czynników wpływających na stworzenie mieszkańcom właściwych warunków życia, a tym samym zagwarantowanie im określonego poziomu atrakcyjności pod względem miejsca zamieszkania.

W wyniku realizacji działań infrastrukturalnych można zagwarantować mieszkańcom wysoką jakość życia, co w konsekwencji generuje rozwój społeczny, a także gospodarczy obszaru. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Gminy, a także może stanowić doskonały argument zachęcający do osiedlania się nowych mieszkańców na jej terenie.

W poniższej tabeli przedstawiono cel strategiczny oraz cele operacyjne w sferze gospodarczej:

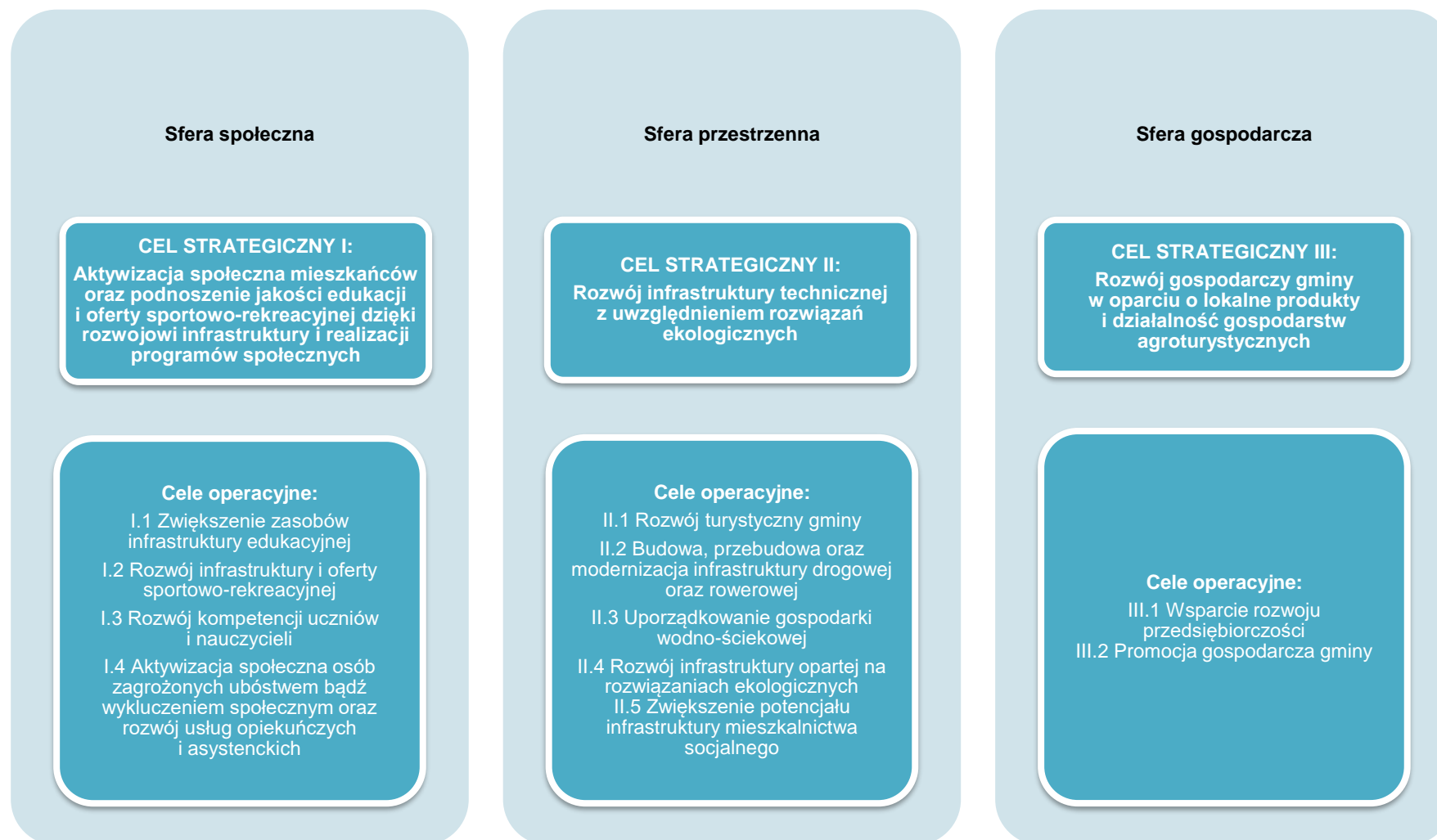
Tabela 6. Cel strategiczny i cele operacyjne w sferze gospodarczej

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych		
	Lp.	Cel operacyjny
SFERA GOSPODARCZA	III.1	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
	III.2	Promocja gospodarcza gminy

Źródło: Opracowanie własne

Bezpośrednio realizacja tego celu strategicznego oraz celów operacyjnych ma spowodować rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Będzie to sprzyjało wzrostowi konkurencyjności gospodarczej gminy mierzonej wartością wytworzonych dóbr i usług oraz bezpośrednio i pośrednio wzrostowi konkurencyjności. Sam proces stymulowania rozwoju działalności gospodarczej podniesie również konkurencyjność inwestycyjną gminy. Punktem wyjścia realizacji tego celu będą wewnętrzne zasoby posiadane przez gminę.

Schemat 2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział III.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Strategia oprócz wskazania celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych, pokazuje również kierunki działań bądź, jeśli to możliwe, konkretne działania. Podstawą ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian, które niezbędne są do realizacji założonych celów.

Kierunki działań wskazują zaplanowane do realizacji rodzaje przedsięwzięć, które podejmowane będą przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Ponadto służą one realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii.

Kierunki działań niezbędne do przeprowadzenia, aby osiągnąć postawione sobie cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych	
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej	
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu
Cel operacyjny I.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej	
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach
I.2.b.	Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu
I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli	
I.3.a.	Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów
I.3.b.	Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego
I.3.c.	Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich	
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach
I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu
I.4.c.	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie
I.4.d.	Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych	
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy	
II.1.a.	Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy
II.1.b.	Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątwy - „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)
II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo

Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej	
II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień
II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Błądziewno
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka) do Kurzejewa odcinek ok. 700m
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m (podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)
II.2.ł.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądky oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryzewo) odcinek ok. 300 m
II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątasek- Ciemny Las odcinek ok. 2,0 km
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok. 1,7 km
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątawę
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek
II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)
II.3.c.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu
II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie
II.3.i.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie
II.3.j.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie
II.3.k.	Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych	
II.4.a.	Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy
II.4.b.	Usuwanie wyrobów azbestowych
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie

II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie – toalety publiczne
II.4.e.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego	
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych	
Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	
III.1.a.	Rozwój gospodarstw agroturystycznych
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy	
III.2.a.	Rozwój i promocja lokalnych produktów

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Strategia definiuje oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia wraz ze wskazaniem źródeł ich pomiaru. Rezultaty to efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Rezultaty, tak jak cele, są weryfikowalne i mierzalne. Oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym.

Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wskaźniki pokazują stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Wskaźnik jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik określa się jako miarę celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Wskaźniki dla zaplanowanych działań określono z uwzględnieniem ich kształtowania się w czasie i przestrzeni, co pozwala na bieżący monitoring planowanych działań i lepsze ukierunkowanie na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Dla wszystkich wcześniej zdefiniowanych kierunków działań określono planowane rezultaty ich przeprowadzenia oraz wskaźniki wraz ze sposobem ich monitorowania, czyli podaniem źródła informacji, skąd wynikać będzie planowana do osiągnięcia wartość wskaźnika.

W poniższej tabeli dla każdego z zaplanowanych przedsięwzięć przypisano konkretne wskaźniki oraz źródła ich pomiaru.

Tabela 8. Planowane kierunki działań

Lp.	Kierunki działań	Rezultaty	Wskaźniki	Źródła pomiaru wskaźnika
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych				
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej				
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu	1. Zapewnienie opieki dla dzieci. 2. Zwiększenie ilości infrastruktury społecznej służącej dzieciom.	1. Liczba dzieci korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury – ok. 75/rok (ok. 20 dzieci żłobkowych i ok. 55 dzieci przedszkolnych)	- ewidencja dzieci korzystających z powstałej infrastruktury
Cel operacyjny I.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej				
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach	1. Rozbudowa oferty sportowej dla uczniów i pozostałych mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej uczniom i pozostałym mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury sportowej – ok. 200/rok	- ewidencja osób korzystających z powstałej infrastruktury sportowej
I.2.b.	Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu	1. Zwiększenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych.	1. Liczba osób które skorzystały z oferty sportowo-rekreacyjnej – ok. 600/rok	- rejestr osób korzystających z usług
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie	1. Rozbudowa oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – ok. 1500/rok	- ewidencja osób korzystających z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu	1. Rozbudowa oferty sportowej dla mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.	1. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej – ok. 100/rok	- ewidencja osób korzystających z infrastruktury sportowej
I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku	1. Rozbudowa oferty sportowej dla mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych.	1. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej – ok. 300/rok	- ewidencja osób korzystających z infrastruktury sportowej

		3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom.		
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli				
I.3.a.	Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasisty.	1. Liczba uczniów korzystających z zajęć doskonalących kompetencje kluczowe – ok. 150/rok	- lista obecności
I.3.b.	Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Poprawa wyników na egzaminach ósmoklasisty.	1. Liczba uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego – ok. 100/rok	- lista obecności
I.3.c.	Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)	1. Wzrost poziomu nauczania w szkołach. 2. Wzrost poziomu kompetencji nauczycieli. 3. Poprawa wyników na egzaminach.	1. Liczba uczestników zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej – ok. 20/rok	- lista obecności
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich				
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach	1. Zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów. 2. Wzrost poczucia własnej wartości u seniorów. 3. Wzrost aktywizacji społecznej seniorów.	1. Liczba miejsc w stworzonych Klubach Seniora - ok. 40/rok	- listy obecności
I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia. 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi. 3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami.	1. Liczba osób które skorzystały z usług – 20/rok	- rejestr osób korzystających z usług
I.4.c.	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie	1. Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom potrzebującym wsparcia. 2. Odciążenie rodzin osób potrzebujących wsparcia w opiece nad nimi. 3. Poprawa jakości życia osób objętych usługami.	1. Liczba rodzin które skorzystały z tego typu usług – 9/rok	- listy obecności
I.4.d.	Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim	1. Rozbudowa oferty społecznej dla mieszkańców. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych.	1. Liczba uczestników programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim – ok. 80/rok	- lista obecności

Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy				
II.1.a.	Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy	1. Promocja turystyczna gminy. 2. Zwiększenie potencjału turystycznego gminy.	1. Liczba stworzonych aplikacji mobilnych do promocji turystycznej gminy – 1 szt.	- protokół odbioru
II.1.b.	Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych	1. Promocja turystyczna gminy. 2. Zwiększenie potencjału turystycznego gminy.	1. Liczba stworzonych folderów/przewodników turystycznych z opisem tras turystycznych – 1 szt.	- protokół odbioru
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątawy - „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)	1. Rozbudowa oferty turystycznej dla mieszkańców. 2. Zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom. 4. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 5. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 6. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych nowych ścieżek rowerowych na terenie Gminy – 6 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu	1. Rozbudowa oferty turystycznej gminy. 2. Wzrost zainteresowania gminą. 3. Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy.	1. Liczba stworzonych nowych obiektów o funkcji turystycznej – 1 szt. 2. Liczba osób odwiedzających nowe obiekty turystyczne – 500/rok	- protokół odbioru robót budowlanych - ewidencja osób korzystających z obiektów turystycznych
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo	1. Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy	1. Liczba zrewitalizowanych obiektów – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej				
II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość przebudowanych odcinków drogi – 3 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość przebudowanych odcinków drogi – 9,5 km	- protokół odbioru robót budowlanych

II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość przebudowanych odcinków drogi – 4,5 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość przebudowanych odcinków drogi – ok.1,0 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi. 5. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze.	1. Długość przebudowanych odcinków drogi – ok. 9 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214	1. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 2. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych odcinków chodnika – 0,3 km 2. Długość wybudowanych zatok postojowych – ok. 0,15 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – 0,67 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – 0,45 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Bładziewno	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – 3 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul.	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 0,97 km	- protokół odbioru robót budowlanych

	Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.	3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.		
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka do Kurzejewa odcinek ok. 700m.	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 0,7 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m. (podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 0,75 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.i.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądki oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 0,7 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryżewo) odcinek ok. 300m.	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 0,3 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Małasek- Ciemny Las odcinek ok.2,0km.	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 2,0 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m.	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – ok. 1,7 km	- protokół odbioru robót budowlanych

	Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok. 1,7km	4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.		
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mąławę	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin. 4. Zwiększenie stopnia funkcjonalności drogi.	1. Długość wybudowanych odcinków drogi – 0,3 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391	1. Zwiększenie funkcjonalności podróży rowerem z uwagi na poprawę spójności ścieżek rowerowych. 2. Podniesienie komfortu jazdy na rowerze. 3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 4. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych – 6 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku	1. Poprawa stanu technicznego drogi. 2. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa. 3. Zmniejszenie emisji toksycznych składników spalin.	1. Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg gminnych – 1,8 km	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – ok. 18 km (Bzowo – ok. 5 km, pozostałe miejscowości – ok. 13 km)	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 14,3 km (+ 82 przyłącza)	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.c.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 4. Eliminacja uciążliwości związanych z korzystaniem z szamb.	1. Liczba wybudowanych oczyszczalni przydomowych – 10 szt./rok	- protokół odbioru
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 1,3 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 0,3 km	- protokół odbioru robót budowlanych

		3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.		
II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.i.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 3,8 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.j.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Długość wybudowanej sieci wodociągowej – 1,0 km 2. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 1,0 km	- protokół odbioru robót budowlanych
II.3.k.	Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba wybudowanych obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.a.	Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy	1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba wymienionych źródeł ciepła – ok. 15 st./rok	- protokół odbioru
II.4.b.	Usuwanie wyrobów azbestowych	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Ilość utylizowanych wyrobów azbestowych – 50 Mg/rok	- protokół odbioru
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	1. Liczba wybudowanych PSZOK – 1 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie – toalety publiczne	1. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 2. Poprawa komfortu życia mieszkańców.	1. Liczba powstałych obiektów sanitarnych – 5 szt.	- protokół odbioru

II.4.e.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. 2. Poprawa stanu środowiska naturalnego. 3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 4. Spadek emisji gazów cieplarnianych. 	1. Długość wybudowanej sieci gazowej – 2,0 km	- rejestr gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego				
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa komfortu życia mieszkańców. 2. Poprawa warunków lokalowych mieszkańców. 3. Rozwój infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom. 	1. Liczba wybudowanych mieszkań socjalnych – 4 szt.	- protokół odbioru robót budowlanych
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych				
Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości				
III.1.a.	Rozwój gospodarstw agroturystycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa oferty turystycznej gminy. 2. Zapewnienie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. 3. Rozwój infrastruktury społecznej na terenie gminy. 	1. Liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych – 1/rok	- rejestr gospodarstw
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy				
III.2.a.	Rozwój i promocja lokalnych produktów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja gospodarcza gminy. 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. 3. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 4. Wzrost zatrudnienia. 5. Ożywienie gospodarcze gminy. 	1. Liczba produktów lokalnych – 2 szt.	- rejestr, ankiety

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział V.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

5.1. Jednostki polityki przestrzennej Gminy Warlubie

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Warlubie została określona w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Warlubie.

Najważniejszym założeniem polityki rozwoju przestrzennego gminy Warlubie jest priorytetowe traktowanie funkcjonowania środowiska przyrodniczego, jako podstawy zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy. Zatem nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego gminy jest ochrona wartości przyrodniczych oraz dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania terenów i ładu przestrzennego gminy.

Z przeprowadzonej oceny istniejących uwarunkowań przyrodniczych wynikają następujące podstawowe kierunki polityki przestrzennej:

- zachowanie, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych;
- ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- ekologizacja przestrzeni osadniczej;
- zasady ochrony i kształtowania cennych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- wyznaczenie terenów pod nową zabudowę;
- określenie obszarów problemowych, przeznaczonych do specjalistycznych opracowań, analiz przestrzennych;
- dalszy rozwój gospodarczy poprzez wskazanie ofertowych terenów inwestycyjnych, w celu pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- przeprowadzanie restrukturyzacji rolnictwa w celu zwiększenia jego efektywności przy jednoczesnym zmniejszaniu ludności zawodowo czynnej w rolnictwie;
- rozwój rolnictwa ekologicznego i leśnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych;
- wzmocnienie funkcji wsi Warlubie, jako siedziby gminy pełniącej rolę administracyjną, usługowo- gospodarczą i mieszkaniową oraz wykreowanie wsi Lipinki, jako miejscowości o charakterze rekreacyjno - wypoczynkowym i letniskowym;
- ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie systemu gospodarki wodno-ściekowej i dróg.

Zachowanie, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych odnosi się przede wszystkim do korytarzy i ciągów ekologicznych, w obrębie których występują najważniejsze powiązania przyrodnicze. Poza elementami liniowymi ważną rolę w tym systemie odgrywają tzw. punkty ekologiczne, które stanowią drobne, wyizolowane, ale względnie cenne ekologicznie powierzchnie. Na terenie gminy są to stosunkowo liczne obniżenia wysoczyznowe, niewielkie fragmenty leśne itp. Poprzez system korytarzy i ciągów ekologicznych teren gminy powiązany jest przyrodniczo z terenami otaczającymi.

Głównym celem zagospodarowania przestrzennego gminy jest tworzenie warunków przestrzennych podnoszących konkurencyjność, atrakcyjność gminy, zapewniających poprawę warunków życia jej mieszkańców, przy zachowaniu równowagi między aktywnością ekonomiczną, gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym. Cel ten zakłada się osiągnąć m.in. przez ukształtowanie systemu ekologicznego gminy, dotrzymanie standardów jakości środowiska, właściwe ukształtowanie sieci osadniczej i dobrą dostępność komunikacyjną.

Rozwój gminy opierać się będzie na podstawie określonych obszarów funkcjonalnych, które zostały określone na podstawie analizy uwarunkowań fizjograficznych i przyrodniczych oraz na podstawie wyróżniających cech gospodarczych, kulturowych, infrastrukturalnych, itp. W analizie tej wzięto pod uwagę również dotychczasowy sposób użytkowania terenów.

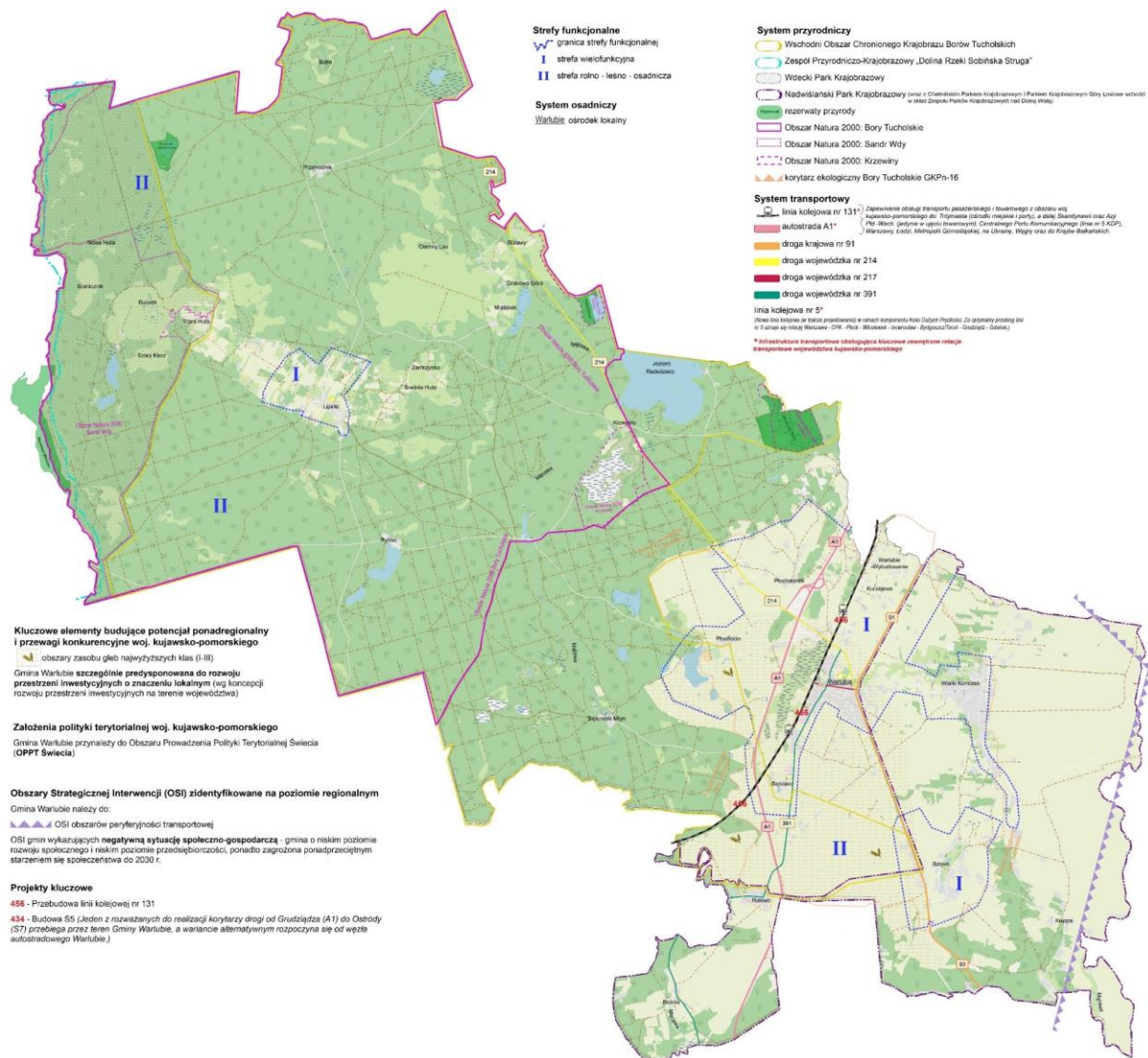
Wyznaczone granice obszarów funkcjonalnych nie stanowią ustaleń planistyczno-proceduralnych. Określają jedynie kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

Zróżnicowanie funkcjonalno-przestrzenne obszaru gminy pozwala na wyodrębnienie następujących stref polityki przestrzennej:

- **strefa wielofunkcyjna** – strefa zabudowy mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej w wybranych obszarach gminy oraz zabudowy usługowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej.
- **strefa rolno-leśno-osadnicza** – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny lasów oraz zabudowy mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej z możliwością lokalizacji zabudowy usługowej, magazynowej i produkcyjnej.

Poniższa mapa obrazuje rozmieszczenie powyżej opisanych jednostek polityki przestrzennej na terenie gminy Warlubie.

Mapa 1. Jednostki polityki przestrzennej na terenie Gminy Warlubie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

5.2. Wizja rozwoju Gminy Warlubie i rozmieszczenie planowanych działań

WIZJA ROZWOJU GMINY WARLUBIE

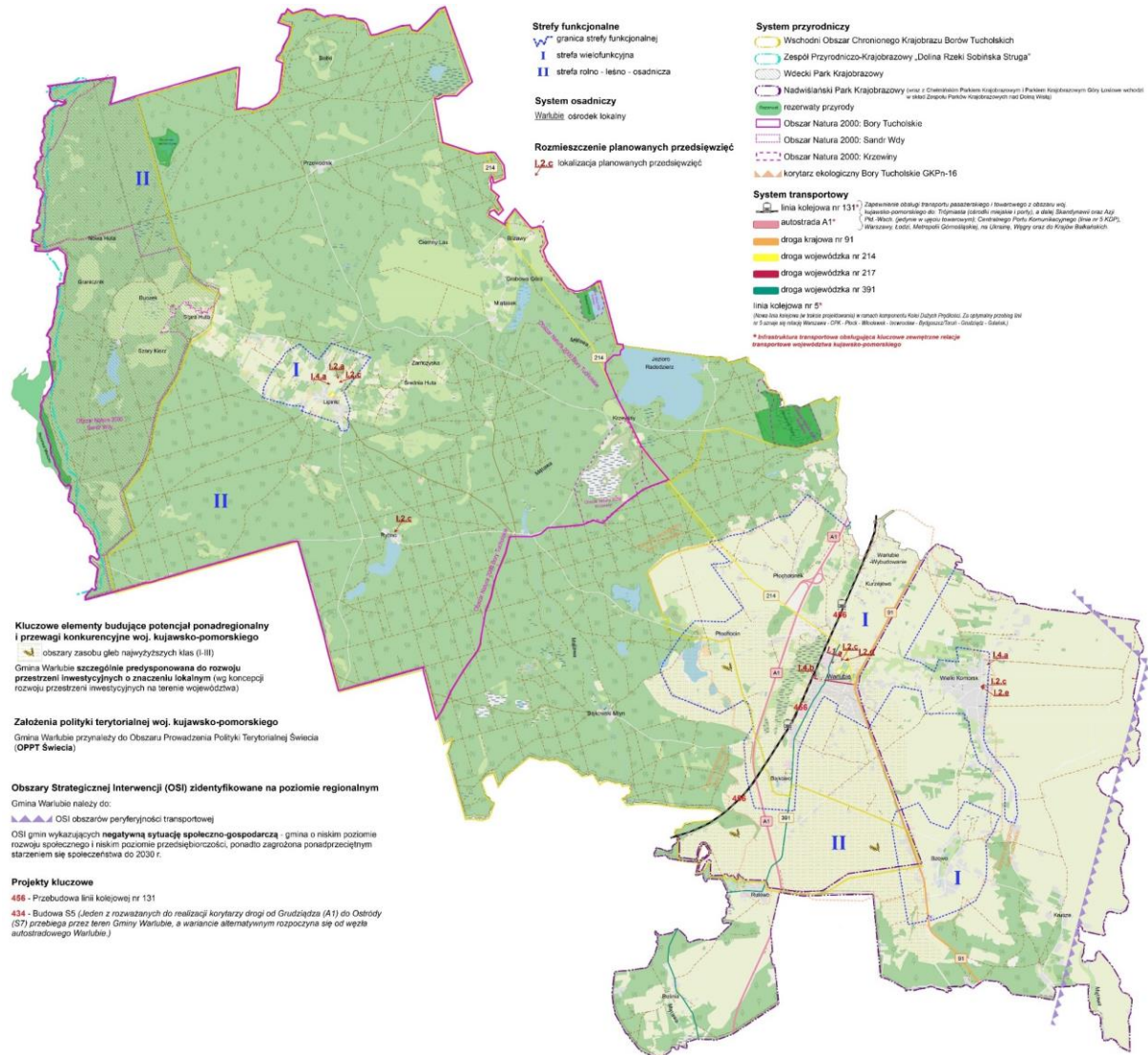
Gmina Warlubie w 2027+ roku to gmina społecznie zaktywizowana dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z liczną ofertą usług opiekuńczych i asystenckich. To również gmina dbająca o wysoki poziom edukacji dzięki zwiększonemu zasobowi infrastruktury edukacyjnej i poszerzaniu kompetencji uczniów i nauczycieli. To także gmina z bogatą ofertą sportowo-rekreacyjną oraz służącą jej bazą infrastrukturalną.

Gmina Warlubie w roku 2027+ to jednocześnie gmina silnie rozwinięta technicznie z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych i świadomym ekologicznie społeczeństwem, korzystnie położona komunikacyjnie, stawiająca na rozwój turystyczny i budowę, przebudowę oraz modernizację infrastruktury drogowej i rowerowej, z uporządkowaną gospodarką wodno-ściekową i infrastrukturą socjalną służącą mieszkańcom.

Wreszcie Gmina Warlubie w 2027+ roku to gmina rozwinięta gospodarczo w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych, stawiająca na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i silną promocję gospodarczą gminy.

Aby powyższa wizja mogła się ziścić, konieczna jest realizacja zaplanowanych działań, których planowane rozmieszczenie zobrazowano na poniższych mapach.

Mapa 2. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

LEGENDA	
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu
I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach
I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu

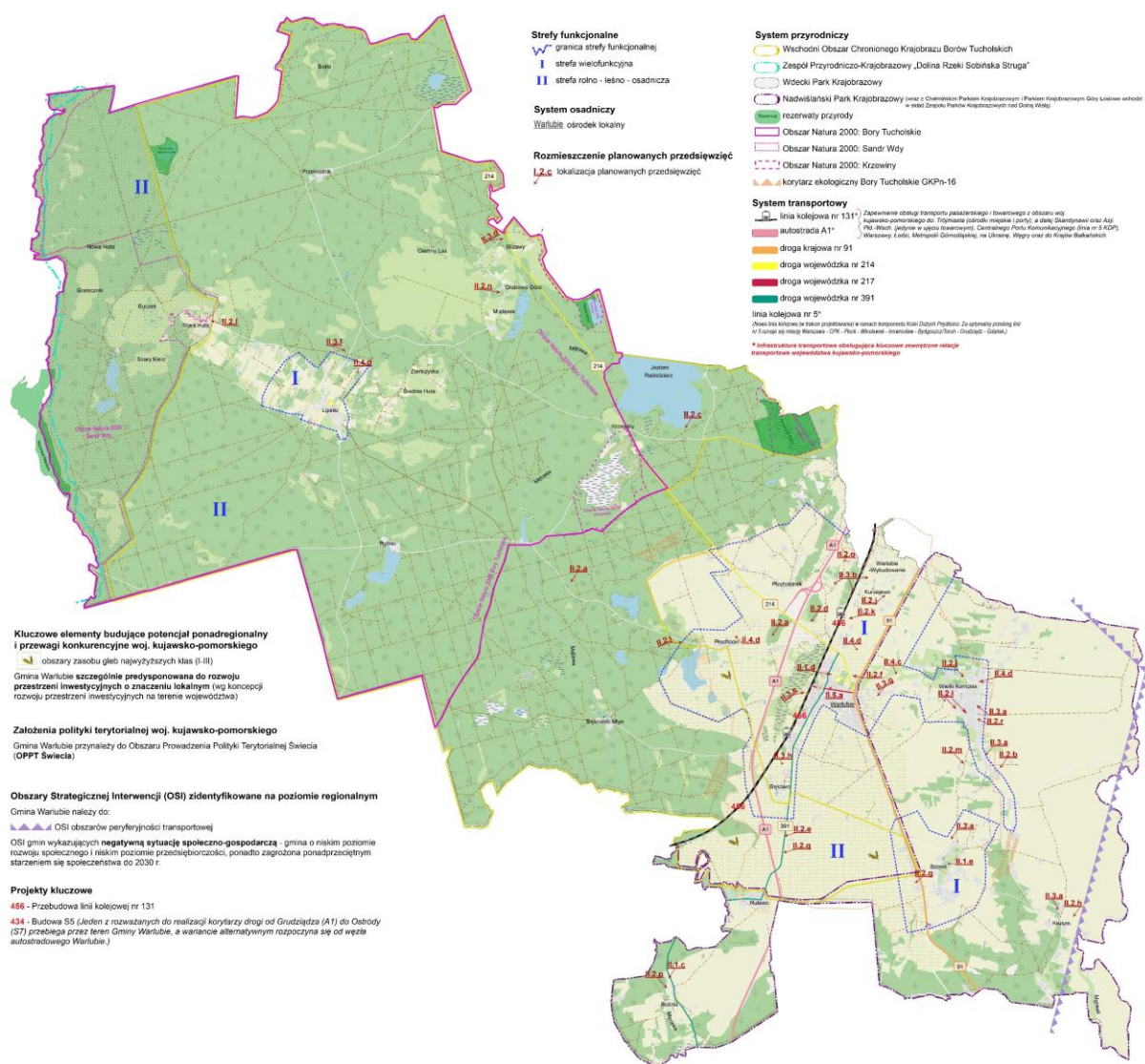

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze społecznej będą realizowane działania „miękkie”. Działania te to:

- I.2.b. Stworzenie oferty sportowo – rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu,
- I.3.a. Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów,
- I.3.b. Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego,
- I.3.c. Realizacja zajęć mających na celu dokształcania kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe),
- I.4.c. Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie,
- I.4.d. Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim.

Działania te nie zostały zamieszczone na mapie.

Mapa 3. Rozmieszczenie planowanych działań w sferze przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie © autorzy OpenStreetMap

LEGENDA	
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątwy - „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)
II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo
II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień
II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Bładziewno
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka) do Kurzejewa odcinek ok. 700m.
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m. (podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)
II.2.ł.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądky oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryżewo) odcinek ok. 300m.
II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątasek-Ciemny Las odcinek ok.2,0 km.
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok.1,7 km
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątwę
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek
II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu
II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie
II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie - toalety publiczne
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu

Ponadto w ramach planowanych działań w sferze przestrzennej będą realizowane działania obejmujące obszar całej gminy lub niemające charakteru infrastrukturalnego. Działania te to:

- II.1.a. Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy,
- II.1.b. Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych,
- II.3.c. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie,
- II.3.i. Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie,
- II.3.j. Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie,
- II.3.k. Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych,
- II.4.a. Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy
- II.4.b. Usuwanie wyrobów azbestowych,
- II.4.e. Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie.

Działania te nie zostały zamieszczone na mapie.

Kierunki działań zaplanowane w sferze gospodarczej nie mają charakteru infrastrukturalnego dlatego też nie zostały one pokazane w ujęciu graficznym.

Ustalenia modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy przedstawione na jednej mapie stanowią załącznik nr 3 do niniejszej Strategii.

Rozdział VI.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Warlubie dla poszczególnych stref przedstawiono w kolejnych podrozdziałach.

6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I – wielofunkcyjnej

Są to tereny w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej, skoncentrowanej zabudowy, dla których zakłada się:

- kontynuację i uzupełnienie zabudowy w obrębie istniejącego zainwestowania, mające na celu podniesienie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej;
- realizację nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, rzemieślniczej, magazynowej, składowej np. w granicach potencjalnych obszarów rozwojowych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie w granicach terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej niskiej przydatności zgodnie z przepisami odrębnymi;
- utrzymanie wsi Warlubie jako jednostki osadniczej o dominującej funkcji mieszkaniowo-usługowej i produkcyjnej;
- dążenie do wykreowania wsi Lipinki, jako jednostki osadniczej o dominującej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej;
- możliwość realizacji zabudowy związanej z rekreacją i wypoczynkiem oraz obsługą ruchu turystycznego w granicach potencjalnych obszarów rozwojowych; studium przewiduje na tych terenach wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych;
- możliwość przekształcenia i uzupełnienia istniejącej zabudowy;
- dla istniejącej zabudowy zagrodowej ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji;
- wydzielone działki, które zostaną przeznaczone pod inwestycje, powinny mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej, a ponadto powinny być dostosowane pod względem wielkości do potrzeb inwestycyjnych i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej;
- w zakresie ochrony środowiska postuluje się wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu, zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- modernizację i rozbudowę sieci w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i rozbudowę układu komunikacyjnego;
- w całej strefie dopuszcza się możliwość lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów odrębnych.

6.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie II – rolno-leśno-osadniczej

To strefa położona w granicach Wdeckiego Parku Krajobrazowego, Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego i Wschodniego Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich oraz obejmuje głównie tereny rolne i leśne gminy.

W celu właściwej ochrony wartości krajobrazowych, środowiska przyrodniczego i kulturowego ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- wszelkie działania inwestycyjne muszą być zgodne z przyrodniczymi i prawnymi uwarunkowaniami przy ograniczeniu ich form związanych z obsługą gospodarki rolnej i leśnej oraz turystyką i agroturystyką;
- adaptacja istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i produkcyjno-usługowej z możliwością jej rozbudowy i przebudowy;
- zachowanie funkcji rolniczej z ukierunkowaniem na rolnictwo ekologiczne;

- zachowanie, ochrona i odtworzenie walorów lasów poprzez właściwą gospodarkę leśną i wprowadzenie zalesień, wprowadzając drzewostany odpowiadające warunkom siedliskowym, na gruntach o niskiej przydatności rolniczej zgodnie z przepisami odrębnymi ze wskazaniem na potencjalne tereny rozwojowe określone na rysunku studium, a także w miarę potrzeb w granicach potencjalnych terenów rozwojowych;
- dążenie do poprawy stanu czystości wód poprzez prawidłowe rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej;
- zasadę podporządkowania rozwoju funkcjonalno-przestrzennego systemowi funkcjonowania przyrody, wszelkie działania inwestycyjne muszą być zgodne z przyrodniczymi i prawnymi uwarunkowaniami;
- zachowanie istniejących lasów z możliwością wprowadzenia zalesień na terenach wskazanych na rysunku studium, a także poza nimi zgodnie z przepisami odrębnymi;
- gospodarka leśna powinna być prowadzona zgodnie z planami urzędzenia lasów;
- wykorzystanie lasu do celów gospodarczych, turystyki nie może kolidować z jego ochronnymi funkcjami;
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej zgodnie z warunkami przyrodniczymi, przy preferencji dla rolnictwa ekologicznego;
- zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej, siedliskowej i gospodarczej z możliwością jej przebudowy i rozbudowy, przy zachowaniu istniejących uwarunkowań środowiska i przepisów odrębnych;
- możliwość przekształcenia istniejącego zainwestowania na cele turystyki, agroturystyki oraz związane z gospodarką leśną,
- dążenie do poprawy stanu zagospodarowania ogólnodostępnych terenów rekreacyjno – wypoczynkowych w strefie brzegowej jeziora Rybno i Radodzież, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- ograniczyć lokalizację nowej zabudowy zgodnie z funkcją obszaru, do zwartych terenów zabudowy wsi i potencjalnych terenów rozwojowych, przy zachowaniu istniejących uwarunkowań obszaru;
- lokalizacja szlaków turystycznych, tras rowerowych, ciągów spacerowych oraz niekubaturowych urządzeń turystycznych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w całej strefie dopuszcza się możliwość lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów odrębnych.

Tabela 9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce

Lp.	Kierunki działań	Jednostka przestrzenna, na której planuje się lokalizację przedsięwzięcia	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w danej jednostce
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych			
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej			
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
Cel operacyjny I.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej			
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
I.2.b.	Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze społecznym oferujące zajęcia sportowo-rekreacyjne na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w Warlubiu, Wielkim komorsku, Lipinkach (strefa I – wielofunkcyjna) i Rybnie (strefa II – rolno-leśno – osadnicza). Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.

I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli			
I.3.a.	Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów	Strefa I	Działanie o charakterze społecznym mające na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół w Warlubiu, Wielkim Komorsku i Lipinkach. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.3.b.	Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego	Strefa I	Działanie o charakterze społecznym mające na celu realizację zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego dla uczniów szkół w Warlubiu, Wielkim Komorsku i Lipinkach. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.3.c.	Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)	Strefa I	Działanie o charakterze społecznym mające na celu realizację zajęć dokształcających kadry nauczycielską szkół w Warlubiu, Wielkim Komorsku i Lipinkach. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich			
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalno-społecznym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
I.4.c.	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze społecznym, realizowane na obszarze całej gminy, mające na celu rozwój usług opiekuńczych i asystenckich.

			Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
I.4.d.	Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze społecznym, wdrażane na obszarze całej gminy, mające na celu realizację programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych			
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy			
II.1.a.	Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze społecznym, wdrażane na obszarze całej gminy, mające na celu stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
II.1.b.	Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze społecznym, wdrażane na obszarze całej gminy, mające na celu stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych. Przedsięwzięcie w żaden sposób nie wpływa na kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie.
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątwawy- „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn.„Olimpijczyków” w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej			

II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Błądziewno	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka) do Kurzejewa odcinek ok. 700m.	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m. (podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.ł.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądky oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryzewo) odcinek ok. 300m.	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.

II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątaszek- Ciemny Las odcinek ok.2,0km.	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok.1,7km	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątawę	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej			
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.c.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.3.i.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2.

			Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.3.j.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.3.k.	Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych	Strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych			
II.4.a.	Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.4.b.	Usuwanie wyrobów azbestowych	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie - toalety publiczne	Strefa I	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1. Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.
II.4.e.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie	Strefa I i strefa II	Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i

			<p>rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.</p>
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego			
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu	Strefa I	<p>Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które zostanie zrealizowane w strefie I – wielofunkcyjnej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w tej jednostce zostały przedstawione w podrozdziale 6.1.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostki.</p>
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych			
Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości			
III.1.a.	Rozwój gospodarstw agroturystycznych	Strefa I i strefa II	<p>Działanie o charakterze infrastrukturalnym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.</p>
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy			
III.2.a.	Rozwój i promocja lokalnych produktów	Strefa I i strefa II	<p>Działanie o charakterze infrastrukturalno-społecznym, które będzie realizowane w strefie I - wielofunkcyjnej i w strefie II – rolno - leśno - osadniczej. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w strefie I zostały przedstawione w podrozdziale 6.1., a w strefie II – w podrozdziale 6.2.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zasadami rozwoju i zagospodarowania jednostek.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Zebrane w powyższej tabeli ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na terenie Gminy Warlubie wskazują zasady, jakimi należy się kierować przy planowaniu i realizacji zaplanowanych w niniejszej strategii przedsięwzięć.

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia infrastrukturalne wpisują się w założenia i zasady rozwoju i zagospodarowania wynikające z zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Warlubie.

Rozdział VII.

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, czyli rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, możliwych do wykorzystania do rozwoju, a także określenia barier rozwojowych i obszarów, które należałoby wesprzeć, co umożliwi większe różnicowanie i lepsze dopasowanie interwencji w zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, tzw. obszary strategicznej interwencji.

Wykres 1. Obszary strategicznej interwencji – sposób rozumienia, rodzaje i sens ich identyfikacji

Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy – poradnik praktyczny*

Według ustawy, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyznaczył własne obszary strategicznej interwencji.

7.1. „Strategia Przyspieszenia 2030+”

Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa celem wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata. Kierunki te będą realizowane poprzez bardzo różne działania władz, ale także innych podmiotów zainteresowanych rozwojem.

Dla województwa strategia jest zbiorem wiedzy o potrzebach województwa oraz o tym, w jaki sposób zamierza je realizować. Jako, że jest to strategia dla całego województwa, skupia się na działaniach, z których efektów skorzystają wszyscy lub większość jego mieszkańców.

7.2. Wyzwania rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego wynikające ze Strategii Przyspieszenia 2030+

W wyniku prac diagnostycznych zawartych w Strategii Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano następujące wyzwania rozwojowe:

- 1) Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa.
- 2) Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa.
- 3) Rozwój gospodarczy.
- 4) Wzrost innowacyjności gospodarki województwa.
- 5) Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa.
- 6) Poprawa dostępności komunikacyjnej stolic województwa z terenu całego województwa.
- 7) Wzmocnienie potencjału Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków współodpowiedzialnych za rozwój społeczno-gospodarczy i konkurencyjność województwa.
- 8) Nowoczesny sektor rolno-spożywczy.
- 9) Rozwój uzdrowisk.
- 10) Powszechna dostępność technologii informacyjnych.
- 11) Zapewnienie dobrego stanu powietrza.
- 12) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.
- 13) Bezpieczeństwo i transformacja energetyczna.
- 14) Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19.

7.3. Wizja rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Istotą funkcjonowania i rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego jest zapewnienie jak najwyższej jakości życia jego mieszkańców.

Zakłada się, że końcowym efektem kształtowania jakości życia mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie przede wszystkim wzrost zamożności społeczeństwa, jak również większa satysfakcja z możliwości realizacji aspiracji życiowych na jego terenie i komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska oraz wysokiej jakości oferowanych usług.

Pierwszym filarem „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest konieczność przewyższenia problemu wciąż zbyt niskiego poziomu rozwoju społecznego.

Drugim filarem jest dążenie do poprawy stanu rozwoju gospodarczego województwa.

Trzeci filar stanowią działania na rzecz zapewnienia warunków dla wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, związanych z jakością przestrzeni województwa.

Oprócz tych trzech filarów określających dziedziny „Strategii Przyspieszenia 2030+”, należy wskazać obszar zagadnień wspólnych dla nich (horyzontalnych) i tworzących między nimi powiązania i relacje, które są niezbędne do sprawnego funkcjonowania województwa, jako spójnego systemu społeczno-gospodarczego o integralnej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zalicza się do nich zagadnienia dotyczące: bezpieczeństwa, cyfryzacji, transportu publicznego oraz współpracy wszystkich podmiotów i środowisk na rzecz rozwoju, tworzące czwarty filar.

Tabela 10. Filary „Strategii Przyspieszenia 2030+” oraz ich rola w kształtowaniu jakości życia i konkurencyjności gospodarki

Filary Strategii Przyspieszenia 2030+			
Rozwój społeczny	Zrównoważony rozwój gospodarczy	Kształtowanie przestrzeni	Sprawne funkcjonowanie systemów
Kształtuje jakość życia związaną z umiejętnościami i aktywnością mieszkańców	Kształtuje jakość życia związaną z dochodami gospodarstw domowych i zdolnością samorządów do inwestowania	Kształtuje jakość życia związaną ze stanem środowiska oraz zagospodarowaniem przestrzeni	Kształtuje jakość życia związaną z dostępnością, zaufaniem społecznym i instytucjonalnym, jakością i odpowiedzialnością zarządzania, poczuciem bezpieczeństwa
Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z umiejętnościami i zaangażowaniem mieszkańców	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z jej nowoczesnością i różnorodnością	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z atrakcyjnością dla lokalizacji działalności gospodarczych	Kształtuje konkurencyjność gospodarki związaną z otwartością regionu i prorozwojowymi postawami wszystkich interesariuszy

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy finalne, efekty „Strategii Przyspieszenia 2030+” to:

- 1) Wzrost zamożności mieszkańców.
- 2) Możliwości realizacji aspiracji życiowych na terenie województwa.
- 3) Komfort zamieszkiwania w regionie o dobrym stanie środowiska i wysokiej jakości oferowanych usług.

7.4. Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- system przyrodniczy – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- system osadniczy – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- system transportowy – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrzwojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolicy województwa;
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;

- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- założenia polityki terytorialnej województwa – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Gminy Warlubie znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, do których należą:

- Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Sobińska Struga”,
- Wdecki Park Krajobrazowy,
- Nadwiślański Park Krajobrazowy – wchodzący w skład Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą obejmującego 3 parki: Nadwiślański, Chełmiński i Gór Łosiowych.
- Rezerwat przyrody Osiny, Rezerwat przyrody Kuźnica, Rezerwat przyrody Jezioro Łyse,
- Obszary Natura 2000: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny, Specjalny Obszar Ochrony Ptaków Bory Tucholskie.

Ponadto przez teren Gminy Warlubie przebiega korytarz ekologiczny Bory Tucholskie GKPN-16 o znaczeniu ponad europejskim.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzą 53 miasta dość równomiernie rozmieszczone w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław
- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

W związku z powyższym Gmina Warlubie w hierarchii sieci osadniczej uznana została za ośrodek lokalny, odpowiedzialny za stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie gmin oraz za kształtowanie jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gospodarki na poziomie gminy.

System transportowy:

Gmina Warlubie należy do obszarów peryferyjności transportowej.

Przez teren Gminy Warlubie przebiegają: autostrada A1, drogi wojewódzkie nr 391, 214, 217 i droga krajowa nr 91.

Podstawowa sieć transportowa służy osiągnięciu najważniejszych celów podróży. W ujęciu transportu pasażerskiego i towarowego podstawowe kierunki obsługi województwa kujawsko-pomorskiego to m.in. Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) oraz Centralny Port Komunikacyjny (linia kolejowa nr 5 Kolei Dużych Prędkości), Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwane ciągami: autostrada A1 i linia kolejowa nr 131.

Za optymalny przebieg planowanej linii kolejowej nr 5 (w trakcie projektowania) uznaje się relację Warszawa – CPK – Płock – Włocławek – Inowrocław – Bydgoszcz/Toruń – Grudziądz – Gdańsk.

W tym miejscu warto również wspomnieć, że na terenie Gminy Warlubie planuje się realizację dwóch projektów kluczowych:

a) projektu nr 434 - budowa S5, w którym jeden z rozważanych do realizacji korytarzy drogi od Grudziądza (A1) do Ostródy (S7) przebiega przez teren gminy, a w wariantcie alternatywnym rozpoczyna się od węzła autostradowego Warlubie.

b) projektu nr 456 - przebudowa linii kolejowej nr 131. Prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie).

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

- 1) Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
- 2) Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
  - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
  - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodziedzinowej współpracy gospodarczej,
  - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
- 3) Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
- 4) Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
- 5) Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
- 6) Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
- 7) Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
- 8) Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowiskowego.
- 9) Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
- 10) Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
- 11) Linia kolejowa Trzciniec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Ponadto wokół obszaru wsi Warlubie (fragmenty środkowe i południowo-wschodnia część gminy) zidentyfikowano obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolniczą przestrzeń produkcyjną. Wynika to również z mapy „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030". Rolnicza przestrzeń produkcyjna, w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozaprzrodniczymi stanowi bardzo istotny potencjał, który zamierza się wykorzystywać także w kolejnych latach do tworzenia przewag konkurencyjnych w dziedzinie gospodarki.

Gmina Warlubie znalazła się wśród gmin szczególnie predysponowanych do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym, w ramach „Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.

Zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej:

Gmina Warlubie należy do obszaru, na którym występuje problem niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości. Ponadto zagrożona jest ponadprzeciętnym starzeniem się społeczeństwa do 2030 roku.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu następujących poziomów:

- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Gmina Warlubie nie przynależy do żadnego MOF, ale należy do OPPT Świecia (poziom IV).

7.5. Cele i kierunki rozwoju województwa

Celem nadrzędnym „Strategii Przyspieszenia 2030+” jest „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”.

Powyższy cel osiągnięty zostanie przez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

- 1) **Spółeczeństwo** – w ramach tego obszaru zakłada się poprawę poziomu rozwoju społecznego, głównie w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Celami operacyjnymi tego obszaru są: edukacja, aktywność społeczna, zdrowie, kultura i sport.

Obszar ten wyróżnia dwa cele główne:

- **Skuteczna edukacja.**
- **Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.**

- 2) **Gospodarka** – w ramach tego obszaru dążyć się będzie do rozwoju i unowocześnienia gospodarki województwa, który jest warunkiem wzrostu jego konkurencyjności w aspekcie

miejsca zamieszkania. Celem operacyjnym tego obszaru jest: jakościowy i ilościowy rozwój przedsiębiorczości.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Konkurencyjna gospodarka.**

- 3) **Przestrzeń** – obszar ten ma za zadanie zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w zagadnieniach związanych z jakością przestrzeni województwa. Celami operacyjnymi tego obszaru są: dostępność usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.**

- 4) **Spójność** – obszar ten zmierza do zapewnienia wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego, tak by przestrzeń województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. Jednocześnie cechą realizowanych w województwie procesów powinna być innowacyjność, przy jednoczesnej nowoczesności struktur. Celami operacyjnymi tego obszaru są: informatyzacja (cyfryzacja), bezpieczeństwo publiczne, transport publiczny, współpraca na rzecz rozwoju regionu.

Obszar ten wyróżnia jeden cel główny:

- **Spójne i bezpieczne województwo.**

W ramach poszczególnych celów głównych, sformułowano cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 11. Cel nadrzędny, cele główne oraz cele operacyjne „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich				
1. Skuteczna edukacja	2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	3. Konkurencyjna gospodarka	4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	5. Spójne i bezpieczne województwo
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 14. Rozwój szkolnictwa wyższego	21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 22. Rozwój wrażliwy społecznie 23. Zdrowie 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 25. Sport i aktywność fizyczna	31. Odbudowa gospodarki po COVID-19 32. Innowacyjna gospodarka – nauka, badania i wdrożenia 33. Rozwój przedsiębiorczości 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 35. Rozwój turystyki 36. Internacjonalizacja gospodarki 37. Nowoczesny rynek pracy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze 43. Przestrzeń kulturowa 44. Przestrzeń dla gospodarki 45. Infrastruktura transportu 46. Infrastruktura techniczna 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 48. Potencjały endogeniczne	51. Transport publiczny 52. Cyfryzacja 53. Bezpieczeństwo 54. Współpraca dla rozwoju regionu

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.6. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie kujawsko-pomorskim

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” kontynuuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji (OSI). OSI są obecnie wiązane bezpośrednio z zasadą koncentracji terytorialnej, która z kolei jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”. Uzasadnieniem tej zasady jest fakt, że każdy obszar charakteryzuje się określonymi wyzwaniami, barierami bądź potencjałami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia spójności regionu bądź kraju. Obszary te charakteryzują się zbiorem cech (funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, przestrzennych i innych), które w sposób pozytywny lub negatywny wyodrębniają je z otoczenia, co pozwala określić granice tego obszaru.

W „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” wskazano następujące OSI, które dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Dodatkowo KSRR 2030 dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji będących odpowiedzią na problemy rozwojowe, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Obszary Strategicznej Interwencji wskazywane w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego do realizacji w okresie do roku 2030, przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 12. Obszary Strategicznej Interwencji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego ustanowione do roku 2030

Nazwa OSI	Wyjaśnienia	Rodzaj OSI wg KSRR2030	Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia / mechanizmu uzgodnień	Przynależność Gminy Warlubie do danego OSI
Zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP				
Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”).	Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Przynależność miast wg materiałów ministerstwa właściwego ds. prowadzenia polityki regionalnej (aktualnie opublikowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju – „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”).	Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	Określany z poziomu polityki krajowej	NIE
Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa				
Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE

Miejski obszar funkcjonalny Włocławka	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Grudziądz	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030”	Miejski obszar funkcjonalny	Instrument ZIT lub IIT/ Interwencja na podstawie uzgadnianego dokumentu programowego	NIE
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą	Zasięg terytorialny określony na mapie uzupełniającej „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” Dopuszcza się aktualizacje przyjmowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie poprzez preferencje w RPO / brak uzgodnień	TAK
OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Subregion	Instrument IIT, wsparcie poprzez dedykowane działania przestrzenne / brak uzgodnień	NIE
OSI obszarów peryferyjności transportowej	Zasięg terytorialny określony na mapie pt. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-	Wewnętrzne peryferia	Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego / brak uzgodnień	TAK

	<p>pomorskiego do roku 2030” – do uszczegółowienia na etapie sporządzania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa.</p>			
<p>Zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzą organy administracji rządowej</p>				
<p>Obszar poprzemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.</p>	<p>Teren miasta Bydgoszcz oraz gminy Solec Kujawski. Rozpoznane ogniska zanieczyszczeń znajdują się na terenie dawnych Zakładów Chemicznych Zachem w Bydgoszczy. Niezbędne jest precyzyjne określenie zasięgu terytorialnego zanieczyszczeń, zwłaszcza w zakresie zasięgu zanieczyszczeń wód.</p>	<p>Obszary zdegradowane</p>	<p>Określany z poziomu polityki krajowej</p>	<p>NIE</p>

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

7.7 Spójność kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Warlubie z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Wszystkie kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Warlubie są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+.

Szczegółowe zestawienie powiązań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Spójność kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy Warlubie z kierunkami rozwoju Strategii Przyspieszenia 2030+

Kierunki działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Warlubie	Kierunki rozwoju określone w Strategii Przyspieszenia 2030+
Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4102. Rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji przedszkolnej. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p> <p>Projekt zgodny z kierunkiem 4101. Rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań opieki nad dziećmi do lat trzech. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.</p>
Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach	Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.
Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.

<p>Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.</p>
<p>Stworzenie siłowni w Warlubiu</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.</p>
<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym sportowej, warsztatów i pracowni, internatów, infrastruktury dla edukacji doświadczalnej i innowacyjnej.</p>
<p>Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.</p>
<p>Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 1103. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Dotyczy także programów stypendialnych mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.</p>
<p>Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, który dotyczy wszelkiego rodzaju działań o charakterze edukacyjnym, promocyjnym lub organizacyjnym, których efektem będzie poprawa</p>

	wyników egzaminów zewnętrznych, w tym organizacji zajęć dodatkowych ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, technicznych i artystycznych.
Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach	Projekt zgodny z kierunkiem 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działań z zakresu stymulowania rozwoju społecznego na poziomie lokalnym, animacji i integracji społecznej, w tym także jako miejsca aktywizacji i włączenia społecznego seniorów oraz jako baza lokalowa dla funkcjonowania lokalnych organizacji sektora pozarządowego. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia.
Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4108. Rozwój infrastruktury opiekuńczej (miejsc opieki całodobowej i dziennej dla osób niesamodzielnych, mieszkania chronione), który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków lokalowych dla prowadzenia działalności z zakresu całodobowej i dziennej opieki dla osób starszych i/lub niesamodzielnych, a także dotyczy mieszkań chronionych i hospicjów. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowych obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejących, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu obiektów samodzielnych, dedykowanych do tego celu, jak i tworzeniu bazy lokalowej dla realizacji tego typu usług przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej oraz działania polegające na zakupie i montażu niezbędnego wyposażenia. Kierunek dotyczy także realizacji bazy wytchnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych.
Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie	Projekt zgodny z kierunkiem 2201. Rozwój struktur instytucjonalnych oraz potencjału nieinstytucjonalnego w zakresie działalności opiekuńczych, adekwatnie do zwiększających się potrzeb, który dotyczy działań o charakterze organizacyjnym, mających na celu dostosowanie i rozwój struktur instytucjonalnych (także tworzenie nowych podmiotów) i nieinstytucjonalnych oraz działalności opiekuńczych adekwatnie do zwiększających się potrzeb wynikających z prognoz demograficznych. Kierunek dotyczy także szkoleń dla opiekunów nieformalnych (osób zajmujących się osobami starszymi w ramach gospodarstw domowych) w celu nabycia umiejętności opieki nad osobami starszymi w warunkach domowych.
Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim	Projekt zgodny z kierunkiem 2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który dotyczy ogółu działań mających na celu kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu aktywności społeczeństwa, przejawiających się w większej aktywności na rzecz rozwoju lokalnego oraz wysokim poziomem integracji społecznej (więzi społecznych). Obejmuje także kształtowanie lokalnych liderów. Rozwój wolontariatu jest przedmiotem odrębnego kierunku.
Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 5202. Rozwój usług publicznych świadczonych elektronicznie, który dotyczy ogółu działań mających na celu rozwój usług sfery publicznej świadczonych w formie elektronicznej (e-usługi). Są to przede wszystkim działania o charakterze organizacyjnym oraz niezbędne działania inwestycyjne a także komponent promocyjno-edukacyjny dla mieszkańców.

Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych	Projekt zgodny z kierunkiem 5202. Rozwój usług publicznych świadczonych elektronicznie, który dotyczy ogółu działań mających na celu rozwój usług sfery publicznej świadczonych w formie elektronicznej (e-usługi). Są to przede wszystkim działania o charakterze organizacyjnym oraz niezbędne działania inwestycyjne a także komponent promocyjno-edukacyjny dla mieszkańców.
Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątwawy- „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmocnienie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa, który dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę, zachowanie, wzmocnienie potencjału oraz promocję dziedzictwa kulturowego województwa. Do tego kierunku zaliczają się także działania ratownicze wobec obiektów i obszarów będących częścią środowiska kulturowego województwa, zachowanie tradycyjnej kultury wiejskiej, ochrona, zachowanie, konserwacja i szeroko rozumiana poprawa dobru stanu historycznych budowli zabytkowych, obiektów architektury, budownictwa czy zespołów urbanistycznych, dziedzictwa ginących zawodów, wsparcie powstających drobnych kolekcji, tworzenia nowych oraz rozwoju istniejących zbiorów muzealnych i skansenów, będących częścią środowiska kulturowego województwa. Kierunek obejmuje także obiekty sakralne (w tym elementy ich wyposażenia). Kierunek dotyczy także działań towarzyszących ochronie dziedzictwa kultury w ramach miejsc/obiektów objętych rozporządzeniem Prezydenta RP – Pomniki Historii oraz wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO.
Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo	Projekt zgodny z kierunkiem 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu, który dotyczy działań inwestycyjnych mających na celu stworzenie lub poprawę warunków dla prowadzenia działalności sportowej, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu. Obejmuje zarówno działania polegające na budowie nowego zagospodarowania, w tym obiektów, modernizacji, przebudowie i rozbudowie istniejącego, jak i adaptacji obiektów o innym przeznaczeniu. Obejmuje zarówno działania polegające na tworzeniu zagospodarowania samodzielnego, dedykowanego do tego celu, jak i tworzeniu bazy dla realizacji tego typu aktywności przy obiektach/instytucjach prowadzących zasadniczo działalność innego rodzaju. Obejmuje także działania dotyczące realizacji niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Kierunek dotyczy wszelkiego rodzaju obiektów służących aktywnemu spędzaniu wolnego czasu, w tym także placów zabaw dla dzieci. Kierunek dotyczy także realizacji hal widowiskowych i widowiskowo-sportowych. W ramach kierunku mieści się także rozwój infrastruktury sportowej wielodyscyplinowej.
Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy,

	poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214	Projekt zgodny z kierunkiem 4507. Rozwój sieci i poprawa standardu dróg wojewódzkich oraz powiatowych istotnych dla spójności transportowej województwa, który dotyczy rozwoju sieci dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych uznanych za kluczowe do realizacji funkcji społeczno-gospodarczych województwa. Identyfikacja dróg kluczowych powinna być dokonana w odrębnym dokumencie i powinna być podstawą dla priorytetowania inwestycji. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg wojewódzkich (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci, oddawanie dróg nieistotnych), budowy nowych odcinków dróg
Budowa drogi gminnej w Bzowie	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących

	działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej w Kruszach	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej Płochocin – Błędziewno	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka) do Kurzejewa odcinek ok. 700m.	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m. (podbudowa 2021-nawierzchnia asfaltowa 2022)	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądki oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m.	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności

Komorsk (ulica Bzowska - Ryżewo) odcinek ok. 300m	terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątaszek- Ciemny Las odcinek ok.2,0km.	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok.1,7km	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątawę	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391	Projekt zgodny z kierunkiem 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym, który dotyczy ogółu działań mających na celu tworzenie i rozwój tras rowerowych oraz towarzyszącej im infrastruktury, istotnych dla udostępniania walorów środowiskowych i kulturowych (potencjałów endogenicznych), stanowiących infrastrukturę wzmacniającą atrakcyjność turystyczną danego obszaru, jak też istotnych dla zaspokajania potrzeb rekreacyjnych lokalnej społeczności
Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku	Projekt zgodny z kierunkiem 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, który dotyczy rozwoju sieci dróg gminnych, istotnych dla: jakości życia mieszkańców, funkcjonowania gospodarki na poziomie lokalnym (w tym dostępności terenów rolnych), bezpieczeństwa poruszania się w relacjach do pracy, do szkół, do instytucji usługowych. Dotyczy następujących działań: przebudowy, poprawy stanu technicznego, poprawy klasy technicznej, optymalizacji sieci dróg na poziomie gmin i powiatów (przejmowania w zasób odcinków dróg uznanych za niezbędne dla spójności sieci), budowy nowych odcinków dróg.
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Wartubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie	Projekt zgodny z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków oraz z kierunkiem 4601. Zapewnienie zaopatrzenia w wodę, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę pitną wysokiej jakości. Dotyczy infrastruktury ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowej i innych niezbędnych urządzeń.
Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych	Projekt jest zgodny z kierunkiem 4202. Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody. Kierunek dotyczy wszystkich działań mających na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, rozumianych jako walor środowiskowy. W szczególności dotyczy takich działań jak: czynne i bierne zabezpieczanie zasobów wód przed zanieczyszczeniem lub uszczuplaniem, działania na rzecz wszystkich sposobów retencji wody: mała, glebowa, krajobrazowa, retencja na obszarach zurbanizowanych i duża (nawet jeśli jednym z ich celów, ale niedominującym, mają być nawodnienia rolnicze), działania na rzecz poprawy jakości (stanu czystości) wód, także działania o charakterze środowiskowym wobec zbiorników i cieków wodnych (w tym rekultywacja, renaturyzacja), a także wszelkiego rodzaju działań zmierzających do ograniczania

	zużycia wody (działania o charakterze organizacyjnym, technicznym, prawnym, edukacyjnym, badania naukowe i wdrożenia ściśle ukierunkowanie na tego typu cele).
Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy	Projekt zgodny z kierunkiem 4704. Modernizacja indywidualnych oraz zbiorczych systemów grzewczych w kierunku rozwiązań niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, który dotyczy działań mających na celu obniżanie skali emisji zanieczyszczeń powietrza w indywidualnych oraz zbiorczych systemach grzewczych.
Usuwanie wyrobów azbestowych	Projekt zgodny z kierunkiem 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, który to kierunek ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich działań mających na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań mieszkalnictwa, gospodarki (także rolnictwa), infrastruktury i sfery komunalnej na środowisko przyrodnicze oraz ogółu działań naprawczych związanych z usuwaniem skutków wcześniejszych oddziaływań. W sferze ochrony powietrza kierunek dotyczy między innymi działań związanych z wprowadzaniem niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł ogrzewania, transportu publicznego, upowszechniania elektromobilności w transporcie indywidualnym i publicznym oraz działań z zakresu termomodernizacji.
Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie	Projekt zgodny z kierunkiem 4603. Efektywna gospodarka odpadami. Rozwiązania na rzecz wdrażania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej gospodarce odpadami (w tym realizację urządzeń do kompostowania odpadów) oraz działań organizacyjnych mających na celu prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami. Kierunek obejmuje także ogół działań mających na celu wdrażanie (w ramach gospodarki odpadami) rozwiązań dla modelu o obiegu zamkniętym.
Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie - toalety publiczne	Projekt zgodny z kierunkiem 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków, który dotyczy budowy nowej, rozbudowy oraz przebudowy istniejącej infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków.
Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie	Projekt zgodny z kierunkiem 4709. Rozwój infrastruktury przesyłu i magazynowania energii, który dotyczy działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zasilania w energię poprzez rozwój sieci służącej do jej przesyłu. Dotyczy także rozwoju infrastruktury zaopatrzenia w gaz.
Budowa budynku socjalnego w Warlubiu	Projekt zgodny z kierunkiem 4116. Wyznaczenie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego, który obejmuje działania związane ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mających na celu wyznaczenie terenów na cele mieszkaniowe (z towarzyszącymi niezbędnymi usługami publicznymi i komercyjnymi), a także działania na rzecz ich wyposażania w niezbędną infrastrukturę oraz działania polegające na realizacji zabudowy mieszkaniowej o zróżnicowanych formach własności. Podstawą ewentualnego wsparcia będzie zgodność z wytycznymi wyznaczania terenów rozwojowych dla samorządów lokalnych na potrzeby SUIKZP. Kierunek dotyczy także ogółu działań związanych z rozwojem budownictwa komunalnego.
Rozwój gospodarstw agroturystycznych	Projekt zgodny z kierunkiem 4802. Wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju działalności gospodarczych o charakterze turystycznym, który dotyczy działań związanych z realizacją zagospodarowania i prowadzeniem działalności gospodarczej adresowanej do osób przybywających z uwagi na obecność walorów przyrodniczych, walorów dziedzictwa kultury lub jakichkolwiek innych specyficznych walorów niepowiązanych ze środowiskiem przyrodniczym lub

	<p>kulturowym, które generują ruch przyjazdowy, jak np. przemysły kreatywne w tym turystyka kreatywna. W szczególności dotyczy to tworzenia nowych i rozwoju istniejących, ukierunkowanych na obsługę ruchu turystycznego: działalności noclegowych, działalności gastronomicznych, działalności transportowych, wypożyczalni sprzętu, innego rodzaju placówek usługowych i handlowych. Wyjątek: W zależności od warunków szczegółowych powyższe działalności mogą być realizowane w ramach kierunku „Wyznaczanie i urządzanie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego. Kierunek obejmuje także udostępnianie nowych obiektów, miejsc oraz wydarzeń prezentujących specyfikę danego obszaru, a także wsparcia lokalnych inicjatyw w obszarze dziedzictwa kulturowego, w powiązaniu z aktywizacją społeczną i podnoszeniem atrakcyjności turystycznej – kreowanie produktu lokalnego turystyki kulturowej i wiejskiej.</p>
<p>Rozwój i promocja lokalnych produktów</p>	<p>Projekt zgodny z kierunkiem 3308. Promocja gospodarcza województwa, który dotyczy ogółu działań promocyjnych województwa ukierunkowanych na rozwój potencjału gospodarczego. Ma na celu przede wszystkim promocję sprzedaży towarów i usług poza terytorium województwa oraz napływ inwestycji spoza terytorium województwa.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Rozdział VIII.

System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju zweryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Warlubie. Organizację procesów wdrażających strategię określa scharakteryzowany w dalszej części dokumentu system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,
- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

8.1. Odpowiedzialność za realizację strategii

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- sektor publiczny – władze samorządowe gminy, urząd gminy i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, w tym np. gminy sąsiednie,
- sektor biznesowy – przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze itp.,
- sektor społeczny – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, reprezentanci młodzieży itp.

Na etapie tworzenia strategii rozwoju żaden podmiot z sektora społecznego, ani z sektora biznesowego nie był zainteresowany włączeniem się w proces tworzenia strategii, dlatego strategia nie proponuje zadań w/w podmiotów i ogranicza się w swych zapisach przede wszystkim do zadań należących do wyłącznej kompetencji Gminy Warlubie, realizowanych bezpośrednio przez Urząd Gminy oraz jej jednostki. Ze względu jednak na długi okres realizacji strategii (2027+) nie wyklucza się nawiązania takiej współpracy w przyszłości.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii tworzą:

- Wójt, jako organ wykonawczy, którego rola polega na stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również na mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji,
- Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy, będący wsparciem merytorycznym w zakresie dbałości o osiągnięcie założonych w strategii celów, jej ewaluacji i podejmowania decyzji strategicznych dla realizacji zapisów strategii (jak np. aktualizacja strategii),
- Referat Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska – podmiot zarządzający wdrażaniem strategii, odpowiedzialny za koordynację realizacji kierunków działań, w tym harmonizowanie i poszerzanie partnerstwa, poszukiwanie nowych źródeł finansowania działań, a także monitoring i ewaluację oraz przygotowywanie zmian w ramach strategii czy zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji przyjętej wizji rozwoju gminy i sposobów jej urzeczywistnienia,
- poszczególne referaty i samodzielne stanowiska urzędu gminy oraz jednostki organizacyjne gminy.

Schemat 3. Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji strategii

WÓJT	RADA GMINY	REFERAT INWESTYCJI, GOSPODARKI I OCHRONY ŚRODOWISKA	POZOSTAŁE REFERATY I JEDNOSTKI
<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie i koordynacja działań • Integrowanie zasobów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji strategii • Wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja działań • Harmonizowanie i poszerzanie partnerstw • Poszukiwanie nowych źródeł finansowania • Monitorin, ewaluacja i przygotowywanie zmian do aktualizacji • Promocja 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z kierunków działań przedstawionych w niniejszej strategii określono ramy realizacyjno-organizacyjne obejmujące:

- podmiot odpowiedzialny za realizację,
- podmioty uczestniczące w realizacji,
- podmiot monitorujący.

Realizację strategii oparto na poniższych zasadach:

- partycypacja i partnerstwo, czyli współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się,
- otwartość, pozwalająca uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowana aktywność, będącą efektem podzielenia wspólnej wizji rozwoju gminy,
- transparentność, czyli przejrzystość działań, założenie dialogu, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- determinacja, rozumiana jako konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań,
- elastyczność reagowania, zakładająca możliwość modyfikacji i dostosowania strategii w zależności od zmian zachodzących na terenie gminy i jej otoczenia,
- efektywność, oznaczająca dokonywanie takich wyborów sposobu wykorzystania zasobów, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- priorytet finansowania dla kierunków działań wpisanych do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają, dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych.

Tabela 14. Ramy realizacyjno-organizacyjne planowanych działań strategii

Lp.	Kierunki działań	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych				
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej				
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.2. Wysokiej jakości infrastruktura zabaw i rekreacji				
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.2.b.	Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Wójt Gminy
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli				
I.3.a.	Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów	Szkoły działające na terenie Gminy	Referat Finansowy, Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych	Wójt Gminy
I.3.b.	Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego	Szkoły działające na terenie Gminy	Referat Finansowy, Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych	Wójt Gminy
I.3.c.	Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)	Szkoły działające na terenie Gminy	Referat Finansowy, Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych	Wójt Gminy
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich				
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansowy	Wójt Gminy

I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu	Referat Inwestycji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.4.c.	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Referat Finansowy	Wójt Gminy
I.4.d.	Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim	Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy, Referat Obsługi Administracyjnej	Wójt Gminy
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy				
II.1.a.	Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.b.	Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątawy- „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Wójt Gminy
II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej				
II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)	Powiatowy Zarząd Dróg w Świeciu	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie	Starosta Świecki
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień	Powiatowy Zarząd Dróg w Świeciu	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie	Starosta Świecki
II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny	Powiatowy Zarząd Dróg w Świeciu	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie	Starosta Świecki
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie	Marszałek Województwa
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie	Marszałek Województwa
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214	Referat Inwestycji Urzędu Gminy Warlubie, Zarząd Dróg Wojewódzkich,	Referat Finansowy Urzędu Gminy Warlubie, Zarząd Dróg Wojewódzkich	Marszałek Województwa, Wójt Gminy

		Inwestor prywatny		
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Błądziewno	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka do Kurzejewa odcinek ok. 700m.	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m. (podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.ł.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądki oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryżewo) odcinek ok. 300m.	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątaszek- Ciemny Las odcinek ok.2,0km.	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok.1,7km	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątawę	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy

II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.c.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie	Referat Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.i.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.j.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.3.k.	Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych	Referat Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.a.	Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy	Referat Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.4.b.	Usuwanie wyrobów azbestowych	Referat Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy, Zakład Usług Komunalnych	Wójt Gminy
II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie - toalety publiczne	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
II.4.e.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego				
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu	Referat Inwestycji	Referat Finansowy	Wójt Gminy
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych				

Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości				
III.1.a.	Rozwój gospodarstw agroturystycznych	Inwestorzy prywatni	-	Wójt Gminy
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy				
III.2.a.	Rozwój i promocja lokalnych produktów	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki Inwestorzy prywatni	Referat Finansowy	Wójt Gminy

Źródło: Opracowanie własne

8.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

W związku z tym, że strategia jest zapisem intencji, konieczne było zidentyfikowanie instrumentów realizacji. Instrumenty te zapewniają osiągnięcie celów strategii i są spójne z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej, prezentującym wizję rozwoju gminy w ujęciu przestrzennym.

Instrumenty te mają różną naturę, mogą m.in. przyjąć formę:

- wdrożeniową, np. gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, modele, procedury, projekty, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- organizacyjno-zarządczą, np. regulaminy wydziałów i jednostek, wydział lub zespół zarządzający strategią,
- finansową, np. uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, budżet zadaniowy, projekty społeczne realizowane w ramach funduszy europejskich, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych, system małych grantów dla organizacji pozarządowych, budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusze kierowane, np. senioralny, młodzieżowy, podatki i opłaty,
- prawną, wynikających z przepisów ustawowych, np. stosowne uchwały rady, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne,
- planowania przestrzennego, np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym,
- społeczną, np. działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych, systemy informacji przestrzennej,
- kadrową, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy na cele społeczne,
- koordynacji, np. ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym (rada działalności pożytku publicznego, rada przedsiębiorczości, rada seniorów), partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe,
- kontrolną, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

Dobór poszczególnych instrumentów realizacyjnych oparty został na ocenie efektywności i skuteczności dotychczasowych instrumentów oraz doświadczeniach Gminy Warlubie.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju rozumiane są obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w Gminie Warlubie. Poniżej, w formie tabelarycznej, wskazano dokumenty istniejące bądź przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 15. Dokumenty wykonawcze systemu realizacji strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokument wykonawczy	Aktualność w kontekście treści strategii oraz wskazanie do zmian
1.	Polityka społeczna	Strategia rozwiązywania problemów społecznych	Dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr XIII/124/2019 Rady Gminy Warlubie z dnia 28.11.2019 r.
		Program wspierania rodziny	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XVII/157/2020 Rady Gminy Warlubie z dnia 18.06.2020 r.
		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXIV/199/2021 Rady Gminy Warlubie z dnia 28.01.2021 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Program współpracy Gminy Warlubie z organizacjami pozarządowymi i z nimi zrównanymi na 2021 rok	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXI/193/2020 Rady Gminy Warlubie z dnia 4.12.2020 r. (dokument przyjmowany rokrocznie na dany rok)
		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warlubie na lata 2021 - 2025	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXIV/200/2021 Rady Gminy Warlubie z dnia 28.01.2021 r.
2.	Zarządzanie kryzysowe	Plan zarządzania kryzysowego	Dokument przyjęty w 2011 roku, wymaga aktualizacji.
3.	Turystyka i kultura	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Warlubie na lata 2019-2022	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr VII/51/2019 Rady Gminy w Warlubiu z dnia 28.03.2019r.
4.	Edukacja	Brak dokumentu wykonawczego	-
5.	Gospodarka komunalna	Plan Aglomeracji 2018	Dokument obowiązujący, przyjęty i zatwierdzony Uchwałą Nr III/24/2018 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20.12.2018
		Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Warlubie na lata 2021-2025	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXVII/221/2021 Rady Gminy w Warlubie z dnia 29.04.2021r.
6.	Energetyka	Brak dokumentu wykonawczego	-
7.	Ochrona środowiska	Program ochrony środowiska	Dokument obowiązujący, przyjęty UCHWAŁĄ NR X/81/2019 RADY GMINY WARLUBIE z dnia 25 czerwca 2019 r.
		Plan gospodarki niskoemisyjnej	Dokument utracił ważność 2016, nowy w trakcie opracowywania, zostanie przyjęty w 2021 roku, UCHWAŁA NR XXII/127/2016 RADY GMINY WARLUBIE z dnia 9 sierpnia 2016 r.
		Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Warlubie na lata 2012-2032	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą XIII /94/12 Rady Gminy Warlubie z dnia 8 lutego 2012 roku
8.	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Dokument obowiązujący, przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/295/24 Rady Gminy w Warlubie z dnia 25.07.2014r.
		Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Wg stanu na 31.12.2020 r. na terenie Gminy Warlubie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Uchwały: - NR. V/27/99 z dnia 18.02.1999r. - Nr V/28/99 z dnia 18.02.1999r. - Nr XVII/125/00 z dnia 29.06.2000r. - Nr. V/25/99 z dnia 18.02.1999r. - Nr. VI/26/99 z dnia 18.02.1999r.

			- Nr. XIV/1314/2019 z dnia 19.12.2019r. - Nr. XIV/132/2019 z dnia 19.12.2019r.
9.	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy	Uchwała Rady Gminy Warlubie z dnia 29.04.2021r. nr XXVII/219/2021 (poprzednia uchwała Rady Gminy Warlubie nr XXV/202/2021 z dnia 30.01.2021r.)
		Uchwała budżetowa	Zarządzenie nr 75/2021 Wójt Gminy Warlubie z dnia 4 sierpnia 2021r. w uchwale nr XXV/201/2021 z dnia 30.01.2021r.

Źródło: *Opracowanie własne*

8.3. System monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość realizowana będzie w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (przede wszystkim generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów poszczególnych kierunków działań wyznaczonych w ramach niniejszej strategii. Analiza wskaźnikowa uwzględniać będzie określone w niniejszym dokumencie wskaźniki, realizowana będzie dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza wskaźnikowa realizowana będzie co najmniej raz w roku.

Tabela 16. Lista wskaźników wraz z określeniem wartości oraz tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji strategii

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz spodziewana wartość
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych			
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej			
1.	Liczba miejsc żłobkowych	UG	Rok 2020 – 0 Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – ok. 20
2.	Liczba miejsc przedszkolnych	UG	Rok 2019 – 172 Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – ok. 230
Cel operacyjny I.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej			
3.	Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy	UG	Rok 2019 – 31 Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 34
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli			
4.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka polskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2020 – 55% Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 59%
5.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z matematyki	OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 39% Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 42%
6.	Poziom średnich wyników sprawdzianu ósmoklasisty z języka angielskiego	OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 49% Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 52%
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich			
7.	Liczba nowoutworzonych Klubów Seniora na terenie gminy	UG	Rok 2020 – 1 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 3 szt.
8.	Liczba Dziennych Domów Pobytu Seniora funkcjonujących na terenie Gminy	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 1 szt.
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych			
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy			
9.	Liczba stworzonych narzędzi do promocji turystycznej gminy	UG	Rok 2019 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 2 szt.
10.	Liczba stworzonych nowych obiektów o funkcji turystycznej	UG	Rok 2019 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 1 szt.
Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej			

11.	Długość nowowybudowanych chodników	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 0,3 km
12.	Długość nowowybudowanych ścieżek rowerowych	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 12 km
13.	Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg	UG	Rok 2019 – 0 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 40,34 km
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej			
14.	Długość sieci kanalizacyjnej	UG	Rok 2019 – 51,1 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 84,4 km
15.	Długość sieci wodociągowej	UG	Rok 2019 – 129,5 km Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 135,9 km
16.	Liczba nowowybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – ok. 60 szt.
17.	Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 3 szt.
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych			
18.	Liczba zlikwidowanych pieców węglowych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – ok 90 szt.
19.	Liczba wybudowanych PSZOK	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 1 szt.
20.	Liczba powstałych obiektów sanitarnych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ – 4 szt.
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego			
21.	Liczba nowowybudowanych mieszkań socjalnych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027+ - 4 szt.
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych			
Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości			
22.	Liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja wzrostowa Rok 2027 – 6 szt.
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy			
23.	Liczba produktów lokalnych	UG	Rok 2020 – 0 szt. Tendencja spadkowa Rok 2027 – 2 szt.

Źródło: Opracowanie własne

Sprawozdawczość z realizacji strategii oparta zostanie również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywane przez jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Jednostki te zostaną poproszone o przedstawienie okresowych raportów z realizacji powierzonych działań określonych w strategii.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Zaplanowana jest także ewaluacja strategii – w połowie i na koniec okresu jej realizacji. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji podejmowana będą decyzje odnośnie do uzupełnień i modyfikacji dokumentu strategii.

Rozdział IX.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

Szczegółnie znacznie odgrywają środki finansowe przewidziane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS. Znaczące środki dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich dostępne są także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Cele rozwojowe Polski, które w założeniach Umowy Partnerstwa wskazano do finansowania z funduszy unijnych 2021-2027 to:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju,
- przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- zrównoważenie systemu energetycznego,
- poprawa stabilności dostaw paliw i energii,
- dobry stan środowiska naturalnego, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- zwiększanie efektywności funkcjonowania instytucji państwa,
- wzmocnienie połączeń komunikacyjnych, w tym transeuropejskich,
- poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów,
- zwiększenie dostępności transportowej kraju,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego oraz zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,
- ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa spowodował zaplanowanie w budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027 instrumentu ożywienia gospodarczego, w ramach którego wsparcie zostanie skierowane przede wszystkim na cele ochrony życia i środków utrzymania, naprawy jednolitego rynku, a także rozpoczęcia trwałej i udanej odbudowy.

Tabela 17. Ramy finansowe i źródła finansowanie działań Gminy Warlubie

Lp.	Kierunki działań	Szacowana wartość działania (w zł.)	Źródła finansowania	Termin realizacji działania (lata)
Cel strategiczny I. Aktywizacja społeczna mieszkańców oraz podnoszenie jakości edukacji i oferty sportowo-rekreacyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury i realizacji programów społecznych				
Cel operacyjny I.1. Zwiększenie zasobów infrastruktury edukacyjnej				
I.1.a.	Budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym w Warlubiu	14 000 000,00	Budżet gminy Dotacja RFIL Fundusze UE RF- Program pilotażowy Polski Ład	2021-2024
Cel operacyjny I.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej				
I.2.a.	Budowa boiska sportowego i placu zabaw przy szkole w Lipinkach	1 200 000,00	Budżet gminy RF Polski Ład Fundusze UE PROW i RPO	2021-2022

I.2.b.	Stworzenie oferty sportowo-rekreacyjnej na bazie infrastruktury hali sportowej i boisk w Warlubiu	1 300 000,00	Budżet gminy Dotacja z Min. Sport. Fundusze UE	2022-2027+
I.2.c.	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Warlubie	700 000,00	Budżet gminy Dotacja z Min. Sport. Fundusze UE PROW	2021-2027+
I.2.d.	Stworzenie siłowni w Warlubiu	75 000,00	Budżet gminy	2022
I.2.e.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole w Wielkim Komorsku	850 000,00	Budżet gminy, Polski Ład	2022-2023
Cel operacyjny I.3. Rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli				
I.3.a.	Realizacja zajęć dodatkowych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów	400 000,00	Budżet gminy Fundusze UE	2022-2027+
I.3.b.	Realizacja zajęć wyrównawczych z zakresu kształcenia ogólnego	200 000,00	Budżet gminy Fundusze UE	2022-2027+
I.3.c.	Realizacja zajęć mających na celu dokształcanie kadry nauczycielskiej (np. warsztaty, studia podyplomowe)	50 000,00	Budżet gminy Fundusze UE	2022-2027+
Cel operacyjny I.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem bądź wykluczeniem społecznym oraz rozwój usług opiekuńczych i asystenckich				
I.4.a.	Stworzenie Klubów Seniora na bazie istniejących świetlic wiejskich w Wielkim Komorsku i Lipinkach	150 000,00	Budżet gminy, Fundusze UE	2021-2022
I.4.b.	Budowa Dziennego Domu Pobytu Seniora w Warlubiu	5 500 000,00	Budżet gminy, RF Polski Ład, Fundusze UE – EFS, PROW i RPO	2024-2027+
I.4.c.	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich na terenie Gminy Warlubie	200 000,00	Budżet gminy, Fundusze UE	2021-2027+
I.4.d.	Realizacja programów animacji życia społecznego w środowisku wiejskim	1 000 000,00	Budżet gminy, Fundusze UE	2022-2027+
Cel strategiczny II. Rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem rozwiązań ekologicznych				
Cel operacyjny II.1. Rozwój turystyczny gminy				
II.1.a.	Stworzenie aplikacji mobilnej do promocji turystycznej gminy	25 000,00	Budżet gminy	2021-2022
II.1.b.	Stworzenie folderu/przewodnika turystycznego z opisem tras turystycznych	50 000,00	Budżet gminy	2022-2024
II.1.c.	Rozwój infrastruktury turystycznej z wykorzystaniem potencjału rzeki Mątawy- „Młyńskie Koło” (ścieżka rowerowa)	6 000 000,00	Budżet gminy, Dotacja, Fundusze UE, PROW i RPO	2024-2027+

II.1.d.	Stworzenie Izby Pamięci w hali sportowej pn. „Olimpijczyków” w Warlubiu	50 000,00	Budżet gminy	2023-2024
II.1.e.	Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo	280 000,00	Budżet gminy dotacja FR Polski Ład Fundusze UE	2024-2027+
Cel operacyjny II.2. Budowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej oraz rowerowej				
II.2.a.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osie - Warlubie (droga 1048C)	16 000 000,00	Budżet Starostwa Powiatowego, Dotacja RFIL, Polski Ład, Fundusze UE RPO	2021-2025
II.2.b.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Wielki Komorsk - Wielki Lubień	18 500 000,00	Budżet Starostwa Powiatowego, Dotacja RFIL, Polski Ład Fundusze UE RPO	2027+
II.2.c.	Przebudowa i modernizacja drogi powiatowej Osiny - Krzewiny	8 000 000,00	Budżet Starostwa Powiatowego, Dotacja RFIL, Polski Ład Fundusze UE RPO	2027+
II.2.d.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 214 w związku z modernizacją linii kolejowej nr 131	16 000 000,00	Budżet Państwa, RF Polski Ład, fundusze UE	2027+
II.2.e.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391 w technologii asfaltowej Grupa – Warlubie	67 000 000,00	Budżet MON, Budżet Woj. K-P	2023-2025
II.2.f.	Budowa chodnika i zatoki postojowej w Warlubiu przy drodze wojewódzkiej nr 214	600 000,00	Budżet Woj. K-P budżet gminy Inwestor prywatny	2022-2023
II.2.g.	Budowa drogi gminnej w Bzowie	752 000,00	Budżet gminy, dotacja RFIL, RFRD	2022-2024
II.2.h.	Budowa drogi gminnej w Kruszach	371 000,00	Budżet gminy, dotacja Woj. KP, Fundusz OGR	2021-2022
II.2.i.	Budowa drogi gminnej Płochocin – Bładziewno	3 570 000,00	Budżet gminy, dotacja RFIL, FR Polski Ład	2021-2022
II.2.j.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Warlubie ul. Wybudowanie Nowskie do DK 91 – odcinek o długości ok. 970m.	1 800 000,00	Budżet gminy, dotacja, FR Polski Ład, Fundusze UE, RFRD	2022-2024
II.2.k.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej Warlubie (od ulicy Zawadzka) do Kurzejewa odcinek ok. 700m.	1 700 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE, RFRD	2022-2024
II.2.l.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej w m. Stara Huta - I etap ok. odcinek ok. 750m.	1 150 000,00	Budżet gminy, dotacja Lasy Państwowe, FR Polski Ład, Fundusze UE	2021-2022

	(podbudowa 2021- nawierzchnia asfaltowa 2022)			
II.2.f.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą i kanalizacją sanitarną w m. Wielki Komorsk (ulica Aleksandra i Prądki oraz Lisi Kąt i ul. Nowomostowa - odcinek ok. 700m)	5 200 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2021-2027+
II.2.m.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Komorsk (ulica Bzowska - Ryżewo) odcinek ok. 300m.	650 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2023-2024
II.2.n.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Mątasek- Ciemny Las odcinek ok.2,0km.	4 300 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2026-2027+
II.2.o.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni asfaltowej wraz z infrastrukturą w m. Warlubie (ul. Wyb. Za Torami) odcinek ok.1,7km	3 400 000,00	Budżet Państwa- przebudowa Magistrali PKP, Budżet gminy	2024-2027+
II.2.p.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Buśnia przez rzekę Mątawę	500 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2023-2024
II.2.q.	Budowa ścieżki pieszo- rowerowej Warlubie – Rulewo przy drodze woj. Nr 391	1 800 000,00	Budżet gminy i budżet Woj. K-P	2024-2027+
II.2.r.	Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku	1 400 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2022-2024
Cel operacyjny II.3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej				
II.3.a.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Bzowo, Krusze, Komorsk, Wielki Komorsk i Osiek	15 000 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2021-2027+
II.3.b.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Warlubiu (ul. Zawadzka, Wybudowanie Nowskie, Za Torami)	3 500 000,00	Budżet gminy, Fundusz UE – RPO	2020-2022
II.3.c.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Warlubie	2 000 000,00	Budżet gminy	2021-2027+
II.3.d.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Blizawy	600 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2023-2024
II.3.e.	Budowa sieci wodociągowej w ul. Za Koleją w Warlubiu	450 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2022-2024

II.3.f.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Lipinkach	250 000,00	Budżet gminy, RF Polski Ład, Fundusze UE – EFS, PROW i RPO	2024-2025
II.3.g.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Warlubiu	600 000,00	Budżet gminy, RF Polski Ład, Fundusze UE – EFS, PROW i RPO	2023-2024
II.3.h.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Bąkowie	1 000 000,00	Budżet gminy, RF Polski Ład, Fundusze UE – EFS, PROW i RPO	2023-2025
II.3.i.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie	1 550 000,00	Budżet gminy, dotacja FR Polski Ład, Fundusze UE	2022-2027+
II.3.j.	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w Gminie	10 000 000,00	Budżet gminy dotacja FR Polski Ład Fundusze UE	2022-2027+
II.3.k.	Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych	500 000,00	Budżet gminy dotacja FR Polski Ład Fundusze UE	2022-2027+
Cel operacyjny II.4. Rozwój infrastruktury opartej na rozwiązaniach ekologicznych				
II.4.a.	Wymiana pieców węglowych na gazowe w obiektach użyteczności publicznej i na terenie Gminy	2 450 000,00	Fundusze Ochrony Środowiska-Program Czyste Powietrze FR Polski Ład	2021-2027+
II.4.b.	Usuwanie wyrobów azbestowych	600 000,00	Fundusze Ochrony Środowiska	2021-2027+
II.4.c.	Budowa PSZOKu na terenie Gminy Warlubie	1 000 000,00	Budżet gminy Fundusze UE PROW i RPO, Fundusze Ochrony Środowiska	2023-2025
II.4.d.	Rozwój infrastruktury sanitarnej w Warlubiu, Wielkim Komorsku, Lipinkach i Płochocinie – toalety publiczne	500 000,00	Budżet gminy R F Polski Ład Fundusze UE, PROW i RPO	2022-2027+
II.4.e.	Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie	600 000,00 Koszt przyłączy natomiast budową sieci realizacją przez PSGaz.	Budżet gminy R F Polski Ład Fundusze UE, PROW i RPO	2022-2027+
Cel operacyjny II.5. Zwiększenie potencjału infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego				
II.5.a.	Budowa budynku socjalnego w Warlubiu	1 500 000,00	Budżet gminy, RF Polski Ład, Fundusze UE – EFS, PROW i RPO	2023-2024
Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o lokalne produkty i działalność gospodarstw agroturystycznych				
Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości				
III.1.a.	Rozwój gospodarstw agroturystycznych	100 000,00	Budżet gminy, Fundusze UE, Inwestorzy prywatni	2022-2027+
Cel operacyjny III.2. Promocja gospodarcza gminy				

III.2.a.	Rozwój i promocja lokalnych produktów	50 000,00	Budżet gminy, Fundusze UE	2022-2027+
----------	---------------------------------------	-----------	------------------------------	------------

Źródło: *Opracowanie własne*

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+ został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 02.05.2022 r. nr WOO.410.197.2022.MD1 uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+ został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 29.04.2022 r. nr NNZ.9022.1.232.2022 uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Załączniki

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Warlubie na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+

Załącznik nr 2 – Raport z ankiety na temat uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych Gminy Warlubie

Załącznik nr 3 - Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Warlubie

Załącznik nr 4 - Raport z konsultacji społecznych dotyczących opracowanej Strategii rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Warlubie

**na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Warlubie
na lata 2022-2027+**

Wykonawca: Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl

Data: kwiecień 2021 r.

Spis treści

Wprowadzenie	7
1. Sfera społeczna	10
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	10
1.1.1. Rys historyczny.....	10
1.1.2. Położenie geograficzne i podział administracyjny	10
1.1.3. Liczba ludności	11
1.1.4. Prognozy demograficzne	12
1.2. Sfera społeczna	14
1.2.1. Kultura i sport.....	14
1.2.2. Edukacja	21
1.2.3. Pomoc społeczna	29
1.2.4. Ochrona zdrowia.....	34
1.2.5. Działalność organizacji pozarządowych	35
2. Sfera przestrzenna	37
2.1. Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	37
2.1.1. Rzeźba terenu	37
2.1.2. Gleby	38
2.1.3. Szata leśna	38
2.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne	39
2.1.5. Klimat	41
2.1.6. Ochrona przyrody	42
2.1.7. Turystyka i rekreacja.....	47
2.1.8. Dziedzictwo kulturowe	54
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna	62
2.2.1. Infrastruktura transportowa.....	62
2.2.2. Punkty oświetleniowe	63
2.2.3. Infrastruktura telekomunikacyjna	64
2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa	64
2.2.5. Sieć gazowa	65
2.2.6. Gospodarka odpadami	65
2.2.7. Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii	66
2.2.8. Mieszkalnictwo.....	67
3. Sfera gospodarcza	67
3.1. Gospodarka	67
3.1.1. Podmioty Gospodarcze	67
3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo	69
3.1.3. Tereny inwestycyjne	70

3.1.4. Rynek pracy	71
3.1.5. Budżet Gminy	72

Spis tabel

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu świeckiego na lata 2025-2050	12
Tabela 2. Dane Biblioteki Publicznej na terenie Gminy Warlubie w 2019 roku	16
Tabela 3. Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Warlubie, a także granice obwodów tych szkół, od dnia 1 września 2019 r.	22
Tabela 4. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2010-2019).....	25
Tabela 5. Liczba uczniów i oddziałów w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2019/2020	26
Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych klasach w roku szkolnym 2019/2020.....	26
Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020	27
Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach w latach 2004/2005 – 2019/2020	28
Tabela 9. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Warlubie w latach 2010, 2014, 2019.....	30
Tabela 10. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie w 2019 r.	32
Tabela 11. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Warlubie (2011-2019).....	35
Tabela 12. Organizacje pozarządowe Gminy Warlubie	36
Tabela 13. Wykaz jezior na terenie Gminy Warlubie	39
Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie Gminy Warlubie	46
Tabela 15. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Warlubie	52
Tabela 16. Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Warlubie w podziale na rodzaje	62
Tabela 17. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Warlubie	62
Tabela 18. Sieć wodociągowa w Gminie Warlubie (2019 r.).....	64
Tabela 19. Sieć kanalizacyjna w Gminie Warlubie	64
Tabela 20. Struktura sieci gazowej na terenie Gminy Warlubie.....	65
Tabela 21. Zmieszane odpady zebrane na terenie Gminy Warlubie w tonach.....	66
Tabela 22. Wykaz gruntów stanowiących własność Gminy Warlubie	69
Tabela 23. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2010, 2014 i 2019.....	71
Tabela 24. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Warlubie w latach 2017 – 2019 (w zł).....	72
Tabela 25. Dochody budżetu Gminy Warlubie według wybranych działów (w %).....	73
Tabela 26. Wydatki budżetu Gminy Warlubie według wybranych działów (w %).....	74

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2010-2019.....	11
Wykres 2. Liczba ludności Gminy w podziale ze względu na płeć (2010-2019).....	11
Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu świeckiego na lata 2025-2050	13
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2019	31

Wykres 5. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Warlubie	46
Wykres 6. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	68
Wykres 7. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2019)	68
Wykres 8. Pracujący na 1000 ludności w latach 2010, 2014, 2019	71
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Warlubie w latach 2017 – 2019 (w zł)	73
Wykres 10. Wydatki i dochody budżetowe Gminy Warlubie na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (w zł)	75

Spis map

Mapa 1. Gmina Warlubie w podziale na sołectwa	10
Mapa 2. Fragment Wdeckiego Parku Krajobrazowego	43
Mapa 3. Fragment Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego	44
Mapa 4. Czerwony szlak „Stu z nieba”	53
Mapa 5. Teren SSE w Gminie Warlubie	70

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. GOKPiR w Warlubiu	14
Zdjęcie 2. Herb Zespołu "Start Warlubie"	17
Zdjęcie 3. Imprezy sportowe organizowane na terenie Gminy Warlubie	17
Zdjęcie 4. Sala sportowa przy Szkole podstawowej w Wielkim Komorsku	19
Zdjęcie 5. Boiska na terenie Gminy Warlubie	19
Zdjęcie 6. Place zabaw na terenie Gminy Warlubie	20
Zdjęcie 7. Hala sportowa przy SP w Warlubiu	21
Zdjęcie 8. Szkoła Podstawowa w Warlubiu	23
Zdjęcie 9. Szkoła Podstawowa w Lipnikach	24
Zdjęcie 10. Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku	24
Zdjęcie 11. GOPS w Warlubiu	29
Zdjęcie 12. Gminna Przychodnia w Warlubiu	34
Zdjęcie 13. Jezioro Radodzierz	40
Zdjęcie 14. Stacja turystyczna "Maciejowa Chata"	48
Zdjęcie 15. Rewitalizacja jeziora Rybno	49
Zdjęcie 16. Odcinek rzeki Mątawa	50
Zdjęcie 17. Dom weselny "Anna"	51
Zdjęcie 18. HANZA PAŁAC WELLNESS & SPA	51
Zdjęcie 19. Pałac w Bąkowie	55
Zdjęcie 20. Pałac w Płochocinie	56
Zdjęcie 21. Dwór w Rulewie	57
Zdjęcie 22. Kościół w Wielkim Komorsku	58
Zdjęcie 23. Kościół w Płochocinie	59

Zdjęcie 24. Kościół w Warlubiu	60
Zdjęcie 25. Kościół w Lipnikach	61
Zdjęcie 26. Kościół w Bzowie	61

Wprowadzenie

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym (art. 10a ust 1 uzppr). W niniejszym przypadku diagnoza została przygotowana jako odrębny dokument (raport diagnostyczny), z kolei wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy wskazane zostaną w samej strategii.

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie. Podział ten przedstawia się następująco:

- 1) Sfera społeczna, w ramach której przedstawione zostały:
  - ogólna charakterystyka gminy, w tym:
    - rys historyczny,
    - położenie geograficzne i podział administracyjny,
    - liczba ludności,
    - prognozy demograficzne,
  - kultura i sport,
  - edukacja,
  - pomoc społeczna,
  - ochrona zdrowia,
  - działalność organizacji pozarządowych.
- 2) Sfera przestrzenna, w ramach której przedstawione zostały:
  - środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, w tym:
    - rzeźba terenu,
    - gleby,
    - szata leśna,
    - wody powierzchniowe i podziemne,
    - klimat,
    - ochrona przyrody,
    - turystyka i rekreacja,
    - dziedzictwo kulturowe,
  - zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna, w tym:
    - infrastruktura transportowa,
    - punkty oświetleniowe,
    - infrastruktura telekomunikacyjna,
    - gospodarka wodno-ściekowa,
    - sieć gazowa,
    - gospodarka odpadami,
    - energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii,
    - mieszkalnictwo.
- 3) Sfera gospodarcza, w ramach której przedstawione zostały:
  - podmioty gospodarcze,
  - rolnictwo i leśnictwo,
  - tereny inwestycyjne,
  - rynek pracy,
  - budżet Gminy.

Niniejsza diagnoza została przygotowana w oparciu o szereg dokumentów:

- Raport o stanie Gminy Warlubie za 2019 rok
- Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Gminy Warlubie

- Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Warlubie na lata 2019-2022
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
- Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Warlubie
- Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019r. Gminy Warlubie

oraz danych źródłowych w sieci:

- GUS, BDL
- https://www.opzw.bydgoszcz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=571:jezioro-radodzierz&catid=8&Itemid=125
- www.wpk.org.pl
- www.dolnawisla.pl
- <https://maciejowa-rybno.pl/index.html>
- https://warlubie.pl/wiadomosci/698/wiadomosc/159649/dotacja_na_rewitalizacje_jeziora_rybno_dla_gminy_warlubie_podpis
- <http://www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl/przyroda/strugi-rzeki-kanaly/582-matawa.html>
- <http://www.domweselny-anna.pl/>
- <https://hanzapalac.pl/>
- [https://pl.wikipedia.org/wiki/B%C4%85kowo_\(wie%C5%9B_w_powiecie_%C5%9Bwieckim\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/B%C4%85kowo_(wie%C5%9B_w_powiecie_%C5%9Bwieckim))
- <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1245/Plochocin/>
- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Rulewo>
- <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/gallery,1,1202.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Wawrzy%C5%84ca_i_Matki_Ko%C5%9Bcio%C5%82a_w_P%C5%82ochocinie
- https://warlubie.pl/wiadomosci/744/wiadomosc/114739/historia_parafii_warlubie
- google maps
- fanpage na Facebook'u.
- <http://mapa.strefa.gda.pl/?lang=pl#lang=pl&zoom=14&lat=7095667.94115&lon=2070104.4578&layers=B000FFFFFTTTT>
- www.warlubie.pl
- Fanpage Gminnego Ludowego Zespołu Sportowego „Start Warlubie”
- https://warlubie.pl/wiadomosci/698/wiadomosc/141731/budowa_hali_sportowej_przy_szkole_podstawowej_w_warlubiu_z_dotac

a także z danych Urzędu Gminy Warlubie oraz jednostek organizacyjnych:

- GOPS w Warlubiu
- Biblioteki
- Gminnego Ośrodka Kultury

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju, zakładając że najczęściej mają one podobny charakter.

Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych

decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

1. Sfera społeczna

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1.1. Rys historyczny

Historia Warlubia sięga 1277 roku, kiedy to wzmianka o nim pojawiła się na podstawie przywileju Mestwina II, księcia pomorskiego. Wymieniona została tam nazwa „Warlubie” jako osada w kasztelanii nowskiej i majątności biskupa kujawskiego Alberta, nadana jeszcze przez księcia Świętopełka.

Warlubie zalicza się do najstarszych osad w okolicy. Istnienie osady przed 1277 r. potwierdzają odkrycia archeologiczne w postaci grobów, popielnic, mis, narzędzi i monet z różnych epok. W okresie panowania krzyżackiego w latach 1309 - 1466 osada wchodziła do okręgu nowskiego, wójtostwa tczewskiego oraz konturostwa malborskiego. W czasie Rzeczypospolitej Szlacheckiej od 1466 r. posiadłości krzyżackie stały się własnością króla polskiego, a w Nowem utworzono starostwo, które dzieliło się na wsie, folwarki oraz tzw. „pustkowia”. W dobie zaborów osadę nazwano językiem niemieckim „Warlubien”, a w okresie okupacji hitlerowskiej - „Warlieb”.

1.1.2. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Warlubie położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Siedzibą gminy jest wieś Warlubie. W gminie jest 31 miejscowości wiejskich, wchodzących w skład 9 sołectw.

Mapa 1. Gmina Warlubie w podziale na sołectwa

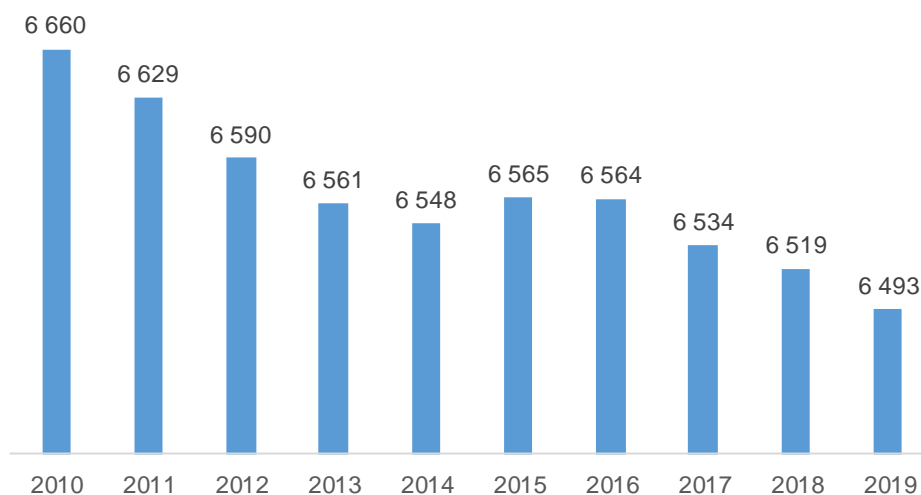
Źródło: *Raport o stanie Gminy Warlubie za 2019 rok*

Gmina Warlubie leży na lewym brzegu Wisły, a ponad połowa jej obszaru to kompleksy leśne przylegające do Borów Tucholskich. Są to tereny bardzo atrakcyjne przyrodniczo.

1.1.3. Liczba ludności

W roku 2019 r. Gminę Warlubie zamieszkiwały 6 493 osoby. Tym samym mieszkańcy Gminy stanowili 6,56% ludności powiatu świeckiego oraz 0,31% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Na przestrzeni lat 2010 – 2019 liczba ludności uległa zmniejszeniu. W 2019 r. w porównaniu z rokiem 2010 liczba ludności zmalała o 2,5% (spadek o 167 osób).

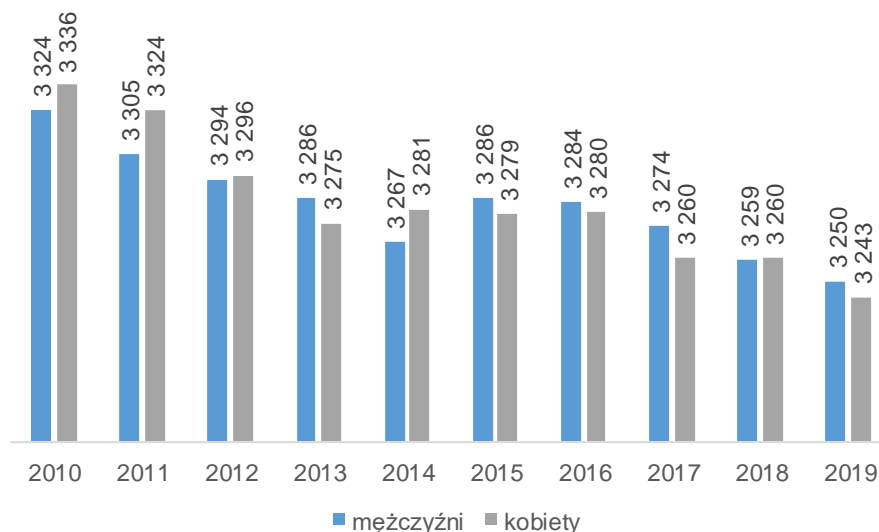
Wykres 1. Liczba ludności Gminy w latach 2010-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, BDL

W 2019r. w ogólnej liczbie ludności kobiety stanowiły 50,05%, a mężczyźni 49,95%.

Wykres 2. Liczba ludności Gminy w podziale ze względu na płeć (2010-2019)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, BDL

1.1.4. Prognozy demograficzne

Prognozy demograficzne dla powiatu świeckiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Prognozy demograficzne dla powiatu świeckiego na lata 2025-2050

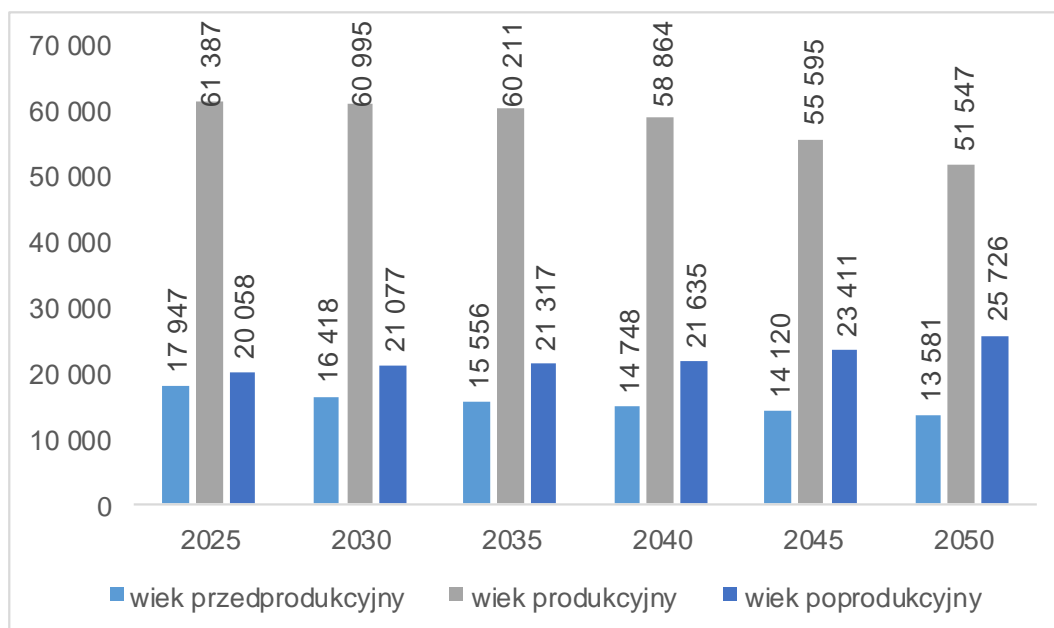
Prognoza dla 2025 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	4381	2240	2141	13566	7098	6468
produkcyjny	18637	9502	9135	42750	22607	20143
poprodukcyjny	7468	2622	4846	12590	4759	7831
Prognoza dla 2030 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3726	1905	1821	12692	6643	6049
produkcyjny	18204	9135	9069	42791	22337	20454
poprodukcyjny	7518	2762	4756	13559	5528	8031
Prognoza dla 2035 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3532	1796	1736	12024	6285	5739
produkcyjny	17439	8665	8774	42772	22174	20598
poprodukcyjny	7359	2772	4587	13958	5869	8089
Prognoza dla 2040 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	3371	1715	1656	11377	5947	5430
produkcyjny	16546	8087	8459	42318	21774	20544
poprodukcyjny	7200	2846	4354	14435	6273	8162
Prognoza dla 2045 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety

przedprodukcyjny	3197	1627	1570	10923	5710	5213
produkcyjny	15025	7301	7724	40570	20959	19611
poprodukcyjny	7605	3128	4477	15806	6931	8875
Prognoza dla 2050 roku						
Wiek	Miasta			Wsie		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
przedprodukcyjny	2991	1518	1473	10590	5540	5050
produkcyjny	13323	6469	6854	38224	19803	18421
poprodukcyjny	8203	3482	4721	17523	7833	9690

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zaprezentowane powyżej prognozy wskazują, że w 2050 r. prognozowana liczba mieszkańców powiatu świeckiego zmaleje o 8,59% w porównaniu z rokiem 2025. Spadek liczby mieszkańców będzie widoczny zarówno na obszarach miejskich, jak i na obszarach wiejskich powiatu, tak więc ta sytuacja dotyczyć będzie także Gminy Warlubie.

Wykres 3. Prognozy demograficzne dla powiatu świeckiego na lata 2025-2050

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Liczba mieszkańców powiatu świeckiego w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wykazuje tendencję spadkową. Prognozuje się, że wzrost nastąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu starzenia się społeczeństwa.

Trwający proces starzenia się społeczeństwa jest wynikiem korzystnych zjawisk, jakimi są: wydłużanie się trwania życia, postęp cywilizacyjny i poprawa jakości życia. Niepokój budzić może nie sam fakt wzrostu liczby starszych osób, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, który spowodowany

jest spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w strukturze demograficznej społeczeństwa.

1.2. Sfera społeczna

Przy tej sferze warto wspomnieć, że infrastruktura społeczna jest również w niej omawiana, jednakże ze względu na większe znaczenie działań miękkich o charakterze społecznym (np. programy edukacyjne, programy społeczne skierowane do osób starszych czy niepełnosprawnych, działania o charakterze kulturalnym itp.) realizowanych z wykorzystaniem infrastruktury społecznej, infrastruktura społeczna została opisana w powiązaniu z działaniami społecznymi.

1.2.1. Kultura i sport

Kultura

Dotychczasową działalność w zakresie kultury na terenie Gminy Warlubie prowadziły:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki,
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki powstał 01.01.2009 roku. Umieszczono go w budynku po byłym Gminnym Centrum Informacji przy ul. Bąkowskiej 12 w Warlubiu. Czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. od 8⁰⁰ do 16⁰⁰.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Warlubiu został powołany do działania w gminie Warlubie po ok. 20 letniej przerwie, uchwałą nr XX /123/08 Rady Gminy z dnia 20 listopada 2008r. GOKSiT jest instytucją kultury, która uzyskała osobowość prawną i została wpisana do Rejestru Instytucji Kultury, prowadzonego przez Wójta Gminy Warlubie.

Zdjęcie 1. GOKPiR w Warlubiu

Źródło: www.warlubie.pl

Do podstawowych zadań GOKPiR należało w szczególności:

- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie i udostępnianie dóbr kultury;
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego;
- organizowanie uroczystości gminnych i obchodów świąt państwowych;
- organizowanie imprez artystycznych i rozrywkowych;

- prowadzenie działalności informacyjnej;
- prowadzenie świetlicy internetowej;
- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów dotyczących własnego regionu;
- administrowanie komunalnymi budynkami gminy lub ich częściami, które mogą być wykorzystane na działalność statutową;
- współdziałanie z instytucjami upowszechniania kultury, bibliotekami, organizacjami kulturalnymi oraz rekreacyjnymi społeczności gminnej.

Przy GOKSiT w Warlubiu funkcjonują następujące koła zainteresowań:

- taneczne,
- plastyczno-techniczne,
- modelarskie,
- chór.

Wśród najważniejszych wydarzeń organizowanych przez GOKSiT w Warlubiu wymienić należy:

- 1) Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy,
- 2) Ferie zimowe,
- 3) Dzień Kobiet,
- 4) Galę Kociewie,
- 5) Majówkę w Rybnie,
- 6) Dzień Rodziny,
- 7) Dzień Dziecka,
- 8) Marsz na orientację „Bielowszczak”,
- 9) Dni Warlubia,
- 10) Dożynki,
- 11) Uroczystości i święta państwowe 3 maja/11 listopada,
- 12) Dzień Babci i Dziadka,
- 13) Biegi Br. Malinowskiego,
- 14) Jarmark Wielkanocny,
- 15) Jarmark Bożonarodzeniowy,
- 16) Mikołajki.

Warto również wspomnieć, że GOKSiT w Warlubiu współpracował z następującymi jednostkami:

- Klubem Seniora,
- Kołami Gospodyń Wiejskich,
- Sołtysami,
- organizacjami pozarządowymi,
- harcerzami,
- szkołami,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Gminnym Ludowym Zespołem Sportowym „Start Warlubie”,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Stowarzyszeniem Wspierania Rozwoju Gospodarczego Ziemi Świeckiej „Inkubator Przedsiębiorczości” w Świeciu,
- Lokalną Grupą Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” w zakresie pomocy pisania wniosków w ramach projektów.

Ponadto GOKSiT w Warlubiu zajmuje się administracją następujących obiektów:

- Świetlice Wiejskie w Bąkowie, Płochocinie, Rulewie, Warlubiu, Bzowie,
- Sale Wiejskie w Płochocinku, Bzowie, Wielkim Komorsku,
- Wiejski Dom Kultury w Lipinkach.

Jednostką kulturalną, która pozostaje w strukturze organizacyjnej Gminy, jest także **Gminna Biblioteka Publiczna w Warlubiu**. Siedziba Biblioteki mieści się w tym samym budynku co GOKPiR w Warlubiu. Gminna Biblioteka Publiczna, jako instytucja kultury posiada filie w Wielkim Komorsku i Lipinkach. Funkcjonuje od poniedziałku do czwartku w godzinach 8⁰⁰ – 16⁰⁰ i piątek w godzinach 9⁰⁰ - 17⁰⁰.

Najważniejsze dane na temat GBP w Warlubiu przedstawiono w poniższej tabeli – dane podane są za rok 2019 sumarycznie z obiema filiami:

Tabela 2. Dane Biblioteki Publicznej na terenie Gminy Warlubie w 2019 roku

Zakup nowości wydawniczych	1124
Ubytki	2179
Stan księgozbioru	29202
Wypożyczenia	7705
Katalog on-line	18206

Źródło: *Raport o stanie Gminy Warlubie za rok 2019*

W GBP w Warlubiu w 2019 znajdowały się również czasopisma, a ich tytuły prenumerowane to:

- 1) "Gazeta Pomorska",
- 2) „Czas Świecia”,
- 3) "Kociewski Magazyn Regionalny",
- 4) „Książki. Magazyn do czytania”,
- 5) „Nowe książki”.

GBP w Warlubiu zorganizowała również w tym okresie konkurs plastyczny pt. „Suknia Pani Jesieni” dla dzieci z klas 0-VI szkoły podstawowej (liczba uczestników 63 osoby).

Warto również wspomnieć, że GBP w Warlubiu prowadziła także szereg innych działalności, wśród których wymienić należy:

- Lekcje biblioteczne i lekcje zapoznawcze z biblioteką,
- Udział w Programie Wieloletnim „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 - „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa (przyznana kwota – 3. 732 zł),
- Przystąpienie do programu „Mała książka – wielki człowiek” skierowanego do dzieci urodzonych w latach 2013 - 2016. W terminie od września do końca grudnia rozdano 23 wyprawki czytelnicze.

Z końcem 2019 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Warlubiu zaczęła korzystać z pełnej funkcjonalności katalogu MAK + (rejestracja czytelnika, wypożyczenia, rezerwacje, przedłużanie terminu zwrotu).

Sport

Na terenie Gminy Warlubie istnieje wiele obiektów sportowych i placów zabaw, służących na co dzień mieszkańcom oraz gościom Gminy Warlubie. Plac zabaw i kompleksy boisk sportowych stwarzają szereg możliwości uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku.

W Gminie Warlubie prężnie działa Gminny Ludowy Zespół Sportowy „Start Warlubie”, który założony został w 1975 roku. Zespół trenuje piłkę nożną. Do największych sukcesów Zespołu zaliczyć należy:

- wicemistrzostwo III ligi w sezonie 2013/2014,

Jeżeli chodzi o grupy młodzieżowe to poszczególne roczniki trenują w poniższych drużynach:

- Juniorzy Młodszy - 2004/2005,
- Trampkarze - 2006/2007,
- Młodzicy - 2008/2009,

- Orlicy - 2010/2011,
- Żacy - 2011 i młodszy.

Zdjęcie 2. Herb Zespołu "Start Warlubie"

Źródło: Fanpage Gminnego Ludowego Zespołu Sportowego „Start Warlubie”

Na terenie Gminy Warlubie bardzo ważnym aspektem jest realizacja zadania publicznego przez Gminę w zakresie sportu. Główny cel zadania polega na propagowaniu wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych najpopularniejszej dyscypliny sportowej jaką jest piłka nożna. W/w Zespół, poprzez urozmaicone zajęcia treningowe stwarza możliwości do nabrania kondycji pod okiem doświadczonych trenerów, na terenie boisk sportowych oraz sal gimnastycznych udostępnionych przez organy Gminy Warlubie. Treningi odbywają się dla wszystkich chętnych mieszkańców gminy od dwóch do trzech razy w tygodniu. Poza ideą zwiększenia aktywności dzieci i młodzieży, celem działania Zespołu jest umacnianie więzi między dzieckiem a rodzicem, niejednokrotnie uczestniczącym aktywnie w organizacji treningu swojego dziecka, jak również propagowanie wspólnego spędzania wolnego czasu i dobrej zabawy na świeżym powietrzu. Dodatkowo wpływa to na pozytywne tworzenie się dobrych relacji między samymi rodzicami, dając podstawę do wzajemnej sportowej przyjaźni.

Na terenie Gminy Warlubie odbywają się cyklicznie następujące imprezy sportowe:

- Turniej Piłkarski w ramach wsparcia Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (styczeń),
- Półmaraton im. Bronisława Malinowskiego Grudziądz – Rulewo (gmina Warlubie) (maj),
- Biegi im. Bronisława Malinowskiego (maj/czerwiec),
- Dni Warlubia – Czwóróbój Strażacki (III weekend lipca),
- Turniej Piłkarski organizowany przez sołectwo Krusze (wrzesień).

Zdjęcie 3. Imprezy sportowe organizowane na terenie Gminy Warlubie

Źródło: <https://warlubie.pl/>

Na terenie Gminy Warlubie znajdują się następujące obiekty sportowe, siłownie plenerowe i place zabaw:

1. Sale gimnastyczne/hale sportowe:
  - sala sportowa przy Szkole podstawowej w Wielkim Komorsku,
  - hala sportowa wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zespole Szkół w Warlubiu
2. Boiska:
  - orlik przy Szkole podstawowej w Warlubiu,
  - stadion Sportowy w Warlubiu,
3. Place zabaw:
  - plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Wielkim Komorsku,
  - plac zabaw przy świetlicy w Bąkowie,
  - plac zabaw przy świetlicy wiejskiej w Płochocinie,
  - plac zabaw przy świetlicy wiejskiej w Płochocinku,
  - plac zabaw w Warlubiu (przy boisku Orlik),
  - plac zabaw w Warlubiu przy jednostce OSP Warlubie,
  - plac zabaw w Warlubiu na Osiedlu im. Jana Pawła II
  - plac zabaw przy sklepie w Kurzejewie,
  - plac zabaw przy Ośrodku Zdrowia w Lipinkach,
  - plac zabaw przy świetlicy w Kruszach,
  - plac zabaw w Buśni,
  - plac zabaw w Rulewie przy kapliczce,
  - plac zabaw w Bzowie,
4. Siłownie plenerowe:
  - przy placu zabaw w Wielkim Komorsku,
  - przy placu zabaw w Warlubiu (przy boisku Orlik) (przy OSP w Warlubiu), (na Osiedlu im. Jana Pawła II),
  - przy placu zabaw w Bąkowie,
  - przy placu zabaw w Płochocinie,
  - przy placu zabaw w Płochocinku,
  - przy placu zabaw w Kurzejewie,
  - przy placu zabaw w Lipinkach,
  - przy świetlicy w Kruszach,
  - przy placu zabaw w Buśni,
  - przy placu zabaw w Rulewie,
  - przy placu zabaw w Bzowie.
5. Inne:
  - rolowisko przy Stacji PKP w Warlubiu,

- teren rekreacyjny przy Jeziorze Rybno Duże,
- Park Linowy przy Hotelu HANZA w Rulewie.

Zdjęcie 4. Sala sportowa przy Szkole podstawowej w Wielkim Komorsku

Źródło: UG w Warlubiu

Zdjęcie 5. Boiska na terenie Gminy Warlubie

Źródło: UG w Warlubiu

Zdjęcie 6. Place zabaw na terenie Gminy Warlubie

Źródło: UG w Warlubiu

Na sam koniec warto wspomnieć, że w Gminie znajduje się także hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Warlubiu.

W ramach projektu przewidziano kompleksowe rozwiązania projektowe, tj.:

- budowę hali sportowej wraz z wyposażeniem,
- 144 miejsc siedzących na trybunie górnej z dostępem dla osób niepełnosprawnych,
- boisko główne będzie miało możliwość podzielenia kotarami elektrycznymi grodzącymi gdzie większa ilość uczestników zajęć sportowych będzie mogła w nich uczestniczyć,
- elektroniczną tablicę wyników,
- specjalną podłogę sportową,
- nagłośnienie, monitoring oraz pełne wyposażenie hali dla planowanych dyscyplin sportowych takich jak: siatkówka, koszykówka, tenis ziemny, piłka nożna (futsal), piłka ręczna,
- szatnie z natryskami z bezpośrednim przejściem na arenę sportową,
- ekologiczne ogrzewanie gazowe.

Zdjęcie 7 Hala sportowa przy SP w Warlubiu

Źródło:

https://warlubie.pl/wiadomosci/698/wiadomosc/141731/budowa_hali_sportowej_przy_szkole_podstawowej_w_warlubiu_z_dotac

Hala sportowa jest udostępniana wszystkim chętnym do uprawiania dyscyplin sportowych. Ponadto można na niej organizować widowiska artystyczne i sportowe.

Do godzin południowych służy wszystkim dzieciom z Gminy tj.: maluchom, gimnazjalistom, młodzieży. Natomiast popołudniu będzie można rezerwować salę dla osób starszych oraz grup zorganizowanych.

Ponadto w ramach inwestycji przewidziano doświetlenie w lampy LED całej „tryfty” - dojścia do Szkoły od ul. Dworcowej wraz z budową parkingu z kostki typu Polbruk.

1.2.2. Edukacja

Po ustaleniu planu sieci publicznych szkół podstawowych od dnia 01.09.2019 r. Gmina Warlubie podzielona jest obwodami szkolnymi pomiędzy trzy placówki oświatowe:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego z Oddziałami Przedszkolnymi w Warlubiu,
- 2) Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Borów Tucholskich z Oddziałem Przedszkolnym w Lipinkach,
- 3) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II z Oddziałem Przedszkolnym w Wielkim Komorsku.

Tabela 3. Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Warlubie, a także granice obwodów tych szkół, od dnia 1 września 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Granice obwodu szkoły
1.	Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Warlubiu	Szkolna 20A 86-160 Warlubie	Bąkowo, Buśnia, Bzowo, Płochocin, Płochocinek i Warlubie
2.	Szkoła Podstawowa w Lipinkach im. Przyjaciół Borów Tucholskich	Lipinki 12 86 160 Warlubie	Lipinki
3.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II Wielki Komorsk	Grudziądzka 3 86-160 Wielki Komorsk	Krusze i Wielki Komorsk

Źródło: Raport o stanie Gminy Warlubie za 2019 rok

Żłobki

Na terenie Gminy Warlubie nie ma żadnego żłobka. Jest to zatem sfera, która powinna zostać wzięta pod uwagę z zakresu edukacji, bowiem rodzice nie mają na chwilę obecną gdzie zostawiać małych dzieci pod opieką, najczęściej muszą zajmować się nimi sami, co bardzo ogranicza ich aktywność zawodową lub w ogóle ją uniemożliwia. Taki stan rzeczy z kolei może bardzo źle wpływać na sytuację gospodarczą występującą w Gminie.

Wychowanie przedszkolne

We wszystkich w/w szkołach podstawowych utworzono oddziały przedszkolne, gdzie mogą uczęszczać dzieci przygotowujące się do nauki w szkole.

W roku szkolnym 2018/2019 do przedszkoli w Gminie Warlubie uczęszczało 172 dzieci z całej gminy.

W roku 2018 w stosunku do roku 2009 liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych wzrosła o 34,86%.

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych edukacją przedszkolną w 2018 r. wynosił 65,5% i był niższy niż w powiecie świeckim (77,6%) i niższy niż w województwie kujawsko-pomorskim (83,2%).

W związku z powyższym w gminie istnieje silna potrzeba budowy/rozbudowy oddziałów przedszkolnych z uwagi na bardzo duże zapotrzebowanie i niewystarczającą liczbę miejsc. W Wielkim Komorsku jest już oddział, ale największy problem występuje w Warlubiu i tu istnieje duża potrzeba utworzenia oddziału przedszkolnego.

Szkoły podstawowe prowadzone przez Gminę Warlubie

1) Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Warlubiu

Najstarsze zapiski dotyczące szkoły w Warlubiu pochodzą z 1888 roku. Po dzień dzisiejszy zachowała się księga uczniów zapisanych do szkoły w roku szkolnym 1888/1889. Najstarsza kronika pochodzi z roku szkolnego 1945/46. W 1982 roku, na przygotowanym uprzednio placu, zaczęto kopać i stawiać fundamenty pod budynek szkoły. Z miesiąca na miesiąc „szkoła rosła” na oczach wszystkich. Uwieńczeniem wysiłku władz oświatowych, miejscowych i środowiska rodziców było oddanie nowego, przestronnego i ładnego obiektu szkolnego wraz z salą gimnastyczną do użytku uczniów i nauczycieli w dniu 2 września 1985 roku.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 335.

Zdjęcie 8. Szkoła Podstawowa w Warlubiu

Źródło: *Opracowanie własne*

2) Szkoła Podstawowa w Lipinkach im. Przyjaciół Borów Tucholskich

W roku 1959 wybudowano murowany dom przeznaczony na "Wiejski Dom Kultury". Tego samego roku, dokonano przebudowy holu i przekształcono WDK na budynek szkolny, powstały pomieszczenia klasowe. Tą datę uznano za początek współczesnej Publicznej Szkoły Podstawowej w Lipinkach. W latach 1981 - 1982 dobudowano 2 piętro. W 1983 r. wybudowano budynek gospodarczy, a w latach 1988 - 1990 garaże. W roku 2008 wymieniono wszystkie okna na nowocześniejsze. W roku 2009 w ramach obchodów 50-lecia istnienia, Szkole nadano imię Przyjaciół Borów Tucholskich.

Szkoła Podstawowa w Lipinkach im. Przyjaciół Borów Tucholskich, jest położona na skraju Borów Tucholskich w Gminie Warlubie, niedaleko gminy Osie. Stanowi ona centrum uroczej wsi Lipinki mającej wspaniały klimat borów, oraz dwóch pobliskich jezior Rybno i Trzebucz. Szkoła może realizować autorski program ekologiczny, posiadając bazę noclegową, stołówkę i kuchnię. W ramach działalności zielonej szkoły mogą być prowadzone zajęcia ekologiczne.

Zdjęcie 9. Szkoła Podstawowa w Lipnikach

Źródło: *Opracowanie własne*

3) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II Wielki Komorsk

Zdjęcie 10. Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku

Źródło: *Opracowanie własne*

Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku powstała w 1895 r. Początkowo była to szkoła parafialna, do której mogli uczęszczać tylko chłopcy. W czasie wojny budynek uległ znacznemu zniszczeniu. Wrywano futryny i okiennice, aby palić nimi i ogrzewać budynek. Odbudowa trwała 3 lata, a pieniądze na remont pozyskiwano z organizowanych występów artystycznych wykonywanych przez dzieci.

W 2005 roku nadano szkole imię „Jana Pawła II” oraz sztandar. Z tej też okazji wydano książkę z poezją dziecięcą „Sercem pisane” .

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów w szkole wynosiła 162.

Szkoły na terenie gminy są także ważnymi ogniwami w życiu kulturalnym, sportowym i codziennym miejscowości.

Niektóre, szczególne ponadgminne osiągnięcia uczniów każdej ze szkół, zostały zaprezentowane poniżej:

- 1) Szkoła Podstawowa w Warlubiu:
  - a) I miejsce w Pucharze Grudziądza w Marszach na Orientację;
  - b) I miejsce w międzygminnym konkursie „Mistrz pięknego czytania” w Nowem;
- 2) Szkoła Podstawowa w Lipnikach:
  - a) XXV Konkurs „Mój region moją małą ojczyzną” w Przysiersku: I miejsce uczniowie klas VII – VIII;
  - b) XXXVIII Biegi Pamięci Bronisława Malinowskiego w Warlubiu: I miejsce uczeń klasy V;
- 3) Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku:
  - a) Powiatowa Olimpiada o Kociewiu: uczennice reprezentujące szkołę zajęły I miejsce;
  - b) Konkurs SKO „Skarbonka pomysłów z surowców wtórnych”: I miejsce w konkursie „Skarbonka pomysłów” naszej szkole.
  - c) XV edycja Powiatowego Konkursu Piosenki Ekologicznej w Wielkim Komorsku:
    - kat. klasy IV-VI, podkat. soliści: I miejsce; podkat. zespoły: III miejsce;
    - kat. klasy VII-VIII, podkat. zespoły: I miejsce;
  - d) Międzyszkolny Konkurs Pięknego Czytania w Nowem: I miejsce;
  - e) Międzypowiatowy Konkurs Recytatorski Prozy, Poezji i Piosenki Kociewskiej „Kociewie krainą szczęścia” w Warlubiu: I miejsce w kat. piosenka (0 – III).

Poniższe tabele prezentują szczegółowe informacje na temat rodzajów i liczby placówek oświatowych oraz ich wychowanków.

Tabela 4. Rodzaje i liczba placówek edukacyjnych oraz ich uczniów (2010-2019)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wychowanie przedszkolne										
Liczba przedszkoli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba wychowanków w przedszkolach	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba nauczycieli w przedszkolach [etat]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba oddziałów przedszkolnych	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych	85	153	147	147	126	89	137	152	169	172
Liczba nauczycieli w oddziałach przedszkolnych [etat]	7	9	8	9	8	8	8	10	11	11
Szkolnictwo podstawowe										
Liczba szkół podstawowych	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	729	708	710	696	693	722	677	668	643	570
Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych [etaty]	39,56	44,61	47,14	46,78	50,68	51,69	54,64	82,26	84,19	73,31
Szkolnictwo gimnazjalne										
Liczba gimnazjów	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba uczniów w gimnazjach	258	255	245	239	229	212	212	135 ¹	66 ¹	0
Liczba nauczycieli w gimnazjach [etaty]	24	26,22	24	22,67	23,5	22,11	20,22	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Warlubie

Tabela 5. Liczba uczniów i oddziałów w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2019/2020

L.p.	Szkoła	Rok szkolny 2019/2020				
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnio uczn. w klasie	Oddziały przedszkolne	
					Liczba dzieci	Liczba oddziałów
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Warlubiu	335	18	19	111	5
2.	Szkoła Podstawowa w Lipnikach	73	8	9	14	1
3.	Szkoła Podstawowa w Wielkim Komorsku	162	10	16	47	3
	Razem:	570	36	16	172	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Warlubie

Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych klasach w roku szkolnym 2019/2020

Klasa	Rok szkolny 2019/2020
Klasa I	70
Klasa II	56
Klasa III	63
Klasa IV	37
Klasa V	108
Klasa VI	83
Klasa VII	57
Klasa VIII	96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Warlubie

Wyniki sprawdzianów i egzaminów

Poniższe tabele przedstawiają wyniki egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2019/2020.

Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020

	Gmina Warlubie	Powiat świecki	Województwo kujawsko-pomorskie	Kraj
Język polski	55%	57%	56%	59%
Matematyka	39%	38%	43%	46%
Język angielski	49%	51%	50%	54%

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych z UG Warlubie*

Z powyższych zestawień wynika, że wyniki egzaminów uczniów uczących się w szkołach na terenie Gminy są w większości przypadków niższe niż średnia dla powiatu, województwa i kraju.

Sytuacja demograficzna a edukacja

Od wielu lat niż demograficzny powoduje sukcesywne zmniejszanie się liczby uczniów w szkołach. W roku szkolnym 2018/2019 w stosunku do roku szkolnego 2004/2005 liczba uczniów zmniejszyła się o 34%. Tendencje te obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach w latach 2004/2005 – 2019/2020

Szkoła	Liczba uczniów w roku szkolnym															
	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
PSP Warlubie	347	327	318	300	293	291	270	268	268	262	266	306	281	324	344	335
SP Lipinki	61	56	53	58	65	64	67	61	64	61	61	62	59	57	70	73
SP Wielki Komorsk	148	155	155	140	131	130	134	122	137	134	139	142	125	152	163	162
Razem szkoły podstawowe	556	538	526	498	489	485	471	466	470	457	466	510	465	533	577	570
Razem gimnazja	321	298	291	302	288	275	258	255	245	239	229	212	212	135¹	66¹	-
Ogółem	877	836	817	800	777	760	729	721	715	696	695	722	677	668	643	570
Różnica w stosunku do roku poprzedniego	-39	-41	-19	-17	-23	-17	-31	-8	-6	-19	-1	+27	-45	-9	-25	-73

1.2.3. Pomoc społeczna

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców Gminy jest skala świadczonej pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną Gminy Warlubie zapewniającą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową powołaną na podstawie uchwały Nr XII/57/90 Gminnej Rady Narodowej w Warlubiu z dnia 5.04.1990 r. Pierwszy statut został przyjęty uchwałą Zarządu Gminy Warlubie Nr 3/90 z dnia 13.12.1990 r. Aktualny statut GOPS został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/92/2016 z dnia 17.03.2016r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu

Podstawowym celem funkcjonowania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w działaniach mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz zaspokajanie ich niezbędnych potrzeb. W celu realizacji zadań wynikających z ustaw, Ośrodek współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi, Kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej oraz zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Ośrodek jest finansowany ze środków własnych gminy, ze środków z budżetu państwa, ze środków pochodzących z funduszy europejskich i darowizn.

W strukturze organizacyjnej GOPS działają świetlice środowiskowe w Lipinkach i w Wielkim Komorsku. W świetlicy wiejskiej w Płochocinie funkcjonuje Klub Senior+ oferujący zajęcia muzyczne, warsztaty komputerowe, warsztaty rękodzielniczo-kulinarne, promujące zdrowy styl życia, wyjazdy i inne.

Zdjęcie 11. GOPS w Warlubiu

Źródło: *Opracowanie własne*

Celem działania GOPS jest:

- 1) organizowanie pomocy społecznej dla umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, a także zapobieganie powstawaniu takim sytuacjom;
- 2) wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie gminy Warlubie w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadającym godności człowieka;
- 3) podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

GOPS realizuje w szczególności:

- 1) zadania z zakresu pomocy społecznej:
  - a) zadania własne – zgodne z ustaleniami Wójta przy uwzględnianiu lokalnych programów oraz strategii,
  - b) rozwiązywania problemów społecznych,
  - c) własne o charakterze obowiązkowym,
- 2) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej;
- 3) zadania z zakresu świadczeń rodzinnych;
- 4) zadania z zakresu pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 5) zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 6) zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 7) zadania z zakresu wychowania w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 8) zadania z zakresu pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- 9) zadania z zakresu świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 10) inne zadania wynikające z ustaw, jeżeli obowiązek ich realizacji przez GOPS wynika z odrębnych przepisów.

Do zadań własnych realizowanych przez GOPS należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Rodziny korzystają z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji socjalno-bytowej. Katalog powodów umożliwiających korzystanie z pomocy społecznej został określony w art. 7 Ustawy o pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu udzielał pomocy z powodów zebranych w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej na terenie Gminy Warlubie w latach 2010, 2014, 2019.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2010	2014	2019	2010	2014	2019
Ubóstwo	227	192	126	858	613	353
Sieroctwo	0	1	0	0	5	0
Bezdomność	5	4	9	5	4	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	79	37	30	465	205	162
Bezrobocie	181	163	75	725	577	232
Niepełnosprawność	117	127	80	401	362	177
Długotrwała choroba	32	37	40	93	93	69
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	82	86	41	380	355	170

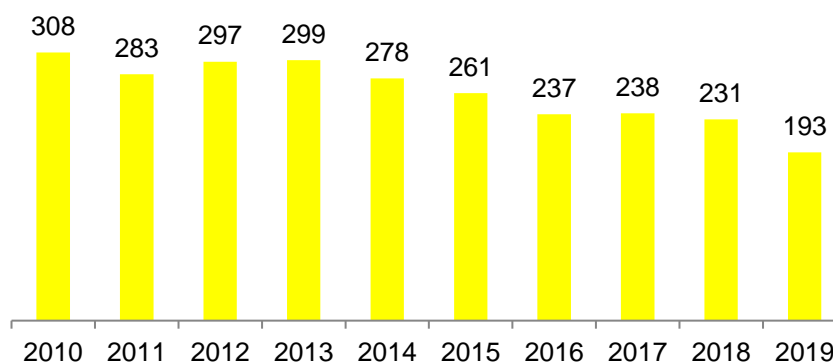

- rodziny niepełne	50	52	21	179	175	68
- rodziny wielodzietne	73	30	13	451	167	78
Alkoholizm	22	12	1	67	34	2
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2	2	1	3
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	1	0	1	2	0	8
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu

W roku 2019 pomocą społeczną objętych zostały 193 rodziny.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu

Gmina zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ma obowiązek zapewnić schronienie, odzież i posiłek osobom tego pozbawionym. Koszty ponoszone przez gminę Warlubie za pobyt 5 mieszkańców w schroniskach w roku 2019 wyniosły 60 782,24 zł. Ponadto w roku 2019 r. osoby bezdomne z terenu gminy Warlubie uzyskały pomoc finansową w postaci zasiłku okresowego w łącznej wysokości 1 402,00 zł. Odpłatność za pobyt w schronisku ustalana była na podstawie Uchwały Rady Gminy Warlubie Nr XXXVII/242/2017 z dnia 20 grudnia 2017 roku oraz Rady Gminy Warlubie w sprawie szczególnych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu gminy Warlubie oraz Uchwały Rady Gminy Warlubie Nr VI/46/2019 z dnia 21 lutego 2019 roku w sprawie szczególnych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu gminy Warlubie.

Tabela 10. Kwoty udzielonych świadczeń pomocy społecznej w Gminie w 2019 r.

Forma pomocy	Kwota świadczeń (zł)
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	42 041,00
Zasiłki stałe ogółem	235 829,36
Zasiłki okresowe ogółem	111 263,71
Schronienie	60 782,24
Posiłek	71 646,00
Usługi opiekuńcze ogółem	130 176,00
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	105 360,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu

Inne świadczenia realizowane przez GOPS w Warlubiu:

a) fundusz alimentacyjny:

Na świadczenia rodzinne, dodatki do świadczeń oraz fundusz alimentacyjny, z których korzystało 552 rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu otrzymał w 2019 roku dotację w wysokości 3 154 143,39 zł, czyli 99% planu wynoszącego 3 185 995,00 zł. Na wypłatę zasiłków rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, z których korzystało 507 rodzin, wydano 2 671 750,13 zł, natomiast dla 45 rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego wydatkowano kwotę w wysokości 248 920,00 zł, łącznie na wypłatę świadczeń społecznych wydano 2 920 670,13 zł, co stanowiło 98,95% planu wynoszącego 2 951 557,56 zł. Ze środków pochodzących z dotacji opłacono również składki ubezpieczenia społecznego za 21 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne oraz dodatki do świadczeń, w wysokości 151 019,78 zł. Na koszty obsługi świadczeń rodzinnych wydano z dotacji kwotę w wysokości 101 820,15 zł, którą przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń dwóch pracowników zajmujących się wypłatą świadczeń. Łącznie z otrzymanej dotacji wykorzystano 3 154 143,39 zł, co stanowi 99% planu wynoszącego 3 185 995,00 zł. Ze środków własnych wydatkowano kwotę 44 659,63 zł.

b) 500+:

Zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu realizował wypłaty świadczeń „500 +”. Na wynagrodzenie i pochodne oraz odpis na ZFŚS pracownika zatrudnionego do obsługi w/w świadczeń wydatkowano w 2019 roku 54 591,36 zł. Na pozostałe koszty obsługi w/w programu rządowego wydatkowano 18 834,52 zł, w tym zakup usług pozostałych – 6 640,71 zł, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń – 30,00 zł, opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych – 221,40 zł oraz zakup materiałów i wyposażenia – 11 078,41 zł oraz szkolenia – 864,00 zł. Na wypłatę świadczeń „500+” wydano kwotę w wysokości 5 642 726,00 zł. Łączne wydatki w rozdziale 85501 wyniosły w 2019 roku 5 716 151,88 zł, tj. 99,46% planu wynoszącego 5 746 766,00 zł. Wydatki w całości finansowane były ze środków pochodzących z dotacji. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wyniosła 699.

c) Senior+:

Ponadto GOPS w Warlubiu realizował zadania w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020. W roku 2019 GOPS Warlubie przystąpił do konkursu i złożył ofertę na realizację

zadania zleconego w ramach Programu Wieloletniego – „Senior+” na lata 2015-2020 i otrzymał dofinansowanie na zapewnienie funkcjonowania Klubu „Senior+” na rok 2019 w kwocie 30 676,00 zł. W zajęciach Klubu „Senior+” uczestniczyły 22 osoby. W ramach prowadzonych zajęć Seniorzy uczestniczyli w warsztatach rękodzielnictwa, warsztatach krawiectwa, kursie języka angielskiego, zajęciach aqua aerobiku, gimnastyki, wyjazdach do kina, teatru, wyjazdach krajoznawczych (Toruń, Inowrocław, Bydgoszcz, Elbląg, Buczyniec). Całkowity koszt funkcjonowania Klubu Senior+ w roku 2019 w ramach ww. programu wyniósł 70 625,51 zł.

d) Prace społecznie użyteczne:

W roku 2019 r. GOPS w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Świeciu koordynował po raz kolejny organizację prac społecznie użytecznych. Celem programu było uaktywnienie osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej. Program realizowany był od m-ca marca do m-ca sierpnia 2019r. W ramach prac społecznie użytecznych aktywność zawodową podjęło w sumie 5 osób, w tym jedna z osób zrezygnowała z uwagi na podjęcie zatrudnienia. Osoby bezrobotne zatrudnione w ramach prac społecznie użytecznych wykonywały prace w wymiarze 40 godzin miesięcznie, wysokość świadczenia za godzinę prac społecznie użytecznych do 30 czerwca 2019r. wynosiła 8,30 zł, a od 01 lipca 2019 - 8,50 zł. Część kosztów z tytułu zatrudnienia osób w ramach prac społecznie użytecznych, tj. 60% zwraca Powiatowy Urząd Pracy, a 40% to wkład własny. Na wynagrodzenia dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne, które w 40 % finansowane są ze środków własnych, a w 60 % refundowane z Powiatowego Urzędu Pracy, zaplanowano 3 225,60 zł. Wydatki wyniosły 3 225,60 tj. 100% planu.

e) Bank Żywności:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Grudziądzkim Bankiem Żywności od 2005r. W zamian za comiesięczne składki w wysokości 1000,00 zł otrzymywana jest żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 oraz w ramach działalności statutowej. Zgodnie z zapisami umowy pomoc żywnościowa była przekazywana do osób spełniających kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj.: osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. 1402,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1056 zł dla osoby w rodzinie. Osoby zakwalifikowane do pomocy żywnościowej otrzymywały paczki żywnościowe, które obejmowały zestaw co najmniej 6 rodzajów artykułów spożywczych z co najmniej 3 grup towarowych. W okresie styczeń – czerwiec 2019r. w ramach Podprogramu 2018 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu otrzymał i rozdysponował wśród 676 osób 26 242,69 kg żywności.

f) Gminny program wspierania rodziny:

GOPS w Warlubiu realizuje między innymi zadania wymienione w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na gminy nałożono szereg zadań mających na celu rozwój działań na rzecz rodziny poprzez wzmocnienie jej roli i funkcji oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, a także przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej. Ta wieloaspektowa praca z rodziną naturalną ma służyć ochronie odpowiedniego poziomu życia oraz ograniczyć umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

g) Program „Duża Rodzina”:

Karta Dużej Rodziny jest jednym z elementów polityki prorodzinnej. Stanowi rozwiązanie, które z założenia ma przyczynić się do promocji modelu rodziny wielodzietnej. Jednak jej główną przesłanką

jest zwiększenie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych poprzez umożliwienie im dostępu ulg i zniżek oferowanych przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Uprawnienia do Karty Dużej Rodziny posiadają rodziny, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka z co najmniej trójką, które po uzyskaniu karty mogą korzystać z systemu ulg i zniżek.

Karta jest dokumentem identyfikującym członka rodziny wielodzietnej. Karta poświadcza prawo członka rodziny wielodzietnej do uprawnień ustalonych w trybie określonym ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny lub przyznanych na podstawie przepisów odrębnych. Sytuacja dochodowa rodziny nie jest kryterium rozpatrywanym przy przyznawaniu karty. Oznacza to, że karta przysługuje niezależnie od wysokości dochodów w rodzinie, o ile wychowuje się w niej lub wychowywało się nie mniej niż troje dzieci. W roku 2019 rozpatrzonych zostało 126 wniosków w sprawie przyznania Karty Dużej Rodziny i wydanych zostało 267 kart.

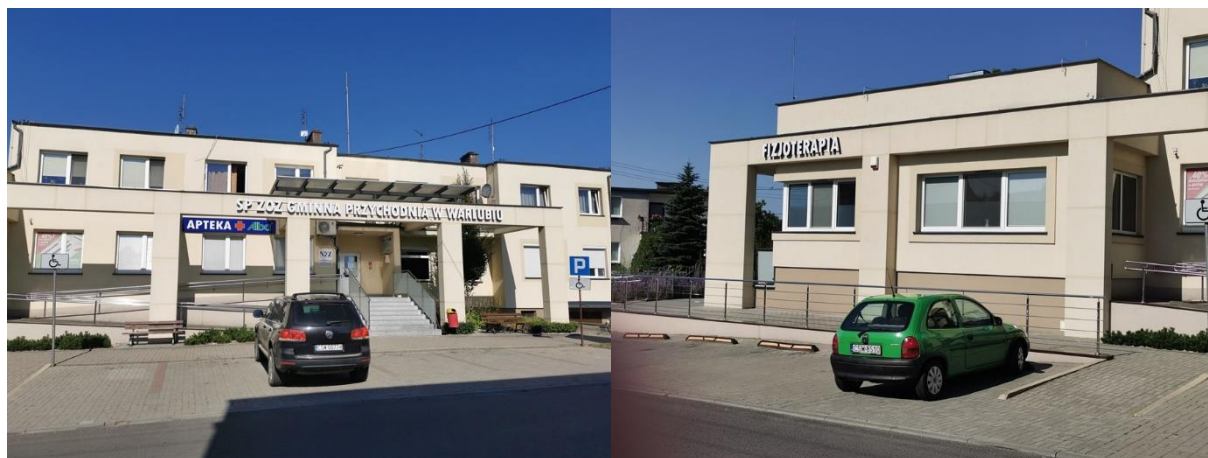
1.2.4. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Warlubie funkcjonują dwa podmioty lecznicze zarządzane przez Gminę, a należą do nich:

- 1) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warlubiu:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warlubiu świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Zdjęcie 12. Gminna Przychodnia w Warlubiu

Źródło: *Opracowanie własne*

W ramach SPZOZ funkcjonują następujące poradnie i gabinety:

- a) Poradnia Lekarza POZ – świadczy usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i pozostałych usług pomocniczych;
- b) Poradnia Dziecięca – również świadczy usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i pozostałych usług pomocniczych;
- c) Poradnia Położnicza – zajmuje się położnictwem rodzinnym;
- d) Poradnia stomatologiczna – świadczy usługi w zakresie stomatologii zachowawczej z endodoncją, stomatologii dziecięcej oraz protetyki stomatologicznej;
- e) Poradnia Ginekologiczno – Położnicza – oferuje usługi z zakresu leczenia ambulatoryjnego specjalistycznego;
- f) Gabinet Medycyny Szkolnej przy ul. Szkolnej 20a – jest to gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci;

- g) Poradnia Stomatologiczna przy ul. Szkolnej 20a – świadczy usługi z zakresu stomatologii dziecięcej;
- h) Poradnia Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej – zajmuje się leczeniem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz pozostałej opieki ambulatoryjnej;
- i) Gabinety Rehabilitacji Leczniczej – oferują zabiegi z zakresu kriokomory, wirówki, kabiny ugot, rowerów i bieżni, laserów oraz diatermii.

2) Wiejski Ośrodek Zdrowia w Lipnikach:

Niniejszy Ośrodek Zdrowia świadczy usługi w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej. W Ośrodku funkcjonuje Poradnia Lekarza POZ świadcząca usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz pozostałych usług pomocniczych.

W WOZ funkcjonuje poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej:

- leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej - Medycyna rodzinna,
- pozostałe usługi pomocnicze - Medycyna rodzinna,
- pozostałe usługi pomocnicze - Zdrowie publiczne.

Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2019 roku wyniosła 25 170.

Liczba porad udzielonych w 2019 roku w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (porady lekarskie – tj. porady specjalistyczne, badania diagnostyczne, procedury zabiegowe ambulatoryjne) wyniosła natomiast 26 265.

Tabela 11. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Warlubie (2011-2019)

Podstawowa Opieka Zdrowotna									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	26 979	27 128	27 877	27 044	26 273	25 852	25 301	26 003	25 170
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	-	28 341	28 962	28 249	27 607	27 076	26 562	27 171	26 265

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

W Gminie funkcjonują 2 apteki.

1.2.5. Działalność organizacji pozarządowych

Gmina Warlubie posiada uchwalony Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Głównym celem tego Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy, polegające na rozpoznaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej w rozumieniu problemów lokalnych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) wspieranie oraz promowanie aktywności społeczności lokalnych,
- 2) integracja organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy w sferze zadań publicznych,

- 3) otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom występowania z ofertami realizacji zadań publicznych,
- 4) zwiększenie wpływu organizacji pozarządowych i innych podmiotów na kreowanie polityki społecznej w Gminie,
- 5) wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów w realizacji zadań publicznych poprzez powierzanie im zadań wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację,
- 6) poprawa jakości usług publicznych i zapewnienie ich efektywnego wykonania,
- 7) tworzenie warunków dla powstawania inicjatywy na rzecz mieszkańców Gminy.

Współpraca Gminy z podmiotami Programu opiera się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, rzetelności i jawności.

Na terenie Gminy Warlubie działają następujące stowarzyszenia o organizacje, których zestawienie oraz zakres prowadzonej działalności zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 12. Organizacje pozarządowe Gminy Warlubie

L.p.	Nazwa	Cel działania organizacji	Rok założenia
1.	Stowarzyszenie „Niezależnych Mieszkańców dla Gminy Warlubie”	Cele: 1.Reprezentowanie interesów mieszkańców gminy Warlubie 2. Działania informacyjne i promocyjne gminy Warlubie 3. Działania na rzecz rozwoju gminy Warlubie 4. Ochrona interesów mieszkańców gminy Warlubie 5. Tworzenie płaszczyzny porozumienia, wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami zainteresowanymi.	2019
2.	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Spróbujmy razem” w Warlubiu	Organizowanie inicjatyw prowadzących do rozwiązywania lokalnych problemów oraz integrowanie i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.	2003
3.	Stowarzyszenie Przyjaciół Lipinek	Pomoc organizacyjna, finansowa i rzeczowa dla miejscowości Lipinki i jej sołectwa oraz jej mieszkańców, a także integracja tego środowiska wiejskiego.	2010
4.	Towarzystwo Ochrony Krajobrazu Kulturowego „Sukcesja” w Lipinkach	Ochrona środowiska kulturowego, krajobrazu, architektury, urbanistyki, ruralistyki, stanowisk archeologicznych, parków, miast – ogrodów, cmentarzy, obiektów sakralnych, obiektów cywilizacji technicznej i tym podobne.	2015
5.	Parafialne Zespoły Caritas w Warlubiu, Bzowie i Wielkim Komorsku: - Zespół CARITAS Parafii Niepokalanego Serca Maryi w Warlubiu powołany Dekretem Biskupa Diecezji Pelplińskiej Nr 78/2003/PZC z dnia 26.06.2003 r. - Zespół CARITAS Parafii Świętej Małgorzaty w	Szerzenie chrześcijańskich zasad charytatywnych, bezpośrednia działalność charytatywna, jednocześnie, koordynowanie i kierowanie kościelną akcją charytatywną na terenie parafii oraz współpraca z innymi wyznaniowymi, a także niekościelnymi instytucjami i formami pomocy wzajemnej.	2003, 2000, 1998

	Bzowie powołany Dekretem Biskupa Diecezji Pelplińskiej Nr 48/2000 z dnia 03.01.2000 r. - Zespół CARITAS Parafii Świętego Bartłomieja w Wielkim Komorsku powołany Dekretem Biskupa Diecezji Pelplińskiej Nr 41/98 z dnia 21.12.1998 r.		
6.	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Zarząd Oddziału Gminnego w Warlubiu	Działalność jednostek OSP opiera się na pracy społecznej jej członków. Na terenie Gminy Warlubie działa 6 jednostek OSP: Bzowo, Warlubie, Wielkim Komorsku, Lipinkach, Kruszach i Buśnia.	1991
7.	Gminny Ludowy Zespół Sportowy Start Warlubie	Na terenie Gminy Warlubie bardzo ważnym aspektem jest realizacja zadania publicznego w zakresie sportu na terenie Gminy Warlubie. Główny cel zadania polega na propagowaniu wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych najpopularniejszej dyscypliny sportowej jaką jest piłka nożna.	1975
8.	Klub Senior+	W ramach działalności Klubu „Senior+” przewidziane są zajęcia muzyczne, warsztaty komputerowe, kulinarne, promujące zdrowy styl życia, wyjazdy i inne.	2017

Źródło: Opracowanie własne

2. Sfera przestrzenna

2.1. Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

2.1.1. Rzeźba terenu

Gmina Warlubie położona jest w północnej części województwa kujawsko – pomorskiego, a zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) obszar gminy leży w obrębie dwóch makroregionów. Część wschodnia gminy leży w obrębie makroregionu Doliny Dolnej Wisły w obszarze mezoregionu Kotliny Grudziądzkiej. Pozostała część znajduje się w granicach makroregionu Pojezierze Południowo – Pomorskie w obszarze mezoregionu Bory Tucholskie. Formy morfogenetyczne analizowanego obszaru związane są z działalnością i wpływem lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia oraz holocenią działalnością erozyjno – akumulacyjną.

Wschodnia część gminy leży w obrębie Doliny Dolnej Wisły i charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą. W obrębie doliny występują jedynie dwa poziomy terasowe. Terasa zalewowa rozciąga się na wysokości 15 – 20 m n.p.m., zbudowana z namułów, mad i piasków drobnoziarnistych i terasa nadzalewowa na wysokości 20 – 30 m n.p.m. zbudowana z piasków drobnoziarnistych. W obrębie terasy nadzalewowej, u wylotu dolinek bocznych, występują miejscami stożki napływowe. Dolina Wisły, wyraźną krawędzią o wysokości około 20 – 30 m, oddzielona jest od obszaru pojezierza. Jest to strefa o bogatej rzeźbie zboczowej z towarzyszącymi zjawiskami erozyjnymi i tendencjami do powstawania osuwisk. Wprawdzie zgodnie z Katalogiem Osuwisk Województwa Kujawsko – Pomorskiego, opracowanym przez Instytut Geologii w Warszawie, na tereny gminy Warlubie nie zarejestrowano procesów osuwiskowych, jednak stwierdzono tendencje do powstawania tego typu zjawisk z uwagi na silne zagrożenie potencjalną erozją. Na terenie gminy, w obrębie pojezierza, występują obszary wysoczyzny morenowej i równiny sandrowej. Wysoczyzna morenowa wykształcona

jest w postaci wysp morenowych o zróżnicowanej wielkości i wysokości. Wysoczyzna zbudowana jest z glin zwałowych. Wysokości bezwzględne w tej strefie kształtują się od 70 – 110 m n.p.m. We wschodnich partiach wysoczyzna morenowa jest silnie zerodowana i nadbudowana osadami piasków wodno – lądowych. Pozostała część obszaru gminy objęta jest rozległą piaszczystą pokrywą sandru Wdy, który jest częścią największej równiny sandrowej kraju tzw. Sandru Tucholskiego. Budują go utwory piaszczysto – żwirowe o różnej miąższości. Zalega on przeciętnie na wysokości 80 – 195 m n.p.m. Równinę sandrową, urozmaicając ostańcowe formy wysoczyzny, wydmy, liczne dolinki rzek i cieków oraz rynny. W rynnach, dolinach rzek i cieków występują utwory holoceniowe w postaci torfów, namulów, mad i piasków rzecznych.

Urozmaicony obraz topografii gminy przedstawia mapa hipsometryczna, na której można wyróżnić 4 obszary topograficzne: Dolina Wisły, strefa zboczowa, wysoczyzna i równina sandrowa.

W granicach gminy Warlubie, przeprowadzone badania geologiczno – złożowe wykazały brak złóż surowców naturalnych o znaczeniu przemysłowym. Prace geologiczno – rozpoznawcze w aspekcie możliwości pozyskania kruszywa naturalnego na potrzeby lokalne powinny być prowadzone w rejonie Borowego Młyna, a w zakresie ilastych surowców w obszarze form zastoiskowych w rejonie Płochocinek i Komorsk.

2.1.2. Gleby

Przestrzenne rozmieszczenie gleb w gminie uzależnione jest od jej warunków litologicznych. Z równiną sandrową zbudowaną z piasków związane są słabe gleby bielicoziemne reprezentowane głównie przez gleby rdzawe i bielicowe, a rzadziej bielice.

Te pierwsze porastają głównie lasy, a pozostałe wykorzystywane są rolniczo, choć ich wartość jest ograniczona.

Formom wytopiskowo – jeziornym, dolinom rzek, cieków i rowów melioracyjnych, towarzyszą gleby mułowo – torfowe, torfowe, murszowo – torfowe i murszowo – mineralne oraz mady rzeczne. Są one głównie wykorzystywane jako trwałe użytki zielone.

W strefie wysoczyzny wykształciły się gleby brunatne, na podłożu gliniastym, o znacznej przydatności rolniczej, wykorzystywane jako grunty orne.

Pod względem typologicznym w gminie przeważają mady (35% użytków rolnych), następnie gleby rdzawe (22% użytków rolnych) i brunatne wylugowane (20% użytków rolnych). Pod względem klas bonitacyjnych w gminie dominują grunty orne w przedziale klas I – IV, które stanowią 76,2% ogółu gruntów ornych (w tym I – III – 29,9%, IV – 46,3%).

W układzie przestrzennym najlepsze gleby koncentrują się w centralnej części gminy. Ponadto we wschodniej części gminy występują znaczne obszary zagrożone silną i bardzo silną erozją gleb.

2.1.3. Szata leśna

Lasy i grunty leśne zajmują 57,3% powierzchni gminy, co plasuje ją w grupie najbardziej zalesionych gmin w województwie. Lasy w przeważającej części są publiczne, pozostające w Zarządzie Lasów Państwowych. Położone są na terenie dwóch nadleśnictw: Dąbrowa i Osie.

Dominującym gatunkiem drzewostanów jest sosna (ok. 90%), a z gatunków liściastych modrzew, dąb, brzoza i olcha. Rosną one przeważnie na siedliskach borowych, głównie boru świeżego i mieszanego świeżego. Struktura wiekowa drzewostanów jest na terenie gminy zróżnicowana. 31 % stanowią drzewostany w grupie wiekowej 61 – 80 lat, 20 % z grupy wiekowej 41 – 60 lat a 18 % z grupy wiekowej 21 – 40 lat. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 55 lat.

22.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Rzeki

Gmina położona jest w dorzeczu Wisły. Przez gminę przebiega dział wodny II rzędu, który oddziela zlewnię Wdy od Mątawy. Niemal cała gmina leży w zlewni Mątawy, a jedynie skrajnie zachodnia część gminy znalazła się w zlewni Wdy. Osią systemu hydrograficznego w gminie jest Mątawa o łącznej długości 62 km, z czego w granicach gminy jest jedynie jej część. Ponadto gminę odwadnia szereg drobnych cieków i rowów melioracyjnych. Rzeka Mątawa w granicach gminy prowadzi zarówno wody III klasy czystości (w jej górnym odcinku) i wody nie odpowiadające normom (w jej dolnym odcinku).

Jeziora

Największym jeziorem w gminie jest j. Radodzierz o powierzchni 246,4 ha i o maksymalnej głębokości 9,5 m. Z innych większych jezior wymienić należy: J. Płochocińskie, Rybno, Mątasek i Trzebucz. Największe jeziora gminy, z uwagi na swoje położenie w obrębie kompleksów leśnych, predestynowane są do funkcji turystyczno – wypoczynkowej i sportów wodnych, a są to jeziora Radodzierz i Rybno. Spośród jezior występujących w gminie do wędkowania udostępnione są j. Radodzierz, Płochocińskie, Rybno i Trzebucz.

Tabela 13. Wykaz większych jezior na terenie Gminy Warlubie

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Głębokość maksymalna [m]
1.	Radodzierz	246,4	9,5
2.	Rybno (Duże i Małe)	25	7
3.	Mątasek	33	3
4.	Trzebucz Duży	10	11
5.	Trzebucz Mały	5	5
6.	Płochocińskie	21,91	6
7.	Piaseczno	4,1	8
-	Razem		-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z „UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WARLUBIE”

J. Radodzierz ma wody zaliczane do II klasy czystości. Z uwagi na jego walory rekreacyjne należy dążyć do poprawy stanu czystości, głównie poprzez uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej w obszarze zlewni.

Zdjęcie 13. Jezioro Radodzierz

Źródło:

https://www.opzw.bydgoszcz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=571:jezioro-radodzierz&catid=8&Itemid=125

Jezioro Rybno Duże ma około 20 ha powierzchni. Położone jest niedaleko Borów Tucholskich, w połowie drogi między miejscowościami Warlubie i Osie, przy trasie 238. Rybno Duże położone jest około 30 kilometrów od Grudziądza.

Nad jeziorem kwitnie życie turystyczne, jest to dość znane kąpielisko. Znajdują się tu plaża i pole biwakowe. Ale dalej woda porośnięta jest sosnowym lasem, idąc wzdłuż nadbrzeża można znaleźć mniejsze, również piaszczyste kąpieliska, ale i sporo bardziej ustronnych miejsc.

Rybno Duże, mimo że nie jest zbyt przejrzyste, ma opinię czystego.

Jeziora Trzebucz Duży i Trzebucz Mały położone są blisko miejscowości Stara Huta, Nowa Huta i Lipinki. Oba jeziora położone są w głębi lasów, a ich wody są czyste i rybne. Wokół panuje spokój i cisza, można podziwiać wolno bytujące ptactwo. Do Jeziora Trzebucz Duży prowadzi wygodna droga, można dojechać tam samochodem, jest także parking. Brzeg jest dostępny do kąpeli, jest szeroka i piaszczysto – trawiasta plaża, wejście jest łagodne, piaszczyste. W otaczających lasach jest wiele wygodnych tras rowerowych i pieszych oraz mnóstwo ścieżyn leśnych. Lasy są bardzo grzybne i malownicze. W pobliskich miejscowościach są domki letniskowe, które turyści mogą wynająć. Wypoczywający w tym miejscu znajdą ciszę i spokój, przepiękne widoki, kontakt z naturą oraz wytchnienie od zgiełku miasta. Jezioro Trzebucz Duży ma powierzchnię około 10 ha i około 11m głębokości maksymalnej, a Trzebucz Mały ma powierzchnię 5 ha. W obu jeziorach można wędkować, pozwolenie wykupuje się w leśnictwie Stara Huta. Można złowić szczupaki, wzdręgi, leszcze, sandacze, karpie, płocie, liny, amury. Pomiędzy jeziorami znajdują się pozostałości po partyzanckim obozie podziemnym z II wojny światowej. W odległości ok. 1 km znajduje się Rezerwat Miedzino – rezerwat ornitologiczny, gdzie bytują między innymi orzeł bielik, bocian czarny, żuraw, łabędzie niemy i krzykliwy, rybołów. Rezerwat położony jest nad jeziorem Miedzino i wpływającą do niego i tworzącą rozlewisko Sobińską Strugą.

Wody podziemne

Na terenie gminy nie występują główne zbiorniki wód podziemnych. Wody gruntowe występują w 3 odmiennych obszarach o różnym reżimie:

- wody gruntowe sandrowe;
- wody gruntowe wysoczyznowe;
- wody gruntowe dolin rzek i cieków.

W obrębie sandru wody gruntowe pierwszego poziomu wodonośnego tworzą swobodne zwierciadło na głębokościach poniżej 2,0 m p.p.t. Poziom ten dostarcza wodę użytkownikom indywidualnym, nie jest on zbyt obfity i zagrożony możliwością zanieczyszczenia antropogenicznego, ze względu na brak izolacji stropowej. Użytkowe poziomy, z których czerpią wodę ujęcia komunalne gminy zlokalizowane są na głębokości 20 – 30 m p.p.t., a ich wydajność kształtuje się w granicach od kilku do kilkunastu m³.

W obrębie wysoczyzny użytkowe poziomy wodonośne występują na zróżnicowanych głębokościach zależnie od występowania przewarstwień piaszczystych występujących wśród glin morenowych. Użytkowe poziomy wodonośne występują generalnie w trzech poziomach na głębokości 6 – 20 m p.p.t., 40 – 60 m p.p.t. i na głębokości 65 – 90 m p.p.t.. Pierwszy poziom wodonośny jest bezcisnieniowy, a dwa pozostałe są subartezyjskie. Poziomy te posiadają wydajność od 10 – 100 m³/h. Te dwa poziomy mają podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia gminy w wodę i to ze względu na wydajność, cechy fizyczno – chemiczne, jak i dobrą izolację stropową pokładów.

W obrębie dolin rzek, cieków, rynien zwierciadło pierwszego poziomu wodonośnego utrzymuje się z reguły na głębokości 1,0 – 2,0 m p.p.t., a lokalnie i okresowo nawet na powierzchni. Użytkowe poziomy wodonośne w dolinie Wisły występują na głębokości 20 – 25 m p.p.t. i związane są z drugim poziomem wodonośnym wysoczyzny.

Na terenie gminy wody gruntowe posiadają ograniczony lub słaby stopień zagrożenia zanieczyszczeniem poziomu wodonośnego, przy obecnym użytkowaniu terenu. Obszary o silnym i znacznym stopniu zagrożenia czwartorzędowego poziomu wodonośnego zanieczyszczeniem obejmują tereny aktualnie użytkowane rolniczo lub zabudowane. Obszary te pokrywają się z obszarami wód wyraźnie lub silnie zmienionych antropogenicznie, które zlokalizowane są w dolinie Wisły, w rejonie Warlubia i Lipinek. Mimo to klasa jakości wód podziemnych głębszych poziomów na terenie gminy jest wysoka, nie mniej wymagana jest ich ochrona przed zanieczyszczeniem i dążenie do racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej.

2.1.5. Klimat

Na podstawie klimatycznego podziału Polski wg Gumińskiego, obszar gminy Warlubie leży w VI dzielnicy zwanej bydogoską. Charakteryzuje się ona przejściowym klimatem pomiędzy chłodną i wilgotną dzielnicą pomorską oraz cieplejszą i suchą dzielnicą środkową.

Okres wegetacyjny trwa przeciętnie powyżej 210 dni, jego początek przypada na pierwszą dekadę kwietnia, a koniec na początek listopada. Opady uzależnione są od topografii terenu i wynoszą powyżej 550 mm rocznie. Średnia temperatura powietrza kształtuje się w granicach 7 – 7,5°C w ciągu roku. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec z temperaturą 17,8°C, a najchłodniejszym styczeń z temperaturą -2,6°C. Średnia temperatura lata wynosi 15,2°C, a zimy -2°C. Usłonecznienie na obszarze gminy występuje w ilości 4,2 – 4,8 godz./dobę.

W gminie dominują wiatry z sektora zachodniego i stanowią 45% spośród wszystkich wiatrów.

Z uwagi na występowanie dużych obszarów zwartych kompleksów leśnych, a także liczne zbiorniki wodne, w gminie wytworzył się pewnego rodzaju mikroklimat specyficzny dla terenów leśnych i przyległych do zbiorników wodnych. I tak jeziora łagodzą lokalnie wahania temperatur w ciągu roku i

wpływają na podwyższoną wilgotność powietrza, lasy natomiast przyczyniają się do lokalnej wymiany powietrza i stymulują temperaturę oraz wilgotność na obszarach z nimi sąsiadujących.

Gmina posiada generalnie dobre warunki aerosanitarnie. Znaczna powierzchnia gminy (57,3 % jej powierzchni ogólnej) zajęta jest przez lasy, co stwarza dobre naturalne warunki mikroklimatyczne.

2.1.6. Ochrona przyrody

Gmina Warlubie leży w obszarze o bardzo dużych walorach i atrakcyjności środowiska przyrodniczo-krajobrazowego.

Gmina objęta jest wielkoprzestrzennymi formami ochrony przyrody, do których należą:

- Wdecki Park Krajobrazowy (w części zachodniej) i Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego (w części wschodniej),
- fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Wschodniego Borów Tucholskich i zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Rzeki Sobińska Struga”,
- rezerwat „Kuznica” i rezerwat „Osiny”.

Gmina leży w granicach Leśnego Kompleksu Promocyjnego Bory Tucholskie i przewidziana jest do włączenia w granice projektowanego Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie.

Obszary chronionego krajobrazu

Centralna część gminy położona jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wschodniego Borów Tucholskich, dla którego obowiązujące w jego granicach zakazy i nakazy określa właściwe w sprawie rozporządzenie. Został utworzony na podstawie Rozporządzenia Wojewody Bydgoskiego nr 9/91 z dnia 14 czerwca 1991 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 17, poz. 127 z 1991 r.) zmienionego rozporządzeniem tegoż wojewody nr 145/94 z dnia 17 czerwca 1994 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 10, poz. 102 z 1994 r. oraz potwierdzonego Rozporządzeniem nr 46/99 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko – Pomorskiego nr 19, poz. 117 z 1999 r.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym odnoszącym się w/w obszarze chronionego krajobrazu jest uchwała Nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Kuj. Nr 99 poz. 793 z 22 kwietnia 2011 r.) Teren obszaru chronionego krajobrazu położony jest na równinie sandrowej ze znacznym udziałem wód powierzchniowych. Posiada duże walory przyrodnicze, krajobrazowe, rekreacyjne. Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu na terenie gminy wynosi 8 491 ha. W obszarze chronionego krajobrazu ustanowione są strefy ochrony akustycznej. Strefa dotyczy jezior zlokalizowanych na terenie gminy Warlubie, takich jak Rybno Duże, Płochocińskie, Radodzierz, Jaszczerek. Ochrona w parku obejmuje niezwykle atrakcyjny i naturalny krajobraz doliny Wisły. Na terenie parku około 50 gatunków znajduje się pod ochroną całkowitą m.in. gatunki roślin – ostnica włosata, ostnica Jana, miłek wiosenny, wężyk stepowy, lilia złoto głów, listera jajowata, śnieżynka przebiśnieg, len austriacki; gatunki ptaków – gągoł, czernica, nurogęś, mewy, czaple siwe. Z gatunków fauny wspomnieć należy o minogę rzeczny, strumieniowym, rybitwie, zimorodku, perkozie rdzawym i krwawodziobie.

Kolejną formą ochrony przyrody występującą na terenie gminy jest zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Sobińska Struga”, w granicach którego leżą niewielkie fragmenty terenu gminy Warlubie położone wzdłuż zachodniej granicy gminy. Został utworzony w 1997 r., na terenie zespołu znajdują się stanowiska lęgowe żurawia zwyczajnego, w rzece pstrągi, wiele roślin rzadkich i chronionych. Na terenie gminy Warlubie znajduje się niewielki fragment niniejszego zespołu przyrodniczo – krajobrazowego – przebiega wzdłuż zachodniej granicy gminy.

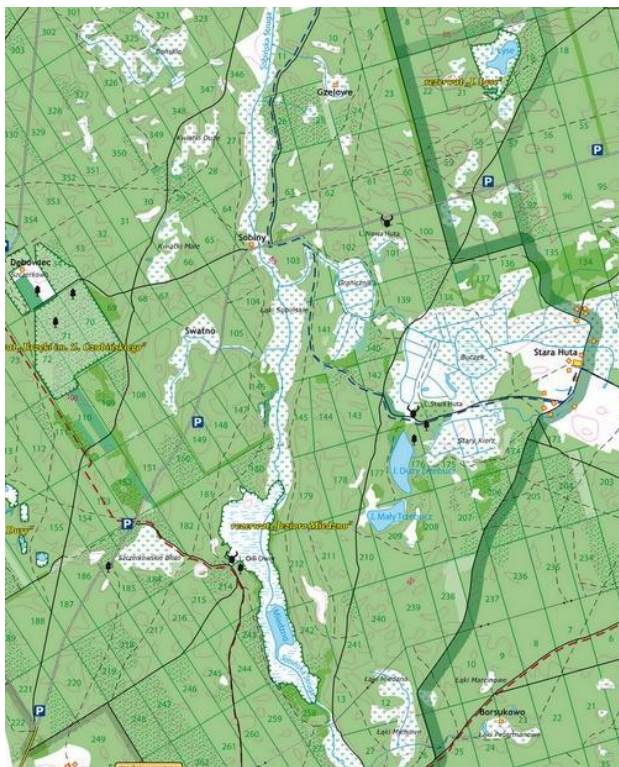

Parki krajobrazowe:

Zachodnia część gminy leży w granicach Wdeckiego Parku Krajobrazowego, a wschodnia jej część położona jest w granicach Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego, dla których obowiązujące w ich obszarach zakazy i nakazy określają właściwe w sprawie rozporządzenia. Dla obu w/w parków krajobrazowych przewiduje się ustanowienie i wdrożenie w życie planów ochrony parków.

Wdecki Park Krajobrazowy został utworzony na podstawie Rozporządzenia Wojewody Bydgoskiego Nr 52/93 z dnia 16.02.1993 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 10 z dnia 27.07.1993 r.). Powierzchnia parku na terenie gminy Warlubie wynosi 1 164,25 ha, co stanowi 8,58% łącznej powierzchni Wdeckiego Parku Krajobrazowego. Ponad połowę powierzchni parku stanowią lasy, gdzie znajdują się głównie siedliska boru świeżego, reprezentowane w postaci sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej. Na terenie parku występują takie gatunki roślin jak borówka bagienna, bagno zwyczajne. Do gatunków zwierząt należy zaliczyć ryby (np. pstrąg potokowy, lipień), płazy (np. traszka grzebieniasta, grzebieszka ziemna), gady (np. padalec pospolity, jaszczurka zwinka), ptaki (np. bocian czarny, gągoł) oraz ssaki takie jak np. bóbr europejski, wydra. W borach sosnowych występują liczne zwierzęta kręgowie – sarny, jelenie, daniela i dziki.

Mapa 2. Fragment Wdeckiego Parku Krajobrazowego

Źródło: www.wpk.org.pl

Nadwiślański Park Krajobrazowy został utworzony na podstawie Zarządzenia nr 144/03 Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 21 maja 2003 r. Wśród gatunków florystycznych znajdujących się na terenie gminy należy wymienić: azotolubne komosy, rdesty, łobody, komosa klonolistna, szczaw ukraiński, rdest brittingera, namulnik brzegowy, miłka orzęsiona, grzybienie, grążele, rdestnice i sasanka łąkowa, wydmuchrzyca piaskowa i piaskownica, turzycyca poznańska, turzycyca piaskowa, len austriacki, ostnica włosowata, ostnica Jana, miłek wiosenny, goryczka krzyżowa, zawilec wielokwiatowy. Gatunku zwierząt występujące na terenie gminy to ryby (róźnanka, koza, ślíz i piskorz, ukleja, płoć, leszcz, krąp, wzdregą, łosoś), ptaki (kaczki, gągoł, krzyżówka, nurogęś) oraz bociany.

Mapa 3. Fragment Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego

Źródło: www.dolnawisla.pl

Rezerваты przyrody

Gmina Warlubie obfituje w szereg zasobów przyrodniczych, które z uwagi na ich znaczne walory przyrodniczo-krajobrazowe i często unikatowe typy środowiska objęte zostały różnymi formami ochrony. I tak, najbardziej wartościowe obiekty przyrodnicze objęte są na terenie gminy ochroną rezerwatową. W granicach gminy położone są cztery rezerваты przyrody.

Rezerwat przyrody Osiny został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 stycznia 1962 r. (Monitor Polski z 1962 r., Nr 30, poz. 132). Rezerwat przyrody zajmuje powierzchnię 21,91 ha. Na terenie rezerwatu znajduje się śródleśne torfowisko wysokie z zespołem roślinności torfowiskowo – bagiennej, do której można zaliczyć przygielkę białą, bagnicę torfową i rosiczkę okrągłolistną i długolistną.

Rezerwat przyrody Kuźnica – na terenie rezerwatu występuje dobrze zachowany fragment boru bagiennego oraz sukcesywnie zarastające jezioro. Główne przedmioty ochrony przyrody to:

- fragment boru bagiennego;
- zbiorowisko boru bagiennego;
- zbiorowisko brzeziny bagiennnej;
- starodrzew sosnowy w fazie terminalnej późnej;
- przyległe do rezerwatu dystroficzne jezioro Rumacz;
- torfowisko przejściowe w fazie degeneracji.

Rezerwat przyrody Jezioro Łyse – w rezerwacie są zachowane cenne ekosystemy wodno – błotne i bory bagienne z charakterystycznymi, rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin np. torfowce, rosiczka pośrednia, widłaczek torfowy.

Na terenie Gminy Warlubie występuje jeszcze fragment rezerwatu przyrody-Miedzno. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie siedlisk gatunków ptaków wodno – błotnych.

Obszary Natura 2000

Cały obszar gminy leży w granicach "Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Bory Tucholskie" i Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie, a zachodnia część gminy stanowi otulinę w granicach sieci ekologicznej Natura 2000.

W skład Europejskiej Sieci Ekologicznych Natura 2000 wchodzi specjalne obszary ochrony siedlisk, powołane na mocy Dyrektywy Siedliskowej oraz obszary specjalnej ochrony ptaków, powołane na mocy Dyrektywy Ptasiej. Na terenie gminy Warlubie występują następujące obszary Natura 2000:

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Sandr Wdy PLH 040017:

Na omawianym obszarze występują takie siedliska jak starorzecza, naturalne i dystroficzne zbiorniki wodne, nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, ciepłolubne murawy napiaskowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska wysokie, torfowiska nakredowe, grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne, bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Wśród występujących na tym obszarze gatunków zwierząt występują ptaki – bielik, kropiatka, żuraw, lelek, bocian biały, gągoł, łabędź krzykliwy; ssaki – wydra i bóbr; ryby – minóg strumieniowy, boleń, różanka, piskorz, koza, głowacz; płazy – kumak nizinny, traszka grzebieniasta.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krzewiny PLH 040022:

Obejmuje trzy cenne obiekty torfowiskowe na wschodnim skraju Borów Tucholskich:

- rozległe torfowisko przejściowe z elementami torfowiska wysokiego w sąsiedztwie leśniczówki Krzewiny
- jezioro Rumacz i zarastające je torfowisko z borem bagiennym, którego powierzchnia pokrywa się częściowo z rezerwatem przyrody Osiny;
- torfowiska pokrywające się z rezerwatem przyrody Osiny.

Na terenie występują takie gatunki ptaków jak żuraw, gągoł, bielik, jarząbka, derkacz, zimorodek, błotniak stawowy, bąk i rybitwa czarna. Wśród stwierdzonych siedlisk przyrodniczych na terenie omawianego obszaru Natura 2000 występują: starorzecza, naturalne zbiorniki wodne, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, bory i lasy bagienne.

Specjalny Obszar Ochrony Ptaków Bory Tucholskie PLB 220009:

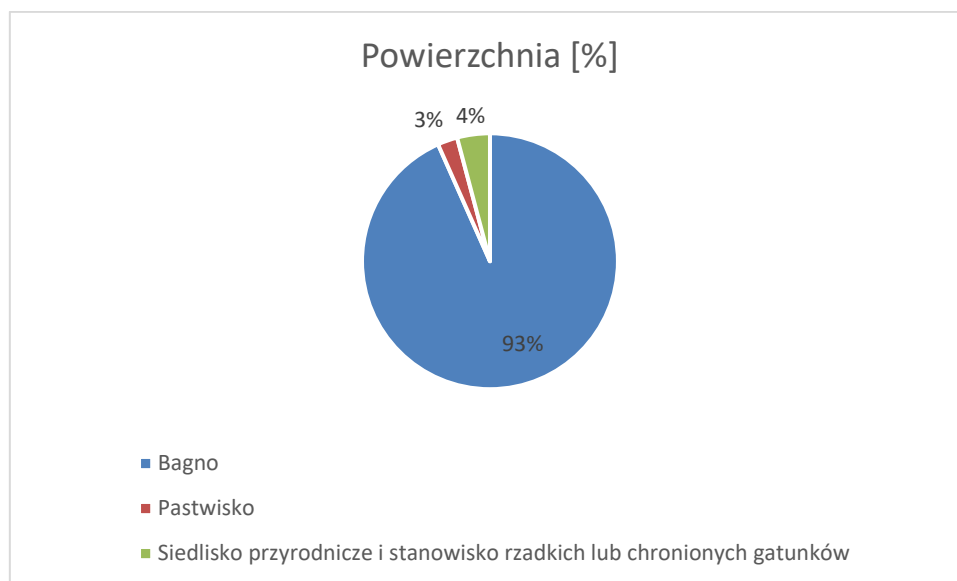
Na tym obszarze dominują siedliska leśne – bory sosnowe. Mimo niekorzystnego wpływu czynników antropogenicznych zachowały się tu lasy liściaste – grądy, lasy bukowo – dębowe, lasy bukowe. Zgodnie z formularzem danych w ostoi występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z załącznika Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Do gatunków ptaków należy zaliczyć takie ptaki jak: bielik, kania czarna, kania ruda, podgorzałka, puchacz, rybitwa, czarna i rzeczna, zimorodek, żuraw, gągoł, nurogęś, tracz długodzioby i w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak stawowy.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne to pozostałości ekosystemu, mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze i stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca posezonalnego przebywania. Użytki ekologiczne powoływane są potrzebą objęcia ochroną niewielkich powierzchniowych obiektów,

ale cennych pod względem przyrodniczym, o dużym znaczeniu dla zachowania unikatowych zasobów genowych. Użytki ekologiczne należą do obiektowych, czyli indywidualnych form ochrony przyrody.

Wykres 5. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Warlubie

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Pomniki przyrody

W granicach gminy występują również pomniki przyrody ujęte w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, głównie w postaci pojedynczych drzew lub alei drzew oraz użytki ekologiczne, reprezentowane zasadniczo przez bagna, ustanowione Rozporządzeniami Wojewody Bydgoskiego.

Tabela 14. Pomniki przyrody na terenie Gminy Warlubie

Lp.	KOD	Lokalizacja	Opis
1.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2129	Miejscowość Osiek	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 191cm; obwód: 600cm; wysokość: 15m)
2.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2130	Drzewa rosną w zabytkowym parku dworskim na działce ewidencyjnej nr 15/5, obręb Rulewo	Grupa drzew: cztery buki pospolite odmiany czerwonej o obwodach 267, 278, 340, 346 cm, trzy lipy drobnolistne o obwodach 345, 439, 462 cm, trzy dęby szypułkowe o obwodach 415, 420 i 610 cm, trzy klony zwyczajne o obwodach 284, 296, 326 cm platan klonolistny o obwodzie 305 cm, wiąz szypułkowy o obwodzie 267 cm, świerk pospolity o obwodzie 315 cm, topola osika o obwodzie 420 cm.

3.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2131	Park w miejscowości Bąkowo	W skład pomnika wchodzi: 2131_1:Buk zwyczajny odmiany zwisłej; 2131_2:Buk zwyczajny; 2131_3:Lipa drobnolistna
4.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2133	Miejscowość Blizany, przy zabudowaniach stanowiących własność Romana Wojciechowskiego zamieszkałego w Blizanach	drzewo (gatunek: Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos; pierśnica: 109cm; obwód: 342cm; wysokość: 24m)
5.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2135	Park obok pałacu	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 163cm; obwód: 512cm; wysokość: 28m)
6.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2137	Skraj łąki przy drzewostanie sosnowym, Nadleśnictwo Dąbrowa, Leśnictwo Jeżewnica, oddz. 56 k	Grupa drzew
7.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2138	Przy szosie Rulewo – Warlubie	Grupa drzew
8.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2139	Na skarpie przydrożnej, stanowiąca własność Marcina Kosikowskiego	drzewo (gatunek: Grusza pospolita - Pyrus communis; pierśnica: 58cm; obwód: 182cm; wysokość: 12m)
9.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2140	Przy torach kolejowych po przeciwnej stronie stacji kolejowej w miejscowości Warlubie	drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - Tilia cordata ; pierśnica: 237cm; obwód: 745cm; wysokość: 28m)
10.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2141	Skrzyżowanie dróg Rulewo – Warlubie – Bąkowski Młyn, ul. Bąkowskiej 42	Grupa drzew
11.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2142	Drzewa rosną wzdłuż ul. Bąkowskiej w Warlubiu	Aleja przydrożna złożona z trzydziestu siedmiu drzew, w tym: 22 dębów szypułkowych, obwody od 372 do 135 cm, 10 jesionów wyniosłych, o obwodach od 232 do 145 cm, 4 dębów bezszypułkowych o obwodach od 310 do 382 cm, 1 klon zwyczajny o obwodzie 178 cm.
12.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.2146	Przy szosie Rulewo – Warlubie	Grupa drzew
13.	PL.ZIPOP.1393.PP.0414112.6132	na skraju lasu przy drodze Fletnowo - Krusze	drzewo (gatunek: Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 99cm; obwód: 311cm)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

2.1.7. Turystyka i rekreacja

Gmina Warlubie posiada dobre warunki do rozwoju funkcji turystycznej, gdyż leży w obszarze o bardzo dużych walorach i atrakcyjności środowiska przyrodniczo-krajobrazowego (opisanego w poprzednim rozdziale) oraz znacznych zasobach kulturowych.

Na szczególne zasoby środowiska przyrodniczo-kulturowego, które mają wpływ na rozwój potencjału turystycznego gminy składają się:

Zbiorowiska leśne:

Lesistość gminy kształtuje się na poziomie 57,3%. Lasy mają w gminie duże znaczenie rekreacyjne i turystyczne, a dodatkowo ich atrakcyjność podnosi fakt, że towarzyszą wszystkim jeziorom gminy.

Sieć jezior:

Wcześniej wspomniane j. Radodzierz ma powierzchnię powyżej 20 ha i zaliczone jest do jezior o dużej atrakcyjności dla rekreacji w skali województwa. Niestety z uwagi na uwarunkowania naturalne, dostępność linii brzegowej tego jeziora na terenie gminy jest bardzo ograniczona.

Największą atrakcyjnością dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych cieszy się j. Rybno. Tu zlokalizowana jest jedyna w granicach gminy plaża z miejscem do kąpieli oraz „Maciejowa Chata” serwująca posiłki, zapewniająca noclegi i wypożyczająca sprzęt wodny. W Borach Tucholskich znajdują się przepiękne miejsca do wędrowania, uprawiania nordic walkingu, jazdy na rowerze lub rajdów konnych. Miłośnicy przyrody mogą obserwować rozmaite zwierzęta, takie jak: jelenie, borsuki, bobry, dziki, a także wilki. Są też żurawie, czaple, orły. Lasy obfitują w grzyby i jagody. W dalszej okolicy warto zobaczyć atrakcyjne miejsca np. akwedukt w Fojutowie, Kamienne Kręgi w Odrach, Rezerwat Ornitologiczny „Miedzno”, Ośrodek Czynnej Ochrony Przyrody w Tleniu, należący do Wdeckiego Parku Krajobrazowego.

Zdjęcie 14. Stacja turystyczna "Maciejowa Chata"

Źródło: <https://maciejowa-rybno.pl/index.html>

Należy tu również wspomnieć, iż w Gminie zrealizowany został projekt dotyczący rewitalizacji jeziora Rybno. W roku 2019 w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyło się oficjalne podpisanie i wręczenie umowy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dotyczącego projektu zagospodarowania terenu przy jeziorze Rybno Duże w gminie Warlubie.

Projekt polegał na: montażu umywalni, zaplecza sanitarnego, grilla z zadaszeniem, placu zabaw, altan na kajaki, przygotowaniu boiska do siatkówki plażowej wraz zakupem sprzętu, przygotowanie terenu pod carawaning (Campery), przygotowania pola namiotowego, montaż ogrodzenia wraz z bramą wjazdową, wykonaniu nasadzeń krzewów i drzew.

Wartość otrzymanej dotacja z Unii Europejskiej to 149 497,00 zł. co stanowi 63,63% dofinansowania.

Zdjęcie 15. Rewitalizacja jeziora Rybno

Źródło:

https://warlubie.pl/wiadomosci/698/wiadomosc/159649/dotacja_na_rewitalizacje_jeziora_rybno_dla_gminy_warlubie_podpis

Spośród jezior w gminie udostępnione do wędkowania są jeziora Rybno, Płochocińskie, Radodzierz i Bzowo.

Cieki wodne:

Wśród cieków wodnych na szczególną uwagę zasługują malownicze rzeki Sobińska Struga, której dolina rozciąga się wzdłuż zachodniej granicy gminy i rzeka Mątawa przepływająca przez centralną i wschodnią część gminy. Mątawa wypływa z rynnowego jeziora Mątasek i płynie w kierunku południowym przez Bory Tucholskie oraz miejscowości Warlubie, Jeżewo i Dolna Grupa. Uchodzi do Wisły w jej dolnym biegu w rejonie miejscowości Kończyce. Brzegi Mątawy są w niektórych miejscach częściowo obwałowane. Około 70% powierzchni dorzecza rzeki znajduje się na terenie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Długość rzeki wynosi 59,3 km, powierzchnia dorzecza 456,5 km². Mątawa jest rzeką o charakterystycznym kształcie przypominającym literę „U”. W połowie swego biegu zmienia kierunek na północny. Na końcowym odcinku Mątawa pokonuje drobne wzniesienia od Borowego Młyna do Piły i tworzy liczne meandry, szczególnie urokliwe w rejonie tzw. „Szwajcarii Rulewskiej”.

Zdjęcie 16. Odcinek rzeki Mątawa

Źródło: <http://www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl/przyroda/strugi-rzeki-kanaly/582-matawa.html>

Rzeźba polodowcowa:

Składają się na nią: równina sandrowa z występującymi na niej wydzmami, ostańce morenowe, rynny jeziorne i doliny cieków (oprócz wymienionych wyżej rozległe dno doliny Dolnej Wisły);

Roślinność:

Szczególne zbiorowiska roślinne w postaci roślinności torfowiskowej związanej z rezerwatem „Osiny” i boru bagiennego związanej z rezerwatem „Kuźnica”.

Użytki ekologiczne:

Wymienione we wcześniejszym rozdziale.

Obiekty posiadające wartość historyczno-kulturową:

Liczne obiekty posiadające wartości historyczno-kulturowe, spośród których na szczególną uwagę zasługują (szczegółowy opis w następnym rozdziale):

- zespół dworsko-parkowy w Płochocinie z przełomu XIX XX wieku,
- zespoły pałacowo-parkowe we wsi Bąkowo i Rulewo,
- liczne zespoły wiejskie z XIX i XX wieku między innymi we wsiach: Warlubie, Lipinki, Płochocin, Płochocinek, Wielki Komorsk, Bzowo, Krusze i Buśnia,
- zespół kościoła parafialnego z XVIII wieku we wsi Wielki Komorsk.

Baza turystyczna:

Oprócz walorów przyrodniczo-kulturowych, gmina dysponuje pewną bazą infrastruktury turystycznej.

- ogólnodostępna baza noclegowa – obiekty z całoroczną bazą noclegową - motel w Warlubiu dysponujący 22 miejscami noclegowymi, Dom Weselny „Anna” wraz z gastronomią i całoroczną

bazą noclegową o 15 miejscach. Ponadto na terenie Gminy znajduje się Hanza Pałac Wellness & Spa – czterogwiazdkowy hotel. W Hotelu Hanza Pałac Wellness&SPA**** znajdują się 52 pokoje noclegowe. Poza tym funkcjonują trzy gospodarstwa agroturystyczne w sołectwie Lipinki, po jednym w sołectwie Buśnia i Płochocinek oraz pole namiotowe zlokalizowane nad j. Rybno, wraz z letnią bazą noclegową w domkach letniskowych o 30 miejscach noclegowych. W rozwoju agroturystyki istnieje szansa na możliwość pozyskania dodatkowego źródła dochodu poprzez rozszerzoną działalność indywidualnych gospodarstw rolnych. Ta forma stanowić może ważny element aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich.

Zdjęcie 17. Dom weselny "Anna"

Źródło: <http://www.domweselny-anna.pl/>

Zdjęcie 18 HANZA PAŁAC WELLNESS & SPA

Źródło: <https://hanzapalac.pl/>

- zabudowa letniskowa – jedną z form wypoczynku na terenie gminy jest zabudowa letniskowa, którą stanowią przede wszystkim indywidualne domki letniskowe, z których nieznaczną część powstała w wyniku przekształceń siedlisk rolnych. Jej lokalizacja wiąże się głównie z najbardziej atrakcyjnym jeziorem tj. Rybno. Przyjmując, że w jednym domku mogą przebywać średnio 4 osoby, można określić ilość miejsc noclegowych związanych z tą formą wypoczynku na 180 miejsc. I choć nie stanowi ona bazy ogólnodostępnej, to jest istotnym elementem infrastruktury

turystycznej gminy. Z uwagi na fakt, że ta forma wypoczynku cieszy się dużym zainteresowaniem, wskazane jest wyznaczenie nowych terenów możliwych do zagospodarowania na cele rekreacji indywidualnej i zbiorowej, zlokalizowanych w zachodniej części gminy.

Szlaki turystyczne:

Przez gminę będą szlaki o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym związane z turystyką krajoznawczą pieszą i motorową.

Tabela 15. Zestawienie szlaków turystycznych występujących na terenie Gminy Warlubie

Rodzaj szlaku	Opis
Pieszy	<p>Czerwony szlak „Stu z nieba”:</p> <p>Szlachta PKP - Śliwice - Śliwiczy - d. leśnictwo Sarnia Góra - Laski - Zazdrość - Stara Rzeka - Lipinki - Borowy Młyn Bąkowski Młyn - Warlubie PKP.</p> <p>Szlak prowadzi po terenach działania ugrupowań partyzanckich AK, TOW „Gryf Pomorski” oraz współdziałających z nimi desantowych grup dywersyjno – wywiadowczych w końcowym okresie II wojny światowej. Do najbardziej atrakcyjnych odcinków tego szlaku można zaliczyć fragmenty przełomu Wdy w okolicach Starej Rzeki oraz rezerwat przyrody: Brzęki i Miedzno.</p> <p>Długość – 58,5 km.</p>
Pieszy	<p>Niebieski szlak „Partyzantów AK”:</p> <p>Czersk Świecki – Lipinki – Błędno – Śliwice – Wielkie Gacno – Fojutowo – Szlachta.</p> <p>Biegnie od Czerska Świeckiego poprzez lasy i miejscowości na skraju województw: pomorskiego i kujawsko – pomorskiego aż do Szlachty. Swoją nazwę zawdzięcza historii tych terenów. Na trasie całego szlaku znajdują się tablice informacyjne Pomorskiego Archiwum Armii Krajowej, które objaśniają historyczne znaczenie oglądanych miejsc. Trasa atrakcyjna pod każdym względem – przyrodniczym, krajoznawczym i historycznym. Niebieski szlak spotyka na całej długości wiele innych szlaków.</p> <p>Długość - 85,4 km</p>
Rowerowy	<p>Szlak Grzymisława</p> <p>Przebieg : Tczew - Świecie</p> <p>Tczew - Śliwiny - Gniszewo - Wielgłowy - Leśnictwo Bukowiec - Rajkowy - Pelplin - Bielawki - Rombark - Nowa Cerkiew - Gętomie – Leśnictwo Brody Pomorskie – Gniew - Nicponia – Gogolewo - Piaseczno – Małe Wyręby - Bobrowiec - Kościelna Jania - Stara Jania - Leśna Jania - Frąca - Lalkowy - Twarda Góra – Nowe – Wielki Komorsk – Warlubie – Rulewo – Buśnia – Grupa – Białe – Czaple – Ernestowo – Sulnowo - Świecie</p> <p>Najdłuższy i zarazem najciekawszy spośród liczącej ponad 800 km sieci "Kociwskich Tras Rowerowych". Na jego pokonanie warto przeznaczyć dwa dni, aby w pełni doświadczyć wszystkich atrakcji. Nazwa szlaku pochodzi od średniowiecznego władcy tych ziem, księcia tczewskiego Grzymisława, a tematem przewodnim jest dziedzictwo kulturowe Kociewia. Po drodze zobaczyć można zabytki Tczewa, bezcenny zespół katedralny w Pelplinie, urokliwe miasteczko Gniew z monumentalnym zamkiem krzyżackim oraz położone na wysokiej wiślanej skarpie Nowe.</p> <p>Długość : 155 km</p>

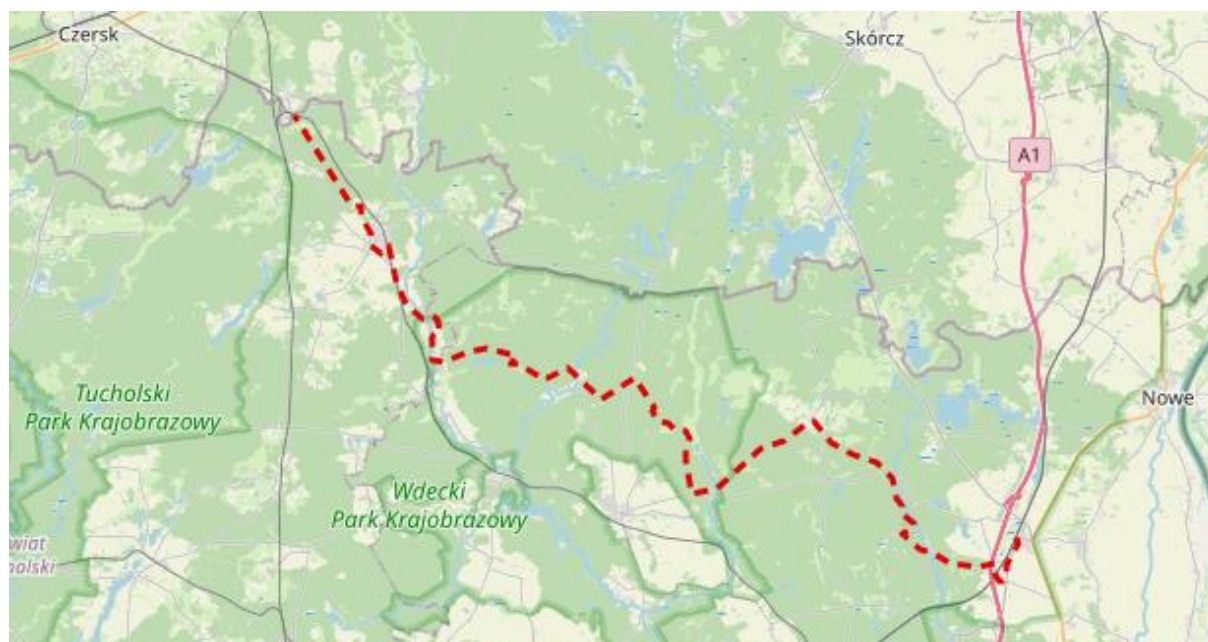

Rowerowy	<p>Szlak Grudziądzki</p> <p>Przebieg : Łąkorz – Tleń</p> <p>Łąkorz – Świecie n. Osą –Grudziądz – Dragacz – Wielki Lubień – Warlubie – Płochocin – Osie – Tleń</p> <p>Szlak łączący Warmię i Mazury z Borami Tucholskimi. Przebiega przez północną część Ziemi Chełmińskiej i przecina Dolinę Dolnej Wisły. Jego kontynuacją jest zielony szlak z Tlenia do Tucholi.</p> <p>Długość: 102 km</p>
Biegowy	<p>Szlak im. Bronisława Malinowskiego w Rulewie</p> <p>Opis trasy znajduje się na stronie www.dabrowa.torun.lasy.gov.pl</p>

Źródło: *Opracowanie własne*

Wyznaczone szlaki turystyczne z uwagi na ich charakter, stanowią element przyciągający turystów do gminy i mogą stanowić również element wspólnego działania gmin w celu pozyskiwania turystów. Ponadto na terenie gminy funkcjonują szlaki lokalne pieszy (w postaci ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej) i rowerowe, które związane są z najatrakcyjniejszymi terenami przyrodniczymi gminy.

Mapa 4. Czerwony szlak „Stu z nieba”

Źródło: <https://wirtualneszlaki.pl/szlaki-piesze/szlachta-warlubie-stu-z-nieba-szlak-pieszy-czerwony>

Ważnym uwarunkowaniem rozwoju turystyki w gminie jest jej dostępność komunikacyjna. Gmina w skali województwa zaliczona została do gmin o słabo wykształconej funkcji turystycznej. Przystosowana jest jedynie do obsługi ruchu turystycznego pobytowego o charakterze letnim, co praktycznie uniemożliwia powstanie kategorii zawodowej ludności utrzymującej się wyłącznie z obsługi ruchu turystycznego.

Ponadto na terenie Gminy istnieje wiele obiektów sportowych i placów zabaw, służących na co dzień mieszkańcom oraz gościom Gminy Warlubie. Plac zabaw i kompleksy boisk sportowych

stwarzają szereg możliwości uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku (obiekty te zostały wymienione w rozdziale 2.2.1 Kultura i sport).

2.1.8. Dziedzictwo kulturowe

Gmina Warlubie posiada bogate zasoby dziedzictwa kulturowego w postaci takich grup obiektów jak: stanowiska archeologiczne, układy ruralistyczne wsi, zespoły podworskie, obiekty sakralne, obiekty techniki i kultury materialnej, obiekty architektury i budownictwa oraz zieleń komponowaną, ukształtowane na przestrzeni okresów historycznych, znajdujące się w strefie ochrony konserwatorskiej. Charakterystykę poszczególnych grup obiektów przedstawiono poniżej. Cenne kulturowo obiekty są wpisane do rejestru zabytków lub znajdują się w gminnej ewidencji zabytków.

Chronionym dziedzictwem kulturowym są także dobra kultury niematerialnej, przede wszystkim nazwy własne miejscowości lub jednostki osadniczej, nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy itd. oraz zabytki ruchome.

Poniżej przedstawiono krajobraz kulturowy i zabytki o najwyższym znaczeniu dla Gminy Warlubie:

Zabytki nieruchome:

Zespoły dworsko-parkowe:

Na terenie gminy Warlubie, spośród dawnych majątków dworskich w stosunkowo najlepszym stanie zachowały się zespoły dworsko-parkowe w miejscowościach: Płochocin, Bąkowo, Rulewo. Zespoły te zostały wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego.

Elementami historycznych zespołów dworsko-parkowych i ich pozostałości, podlegających ochronie konserwatorskiej są: dwór lub pałac z terenem założenia parkowego, ogrodami użytkowymi, folwark z zabudowaniami gospodarczymi i mieszkalnymi robotników folwarcznych, układ dróg i placów, zieleń oraz ich wzajemne relacje funkcjonalno-przestrzenne i sposób zagospodarowania, powstałe na kanwie istniejących warunków przyrodniczych.

Charakterystykę ww. zespołów dworsko-parkowych przedstawiono poniżej:

1) Bąkowo:

Zespół pałacowo – parkowy, w skład którego wchodzi zespół dworski z 2 poł. XIX w., dwór, park, spichrz (poł. XIX w.), obora i gorzelnia (k. XIX w.). Wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr A/1323/1 – 5 z dnia 20 października 1990 r.

Założenie dworsko – parkowe o powierzchni około 19 ha powstało w 2 poł. XIX w. Dwór w stylu elektycznym, dwukondygnacyjny, murowany, podpiwniczony. Przy dworze znajduje się czterokondygnacyjna wieża widokowa. Od strony północnej parterowa przybudówka, elewacja jest analogiczna jak frontowa. Odpowiednikiem frontowego portyku jest przeszklona randa. Układ krajobrazowy parku jest zachowany w pierwotnym stanie. Na terenie parku znajduje się staw tworzący centralny element kompozycji. Istniejący drzewostan to: graby, klony i lipy.

W październiku 1946 roku, z inicjatywy Kuratorskiego Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Torunia, w pałacu utworzono Państwowy Dom Dziecka. Pierwotnie był stworzony dla sierot wojennych z czasem dla dzieci ze środowisk społecznie zaniedbanych. Obecna bryła budynku pochodzi z 2. połowy XIX w. Cała budowla ma wiele cech stylu późno-klasycystycznego. Boczne skrzydła są rozmieszczone symetrycznie względem portyku, który jest schowany za post-palladiańskimi arkadami. Całość jest wykończona skromnym detalem. W 1976 roku wykonano kapitalny remont obiektu.

W 1990 roku zespół pałacowo-parkowy został wpisany na listę zabytków pod nr A/242/1-5[5]. W jego skład oprócz pałacu i parku wchodzi również obora i gorzelnia.

Zdjęcie 19. Pałac w Bąkowie

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/B%C4%85kowo_\(wie%C5%9B_w_powiecie_%C5%9Bwieckim\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/B%C4%85kowo_(wie%C5%9B_w_powiecie_%C5%9Bwieckim))

2) Płochocin:

W skład założenia dworsko – parkowego wchodzi dwór, park i folwark. Założenie jest wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr 134/A z dnia 15 czerwca 1985 r.

Założenie dworsko – parkowe z 2 poł. XIX w. usytuowane jest na niewielkim wzniesieniu. Zasadnicza bryła dworu jest piętrowa na rzucie prostokąta o cechach sycyzujących, z późniejszymi dobudówkami od strony północnej. W elewacji zachodniej dworu front z czterokolumnowym portykiem. Od strony wschodniej rozciąga się park krajobrazowy ze stawem o pow. 3,2 ha.

Dwór o skromnych cechach klasycystycznych. Prostokątny, piętrowy, z trójosiowym ryzalitem zwieńczonym trójkątnie. Dachy z lekkim spadem, mieszczące niskie mezzaniono lub poddasze. Wejście w fasadzie akcentowane skromnym czterokolumnowym portykiem i poprzedzone schodami. W elewacji ogrodowej również nieznaczny ryzalit, analogicznie jak w fasadzie. Wejście poprzedzone drewnianą werandą i wysokimi schodami. Na północ od dworu stoi oficyna, połączona z głównym budynkiem parterowym łącznikiem.

Zdjęcie 20. Pałac w Plochocinie

Źródło: <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1245/Plochocin/>

3) Rulewo:

Zespół dworsko – parkowy z 3 ćw. XIX w., w skład którego wchodzi dwór, park, 3 mostki, grotę; wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr A/94 z dnia 18 grudnia 1981 r. (dotyczy dworu) i nr A/494/1 z dnia 22 września 1997 r. (dotyczy parku, 3 mostków, grotę). Zespół założono w 2 poł. XIX w. Dwór usytuowany na wzniesieniu jest architektoniczną dominantą założenia. Od strony wschodniej znajduje się polana z kępami drzew i krzewów. W kierunku północno – zachodnim teren łagodnie się obniża, tu zlokalizowano dwa stawy połączone strumieniem, trzeci mniejszy staw mieści się we wschodniej części parku. Przy północno – wschodniej granicy parku znajduje się szpaler bukowy i pozostałości strzelnicy. Ponadto w parku są trzy mostki, grotę oraz pozostałości cmentarza z nagrobkami ostatnich właścicieli majątku. Drzewostan jest urozmaicony gatunkowo – 34 gatunki drzew i 14 gatunków krzewów.

Zdjęcie 21. Dwór w Rulewie

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Rulewo>

Obiekty sakralne:

Do historycznych obiektów sakralnych zalicza się kościoły i cmentarze. Objęte są ochroną konserwatorską wraz z obiektami towarzyszącymi w ich otoczeniu, typu plebania, organistówka itp., ze względu na swoje wartości zabytkowe i kulturowe, a także z uwagi na walory urbanistyczne i krajobrazowe. Ochronie podlega także zieleń towarzysząca zabudowie, wzajemne relacje funkcjonalno-przestrzenne, sposób zagospodarowania terenu, ukształtowane na kanwie określonych warunków przyrodniczych. Cmentarze podlegają ochronie dodatkowo jako miejsca pochówku i kultu religijnego oraz miejsca pamięci i pomniki historii - z mocy ustawy z dnia 31.01.1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. 00.23.295).

Kościół oraz cmentarze ujęte są w ewidencji konserwatorskiej Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Delegatura w Bydgoszczy.

Walorami kulturowo-krajobrazowymi, a nierzadko i artystycznymi odznaczają się także kapliczki, w tym głównie przydrożne, które nie zostały dotychczas zewidencjonowane, jako odrębna grupa obiektów historycznych.

1) Kościoły i cmentarze oraz kapliczki:

a) Zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Bartłomieja Apostoła w Wielkim Komorsku, na który składają się:

- kościół parafialny p.w. Św. Bartłomieja Apostoła; wzniesiony w stylu barokowym w latach 1787 – 1791, murowany, jednonawowa świątynia; w 1878 r. przebudowany – dodano szeroki transept, zakrystię i kruchtę; wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr A/14/1 – 5 z dnia 15 listopada 1999 r.,
- kostnica, wzniesiona na rzucie kwadratu, murowana, tynkowana, kryta dachem namiotowym z dachówką ceramiczną,
- cmentarz przykościelny, założony na gruncie wcześniejszego średniowiecza, z zachowanymi nagrobkami z końca XIX w. oraz drzewostanem,

- ogrodzenie murowane wokół kościoła i cmentarza przykościelnego, wykonane z kamienia polnego, z bramkami z kutego żelaza ujętymi w ceglane słupki, w murze ogrodzenia znajdują się trzy XVIII – wieczne kapliczki z wnękami, murowane i otynkowane,
- starodrzew z początku XX w. w otoczeniu kościoła i założenie ogrodowe przy plebani,
- Cmentarz parafialny założony około 1900 r., z nagrobkami z tego okresu i drzewostanem.

Zdjęcie 22. Kościół w Wielkim Komorsku

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/gallery,1,1202.html>

- b) Kościół parafialny rzymskokatolicki p.w. Św. Wawrzyńca i Matki Kościoła w Płochocinie – obecna świątynia została zbudowana w 1891 r. na miejscu kościoła barokowego z 1700 r., w kościele znajduje się rokokowy ołtarz główny z 2 poł. XVIII w. Wnętrze kościoła zdobią też referencyjne ołtarze boczne. Zabytkowe elementy wyposażenia kościoła parafialnego w Płochocinie tworzą wartościowy zbiór dzieł sztuki sakralnej i sepulkralnej, ilustrujący artystyczny charakter poszczególnych okresów stylistycznych od XVII do końca XIX w.; kościół jest wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko – pomorskiego pod nr A/801 z dnia 23 kwietnia 1991 r.

Zdjęcie 23. Kościół w Płochocinie

Źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_%C5%9Bw._Wawrzy%C5%84ca_i_Matki_Ko%C5%9Bcio%C5%82a_w_P%C5%82ochocinie

- c) Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca Panny Marii z XIX w. - Warlubie jako samodzielna parafia wydzielona została z granic i struktur administracji kościelnej parafii Wielki Komórk w 1923 r. Budowę kościoła rozpoczęto w kwietniu 1924 r., a poświęcona została 26 października 1924 r. przez Księdza Oficjała Juliusza Bartkowskiego z Pelplina. Kościół został zbudowany w stylu neogotyckim i jest pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny. Aktualnie wspólnota parafialna podejmuje działania zmierzające ku odnowieniu świątyni i jej obejścia pragnąc w ten sposób przygotować się na zbliżającą się rocznicę stulecia parafii przypadająca w roku 2024.

Zdjęcie 24. Kościół w Warlubiu

Źródło: https://warlubie.pl/wiadomosci/744/wiadomosc/114739/historia_parafii_warlubie

d) Kościół parafialny p.w. Marii Wspomożycielki wybudowany w latach 1900 – 1904

Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych jest zbudowany w środku wsi, na małym wzniesieniu. Wybudowany w stylu neogotyckim (tzw. gotyk nadwiślański), z cegły, kryty dachówką, o fundamencie z kamieni do wysokości 1 metra.

Wieża zbudowana jest w kierunku zachodnim, do wysokości 3 metrów z kamieni, reszta z cegły. Dach ma spadzisty na 4 strony. Wysoka jest na 24 metry. W czasie działań wojennych 18 lutego 1945 roku wielokrotnie ugodzona była pociskami. Groziła zawaleniem, ale w ciągu lata parafianie sami wykonali wszystkie naprawy.

Ołtarz główny zbudowany jest z drewna, w stylu rokokowym. Pochodzi z drugiej połowy XVIII wieku. Został przeniesiony z kościoła w Płochocinie. Na ołtarzu znajduje się płaskorzeźba Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych oraz obraz Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia na płótnie do zasłaniania, pochodzący z XX wieku.

Obok obrazu znajdują się dwie figury drewniane przedstawiające Świętych Piotra i Pawła. W zwieńczeniu ołtarza znajduje się obraz, na desce, Pana Jezusa w Cierniowej Koronie, a obok figury z drewna Anioła Stróża i Michała Anioła. Na wierzchołku zaś figura Stworzyciela Świata.

Dwa ołtarze boczne także są wybudowane w stylu rokoko. Po prawej jest ołtarz z figurą gipsową Serca Pana Jezusa, po lewej z figurą Św. Franciszka z Asyżu.

Zdjęcie 25. Kościół w Lipnikach

Źródło: *google-maps.pl*

e) Kościół parafialny p.w. Św. Małgorzaty

Późnobarokowy, położony na wzniesieniu murowany z cegły i tynkowany kościół par. p.w. św. Małgorzaty zbudowano w 1768 r. w miejscu poprzedniego, przypuszczalnie drewnianego z 1703 r. Budynek odnawiany był w 1922 r. oraz po spaleniu wieży w 1930 r. Świątynia jest jednonawowa, ma krótkie, zamknięte trójbocznie prezbiterium, przystawioną do niego szerszą i wyższą prostokątną nawę, a od zachodu kwadratową wieżę. W prezbiterium sklepienie jest krzyżowe, a w nawie strop belkowany, zdobiony kroksztynami. Wystrój jest rokokowo-barokowy, zaś ołtarz główny regencyjny i pochodzi z końca XVIII w. Pozostałe wyposażenie pochodzi z różnych epok XVIII – XIX w. We wsi ocalały pozostałości zespołu folwarcznego z XIX w. Na wzgórzach, wzdłuż nizin Wisły, położone są trzy grodziska wczesnośredniowieczne z okresu piastowskiego (VI – XII w.).

Zdjęcie 26. Kościół w Bzowie

Źródło: fanpage na Facebook'u.

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków:

Liczbę zabytków nieruchomych i archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Warlubie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków Gminy Warlubie w podziale na rodzaje

Rodzaj zabytku	Ilość
Zabytki nieruchome	272
Stanowiska archeologiczne	217

Źródło: Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Warlubie na lata 2019-2022

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura techniczna

2.2.1. Infrastruktura transportowa

Drogi

Długość dróg w poszczególnych kategoriach na terenie Gminy Warlubie przedstawia poniższa tabela:

Tabela 17. Kategorie i długości dróg na terenie Gminy Warlubie

Kategoria drogi	Długość [km]
Autostrada	10,5
Krajowe	9,0
Wojewódzkie	25,4
Powiatowe	46,57
Gminne	61,91

Źródło: RAPORT O STANIE GMINY WARLUBIE ZA 2019 ROK

W latach 2010 – 2019 na bieżąco realizowano zadania inwestycyjne w zakresie dróg publicznych i gminnych. W samym 2019 roku wykonanie wydatków majątkowych na przedmiotowe cele wyniosło 3 264 025,82 zł.

Całkowita długość dróg posiadających numery wg. stanu na 31.12.2019r. wynosi- 45,092 km. Całkowita długość dróg gminnych posiadających zatwierdzoną organizację ruchu wynosi 2,98 km.

W samym roku 2019 Gmina wykonała bardzo dużo inwestycji w zakresie dróg, do których należały:

- Budowa drogi gminnej na działce nr 1340a, obręb Lipinki, gmina Warlubie,
- Budowa drogi gminnej Kurzejewo – dokumentacja projektowa,
- Budowa drogi gminnej Bąkowo – dokumentacja projektowa,
- Budowa drogi gminnej Bąkowo – dokumentacja projektowa,
- Budowa drogi gminnej Głodowo – dokumentacja projektowa,

- Budowa drogi gminnej Kurzejewo-Wlk. Komorsk – dokumentacja projektowa,
- Przebudowa drogi gminnej nr 030220C w miejscowości Warlubie.

Niemniej jednak, w Gminie pozostaje jeszcze wiele do zrobienia na tym polu i jest to obszar, który wymaga mocnego doinwestowania. Stan techniczny niektórych dróg należy uznać za niewystarczający i kwalifikujący je do wykonania modernizacji bądź przebudowy w najbliższym czasie.

Ścieżki rowerowe

W 2019 r. długość ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy wynosiła 2,1 km. Poniższa tabela przedstawia istniejące oraz planowane ciągi pieszo-rowerowe.

Transport publiczny

Obsługę komunikacyjną ludności gminy zapewniają trzy rodzaje transportu: kolejowy, autobusowy i indywidualny – samochodowy.

Przez teren gminy Warlubie przebiega także linia kolejowa nr 131 (Chorzów Batory – Tczew). Trasa jest traktem o znaczeniu państwowym. Pod względem technicznym jest to linia magistralna, dwutorowa i zelektryfikowana. Linia przebiega w VI paneuropejskim korytarzu transportowym i jest ujęta w systemach: AGC (międzynarodowe linie – E dla transportu pasażerskiego) i AGTC (międzynarodowe linie transportu kombinowanego) jako linia uzupełniająca. Na linii tej odbywają się przewozy pasażerskie oraz towarowe.

Na obszarze gminy Warlubie znajduje się również stacja kolejowa zlokalizowana w miejscowości Warlubie. Przewozy pasażerskie mają charakter regionalny.

Komunikacja autobusowa PKS zapewnia przewozy przede wszystkim o charakterze lokalnym i regionalnym. Funkcjonuje również komunikacja mikrobuserowa w relacjach do Grudziądza i do Nowego.

Obecnie coraz większą rolę w obsłudze komunikacyjnej spełnia transport indywidualny – samochód osobowy, bardzo dynamicznie rozwijający się szczególnie w ostatnich latach oraz będący jednocześnie dogodnym i uniwersalnym środkiem transportu.

2.2.2. Punkty oświetleniowe

W wyniku modernizacji oświetlenia ulicznego całkowicie wyeliminowano oświetlenie wykorzystujące oprawy rtęciowe zastępując je oprawami sodowymi. Zastosowany nowy typ opraw charakteryzuje się mniejszym zużyciem energii, korzystniejszymi parametrami świetlnymi, jak również są one bezpieczniejsze dla środowiska naturalnego.

Budowa nowych punktów świetlnych realizowana była z wykorzystaniem nowoczesnych energooszczędnych opraw LED.

W chwili obecnej sieć oświetlenia ulicznego, którego koszty utrzymania finansuje Gmina Warlubie, stanowią:

- ok. 435 szt. słupów i ok. 460 szt. opraw świetlnych,
- linie oświetleniowe kablowe (ziemne) - ok. 0,85 km,
- linie oświetleniowe napowietrzne - ok. 28,17 km.

(właścicielem majątku jest Enea Operator).

W 2019 roku zakupiono i zamontowano 5 szt. LEDowych lamp hybrydowych o mocy 70W na stalowych 9 metrowych słupach, wraz z turbiną wiatrową oraz dwoma modułami fotowoltaicznymi. Lampy zostały zamontowane w następujących lokalizacjach:

- Kurzejewo przy drodze gminnej szt. 1,
- Wielki Komorsk ul. Bzowska szt. 1,

- Krusze szt. 1,
- Buśnia szt. 1,
- Bzowo koło jeziora szt. 1.

2.2.3. Infrastruktura telekomunikacyjna

Gmina zrealizowała projekt przy wsparciu środków pochodzących z Ministerstwa Cyfryzacji, dzięki czemu nastąpiła budowa sieci światłowodowej. Przebiega m.in. przez Warlubie, Wielki Komórk.

2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa

Zadania z zakresu zaspakajania potrzeb związanych z zaopatrzeniem w wodę i odbiorem ścieków sanitarnych, realizuje Zakład Usług Komunalnych w Warlubiu.

Tabela 18. Sieć wodociągowa w Gminie Warlubie (2019 r.)

Wskaźnik	Wartość
Długość sieci wodociągowej [km]	129,5
Liczba osób korzystających z sieci	4 907
Ilość wody dostarczonej do gospodarstw [tys. m ³]	195,4
Ilość przyłączy wodociągowych [szt.]	1 276

Źródło: GUS BDL

Pod względem ilości zużywanej wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2013 – 2015 nastąpiło zwiększenie zużycia wody ze średnio 26,1 m³ do 30,1 m³. Jest to wynik niższy niż przeciętne zużycie w powiecie świeckim.

We wschodniej części wsi Warlubie zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 1000 m³/dobę. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do Strugi Komorsk i dalej do rzeki Mątwy.¹ Reszta mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych bądź z przydomowych oczyszczalni ścieków.

W poniższej tabelce znajdują się informacje dotyczące sieci kanalizacyjnej, zgodnie z danymi zaczerpniętymi z GUS.

Tabela 19. Sieć kanalizacyjna w Gminie Warlubie

Wskaźnik	Wartość
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	51,1
Liczba osób korzystających z sieci	2 337
Liczba	470

¹ Raport o stanie Gminy Warlubie za rok 2019

przyłączy do budynków [szt.]	
---------------------------------	--

Źródło: GUS BDL (rok 2019)

2.2.5. Sieć gazowa

W dniu 20 sierpnia 2014 r. została wydana decyzja ustalająca Polskiej Spółce Gazownictwa lokalizację inwestycji celu publicznego dla inwestycji polegającej na budowie gazociągu średniego ciśnienia.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje na temat sieci gazowej.

Tabela 20. Struktura sieci gazowej na terenie Gminy Warlubie

	2016	2017	2018	2019
Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	12 475	15 003	15 003	15 336
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2	21	26	41
Odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	-	-	-	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie Gminy od 2017 roku sieć gazowa jest stale rozwijana. Prowadzona jest z miejscowości Nowe i obejmuje m.in. Wielki Komórsk, Mały Komórsk, Warlubie. Za budowę sieci odpowiada PGNiG w Grudziądzu.

2.2.6. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy funkcjonuje **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**, prowadzony przez firmę Wiązar, do którego każdy mieszkaniec może oddać:

- a) papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady,
- b) odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- c) zużyte baterie i akumulatory,
- d) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- e) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- f) zużyte opony (bez opon rolniczych i pochodzących z działalności gospodarczej),
- g) odpady budowlane i rozbiórkowe
- h) odpady tekstyliów i odzieży.

Tabela 21. Zmieszane odpady zebrane na terenie Gminy Warlubie w tonach

	2010	2014	2019
Gmina Warlubie	493,72	645,32	1 213,73
Powiat świecki	20 956,29	17 524,35	22 850,41
Woj. kujawsko-pomorskie	465 172,99	444 136,70	481 233,16

Źródło: *Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL*

Liczba zmieszanych odpadów zebranych w roku 2019 na terenie Gminy wyniosła 1 213,73 t. W porównaniu z rokiem 2010, wartość ta wzrosła o 59,32%.

2.2.7. Energetyka, ciepłownictwo i odnawialne źródła energii

Źródłem zasilania gminy Warlubie w energię elektryczną jest główny punkt zasilania GPZ WN/SN, zlokalizowany w południowej części wsi Warlubie. Wyposażony jest on w dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy. Przez obszar Gminy przebiegają następujące linie najwyższych i wysokich napięć:

- jedna linia napowietrzna najwyższych napięć 220 kV z elektrownią w Pątnowie poprzez Bydgoszcz, Jasiniec w kierunku Gdańska; linia ta przebiega na osi północ – południe we wschodniej części Gminy,
- dwie linie wysokiego napięcia 110 kV zasilające GPZ w Warlubiu z kierunku Strzemięcina (osiedle Grudziądza) i Milewa (woj. pomorskie), poprowadzone na osi północ – południe, również we wschodniej części Gminy. Grupa Energetyczna ENEA S.A Oddział w Bydgoszczy na potrzeby opracowania PGN, udostępniła wykaz linii elektroenergetycznych na terenie gminy Warlubie:

- długość linii napowietrznych WN 110 kV – 11,3 km,
- długość linii napowietrznych SN – 101,7 km,
- długość linii kablowych SN – 6,3 km,
- długość linii napowietrznych nn – 116,3 km (bez przyłączy),
- długość linii kablowych nn – 6,1 km (bez przyłączy),
- ilość stacji 110 kV/SN – 1 szt.,
- ilość stacji słupowych SN/nn – 78 szt.,
- ilość stacji wnetrzowych SN/nn – 2 szt.

W ostatnich latach dużą popularnością cieszy się fotowoltaika, oprócz niewielkich instalacji o mocy 5-10 kW na budynkach mieszkalnych, daje się zauważyć przygotowania do realizacji instalacji o mocy nawet 1MW przez inwestorów biznesowych, jednak z uwagi na konieczność spełnienia szeregu wymagań środowiskowych oraz konieczność przeznaczenia dużej powierzchni gruntu na ten cel, czas realizacji tego typu inwestycji na większą skalę wydaje się być czasowo odległy.

Rządowy program "Czyste powietrze" realizowany w porozumieniu z UG Warlubie może znacząco przyczynić się do inwestowania w fotowoltaikę i pompy ciepła dla potrzeb lokalnego zaopatrzenia w czystą energię i ciepło.

W tym miejscu warto wspomnieć, że Gmina skorzystała ze wsparcia na instalacje fotowoltaiczne dla projektu pn. „Poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii na terenie gminy Warlubie” w ramach działania 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych RPO WK-P na lata 2014-2020.

2.2.8. Mieszkalnictwo

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy Warlubie, według stanu na dzień 31.12.2019 r. wchodzi 5 lokali socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej 138,80 m² oraz 31 lokali komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 1487,33 m², w tym: 11 lokali mieszkalnych administrowanych przez Gminę Warlubie i 8 lokali mieszkalnych przeznaczonych do wynajmu na czas trwania stosunku pracy.

W celu racjonalnego gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Warlubie, Wójt Gminy może zmienić kwalifikację lokali mieszkalnych (komunalnych) na lokale socjalne, jeżeli spełnią wymagania lokalu socjalnego oraz lokalu socjalnego o najniższym standardzie na pomieszczenie tymczasowe.

Gmina Warlubie, w celu realizowania przepisów ustawy w zakresie zapewnienia lokali socjalnych oraz zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, udostępnia do wynajmu na terenie gminy 5 lokali o niższym standardzie, przeznaczonych na lokale socjalne o łącznej powierzchni użytkowej 138,80 m², w tym:

- na terenie miejscowości Płochocin cztery mieszkania, każde o powierzchni 27,95 m²,
- na terenie miejscowości Wielki Komorsk jedno mieszkanie o powierzchni 27,00 m².

Na liście osób uprawnionych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy Warlubie, według stanu na dzień 31.12.2019 r. znajduje się 25 gospodarstw domowych jednoosobowych i wieloosobowych.²

Gmina zauważa braki w mieszkaniach socjalnych. Stale napływają nowe wnioski od osób potrzebujących. W planach jest zagospodarowanie istniejących obiektów, zmiana sposobu użytkowania, a także budowa nowych budynków przeznaczonych na cele mieszkań socjalnych.

3. Sfera gospodarcza

3.1. Gospodarka

3.1.1. Podmioty Gospodarcze

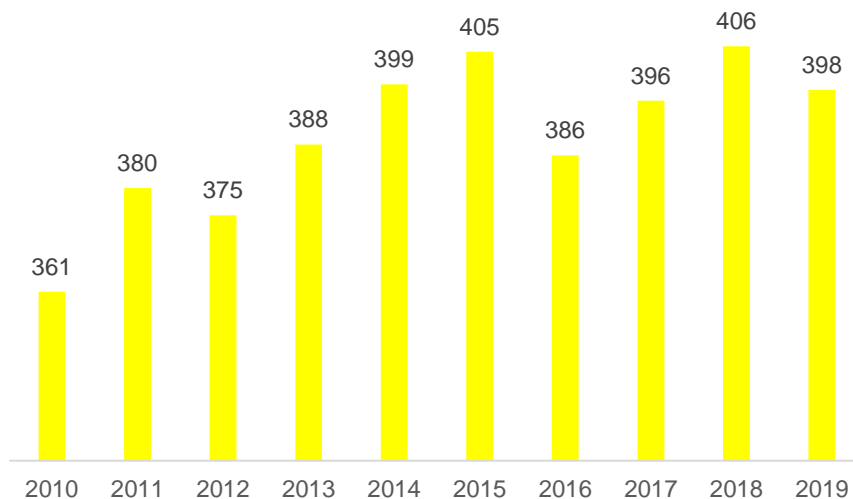
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Warlubie według stanu na koniec 2019 r. wynosi 398. W odniesieniu do roku 2010 liczba przedsiębiorstw wzrosła o 10,25%.

---

² Raport o stanie Gminy Warlubie za rok 2019

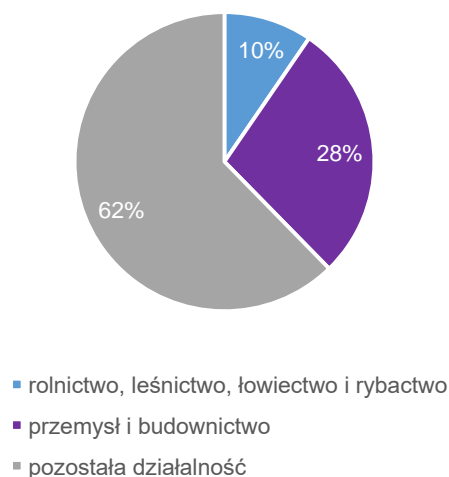
Wykres 6. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, BDL

Na terenie Gminy Warlubie najmniej jest przedsiębiorstw działających w branży: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 10%. Przedsiębiorstw tych jest mało, ale w większości są to gospodarstwa wielkoobszarowe. Dobrze rozwija się branża do której zalicza się przemysł i budownictwo – 28% firm.

Wykres 7. Podział przedsiębiorstw wg grup sekcji prowadzonej działalności (2019)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, BDL

Do najważniejszych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy należy zaliczyć takie firmy jak:

- „EL-WIKŁO” Warlubie – usługi elektryczne, elektroenergetyczne prace pod napięciem, usługi budowlane,
- „JAR-DREW” Warlubie Zakład przerobu drewna – drewno i artykuły drzewne,

- „JAGR Sp. z o.o.” Warlubie – produkcja masła, smalcu i produktów z nabiału,
- „Dom Weselny Anna” Warlubie – organizacja wesel, imprez okolicznościowych, usługi gastronomiczne,
- „DD Dariusz Drożyński” Warlubie – usługi remontowo-budowlane,
- „Delikatesy Centrum” Warlubie Damian Dominikowski – handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Sklep Wielobranżowy” Warlubie Andrzej Kruk - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Sklep Wielobranżowy” Warlubie Małgorzata Cumbrowska - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Lewiatan” Warlubie Maria Łażewska - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Sklep Spożywczo-Przemysłowy” Warlubie, Lipinki Beata Barszczewska - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Sklep Spożywczo-Przemysłowy” Marek Mazella, Wielki Komorsk - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- „Sklep Spożywczo-Przemysłowy” Jan Mazella, Wielki Komorsk - handel art. spożywczo-przemysłowymi,
- Piekarnia Komorowski Lipinki – wypiek chleba oraz produktów piekarniczych,
- Kwaciarnia „Lawendowy Zakątek” Warlubie Hanna Kraińska – kwiaty, rośliny, dekoracje okolicznościowe,
- Kwaciarnia „Agata” Warlubie Agata Grabowska - kwiaty, rośliny, dekoracje okolicznościowe,
- Salon Urody „ZUZIAK” Warlubie - usługi kosmetyczne, fryzjer, solarium,
- „Maciejowa Chata” Rybno Maciej Kamiński – usługi gastronomiczne, baza noclegowa,
- „LUKA” Warlubie – składnica opału,
- „PASZ – BUD” Waarlubie Wiesław Fandrejewski – składnica opału, pasze, nawozy
- Hotel „HANZA PAŁAC” Rulewo – usługi hotelarskie, usługi gastronomiczne, park linowy,
- Usługi przewozowe „ŻANA” Warlubie– usługi przewozowe, wynajem autokarów, busów,
- Stacja Paliw „NB ARKA” Warlubie,
- Stacja Paliw „OLKOP” Bzowo,
- Stacja Paliw „ELJOR Sp.j” Warlubie,
- „ELJOR Sp. j” Warlubie – sklep z częściami rolniczymi,
- „ZIP AGRO” Kurzejewo – ciągniki, maszyny rolnicze, ładowarki, wypożyczalnia, usługi, serwis
- FHU „Rytles” Warlubie Michał Rytlewski – sklep z artykułami RTV i małego AGD, serwis RTV,
- Lewandowski Adam Warlubie – sklep z art. metalowymi oraz budowlanymi,

3.1.2. Rolnictwo i leśnictwo

Jednym z potencjałów Gminy Warlubie jest wysoka jakość tutejszych gleb. Gmina posiada jedno z najlepszych w powiecie świeckim warunków przyrodniczych do prowadzenia działalności rolniczej.

Poniżej przedstawia się wykaz gruntów stanowiących własność Gminy Warlubie, pogrupowanych wg użytków wskazanych w ewidencji gruntów.

Tabela 22. Wykaz gruntów stanowiących własność Gminy Warlubie

Lp.	Przeznaczenie użytkowe gruntów stanowiących własności Gminy	Powierzchnia Gruntów
I	Użytki rolne	32,8439
1	Grunty orne	30,4439
2	Sady	0,0046
3	Łąki	0,65

4	Pastwiska	1,6012
5	Grunty rolne zabudowane	0,1442
II	Grunty leśne	5,7928
1	Lasy	4,207
2	Grunty zadrzewione i zakrzewione	1,5858
III	Grunty zabudowane i zurbanizowane	159,3515
1	Tereny mieszkalne	0,518
2	Tereny przemysłowe	2,9099
3	Tereny zabudowane pozostałe	6,7649
4	Zurbanizowane tereny niezabudowane	0,8085
5	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	2,496
6	Tereny komunikacyjne	145,8542
IV	Tereny różne	1,095
V	Wody	2,037
VI	Nieużytki	4,2165
Razem powierzchnia gruntów [ha]		205,3367

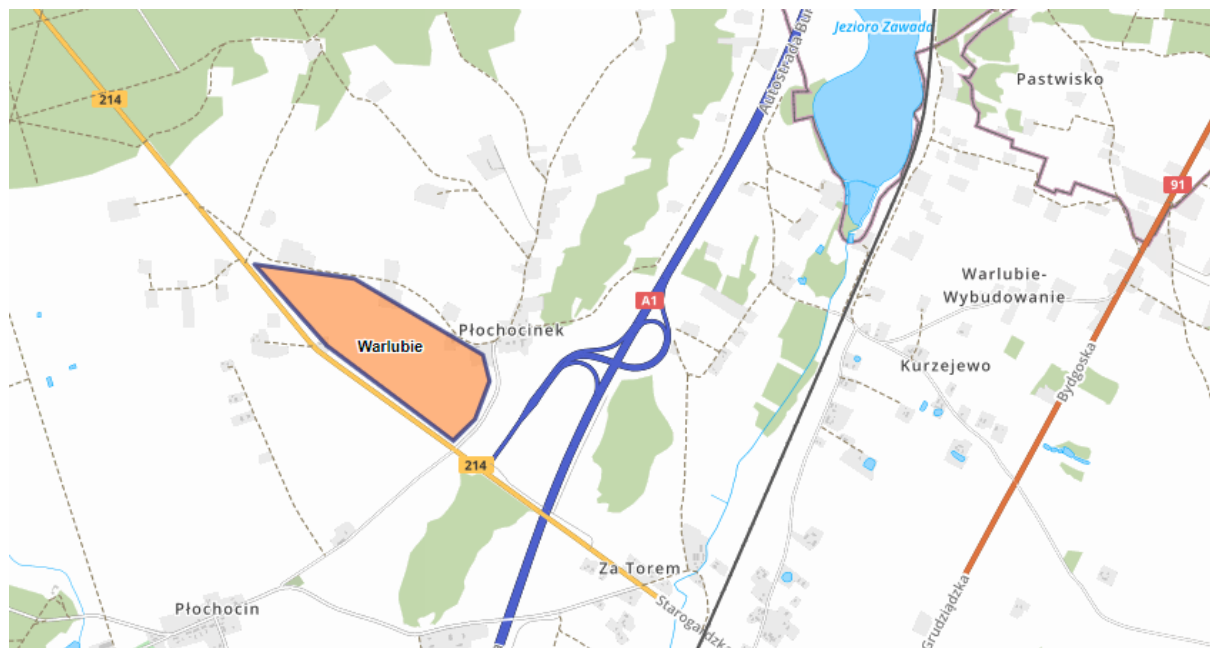
Źródło: *Raport o stanie Gminy za 2019 r.*

W ogólnej strukturze gruntów stanowiących własność Gminy, grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 77,73%, użytki rolne 15,99%, grunty leśne niespełna 3%, a pozostałe grunty to wody, nieużytki i tereny różne.

3.1.3. Tereny inwestycyjne

Na terenie Gminy Warlubie, blisko węzła autostrady A1 funkcjonuje również Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, która ma powierzchnię 25 ha. Strefa działa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i we wschodniej części województwa pomorskiego. Jest częścią Polskiej Strefy Inwestycji. Jej zadaniem jest wsparcie przedsiębiorczości, poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju małych, średnich i dużych firm.

Mapa 5. Teren SSE w Gminie Warlubie

Źródło:

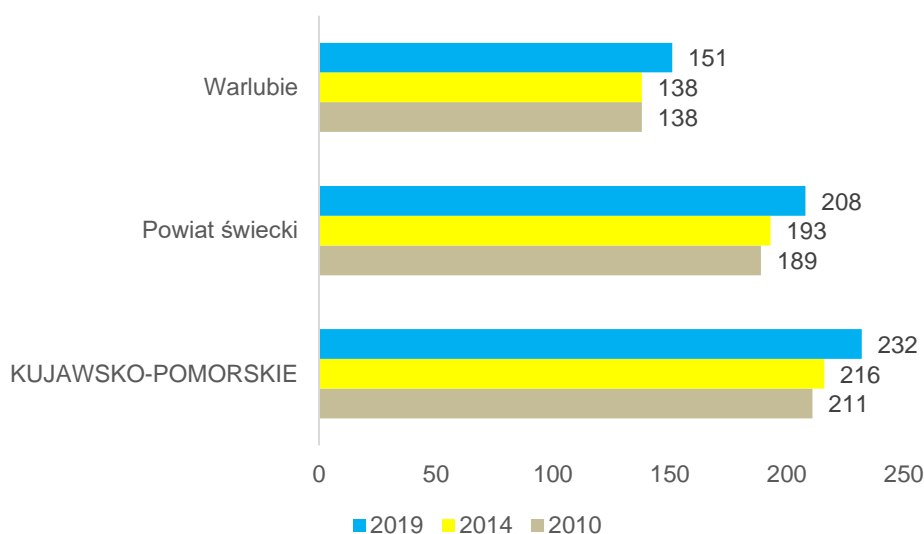
<http://mapa.strefa.gda.pl/?lang=pl#lang=pl&zoom=14&lat=7095667.94115&lon=2070104.4578&layers=B000FFFFFTTTT>

Jak widać jest to ogromny potencjał do pobudzenia gospodarki i szansa na zwiększenie miejsc na zatrudnienie w Gminie Warlubie.

3.1.4. Rynek pracy

Wskaźnik pracujących wyrażony liczbą osób pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności w 2019 r. dla Gminy Warlubie wyniósł 151 os. i był niższy niż wskaźnik dla powiatu świeckiego (208 osób). W porównaniu z rokiem 2014 nastąpił wzrost liczby osób pracujących na tym obszarze o 13 osób.³

Wykres 8. Pracujący na 1000 ludności w latach 2010, 2014, 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Stopa bezrobocia w powiecie świeckim na koniec roku 2019 kształtowała się na poziomie 6,9%, przy średnim poziomie stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim – 7,8% w tym samym okresie.

Liczbę bezrobotnych na obszarze Gminy Warlubie na tle danych dla powiatu świeckiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2010, 2014 i 2019

Jednostka terytorialna	Liczba bezrobotnych		Rok
	Mężczyźni	Kobiety	
Warlubie	69	141	2019
Powiat świecki	876	1 526	
Województwo kujawsko-pomorskie	25 490	38 570	
Warlubie	175	242	

³ Dane nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego

Powiat świecki	2 194	3 091	2014
Województwo kujawsko-pomorskie	57 033	70 078	
Warlubie	225	325	2010
Powiat świecki	3 238	4 062	
Województwo kujawsko-pomorskie	63 705	75 696	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W 2019r. na terenie Gminy Warlubie było zarejestrowanych 210 osób bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2010 ogólna liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 340 (spadek o 61,82%).

Według danych GUS, znaczną część osób bezrobotnych na obszarze Gminy w roku 2019 stanowiły kobiety (67,14%). Jest to wartość nieco wyższa niż dla powiatu (63,53%).

3.1.5. Budżet Gminy

Z analizy danych dotyczących budżetu Gminy Warlubie zrealizowanego w latach 2017 – 2019, zarówno w zakresie dochodów, jak i ponoszonych wydatków, wynika że na przestrzeni trzech ostatnich lat dochody, jak i wydatki gminy systematycznie rosły. W 2017 roku dochody Gminy Warlubie były równe kwocie 29 547 278,85 zł, w 2018 roku - 31 690 339,67 zł, natomiast w 2019 roku wyniosły 37 248 954,31 zł. Największy udział w kwocie ogólnej dochodów Gminy Warlubie w poszczególnych latach miały dochody bieżące, które w 2019 roku stanowiły 88,10% wszystkich dochodów.

Jednocześnie w analizowanym okresie wzrosły również wydatki ponoszone przez gminę. W 2017 roku były równe kwocie 29 449 331,04 zł, w 2018 roku - 32 331 074,25 zł, by w 2019 roku wynieść 39 160 112,23 zł. Największy udział w kwocie ogólnej wydatków Gminy Warlubie w poszczególnych latach miały wydatki bieżące, które w 2019 roku stanowiły 77,98% wszystkich wydatków.

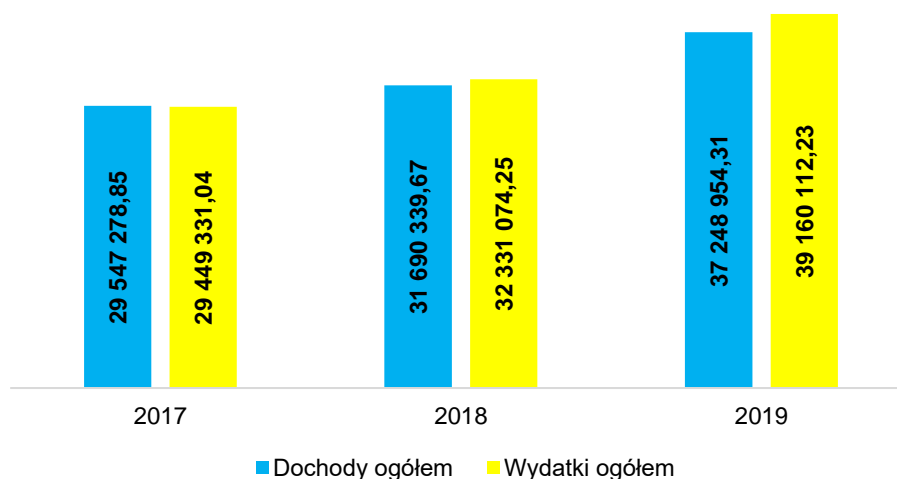
Tabela 24. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Warlubie w latach 2017 – 2019 (w zł)

	2017	2018	2019
I. Dochody ogółem, w tym:	29 547 278,85	31 690 339,67	37 248 954,31
1. Dochody bieżące	29 050 272,35	30 346 206,58	32 817 496,31
2. Dochody majątkowe	497 006,50	1 344 133,09	4 431 458,00
II. Wydatki ogółem, w tym:	29 449 331,04	32 331 074,25	39 160 112,23
1. Wydatki bieżące	26 143 939,36	27 766 737,17	30 535 611,83
2. Wydatki majątkowe	3 305 391,68	4 564 337,08	8 624 500,40
III. Deficyt/ nadwyżka budżetowa (I-II)	97 947,81	-640 734,58	-1 911 157,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Warlubie

Budżet Gminy Warlubie zrealizowany w latach 2017 – 2019 pokazuje, że w roku 2017 wystąpiła nadwyżka budżetowa, natomiast w latach 2018-2019 wystąpił deficyt - wydatki w tych latach były wyższe niż uzyskane dochody.

Wykres 9. Dochody i wydatki budżetowe Gminy Warlubie w latach 2017 – 2019 (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Warlubie

Największy udział w dochodach budżetu w 2019 roku stanowiły dochody z działów „Różne rozliczenia” oraz „Rodzina”. Struktura dochodów na przełomie lat 2017-2019 jest zasadniczo niezmienna.

Tabela 25. Dochody budżetu Gminy Warlubie według wybranych działów (w %)

	2017	2018	2019
	udział %		
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	1,2	2,5
Transport i łączność	1,6	1,0	4,0
Gospodarka mieszkaniowa	0,4	0,4	1,0
Administracja publiczna	0,2	0,3	0,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	-	-
Różne rozliczenia	33,9	33,8	29,3
Oświata i wychowanie	1,4	2,4	1,2
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2,9	3,0	2,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	0,2	0,1
Rodzina	27,7	25,7	24,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7,9	7,5	10,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	-
Kultura fizyczna	-	1,4	2,8
Dochody od osób prawnych, od osób	20,5	20,3	18,7

fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej			
Pozostałe	2,1	2,8	2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Statystycznego Vademecum Samorządowca 2019r. oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Warlubie

Największym udziałem procentowym w wydatkach budżetu Gminy Warlubie w roku 2019 charakteryzowały się działy „Oświata i wychowanie” oraz „Rodzina”. Struktura wydatków na przełomie lat 2017-2019 jest zasadniczo niezmienna, jednak zauważalny jest systematyczny wzrost wydatków w dziale „Kultura fizyczna”.

Tabela 26. Wydatki budżetu Gminy Warlubie według wybranych działów (w %)

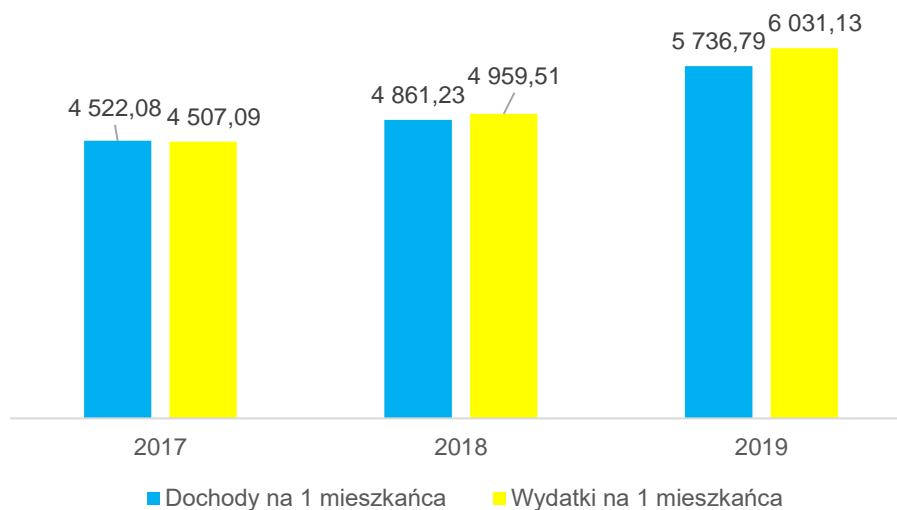
	2017	2018	2019
	udział %		
Rolnictwo i łowiectwo	1,4	3,6	1,7
Transport i łączność	6,6	7,0	9,2
Gospodarka mieszkaniowa	1,3	0,7	1,5
Administracja publiczna	7,4	8,3	8,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,5	0,8	0,5
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	29,0	26,1	24,0
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5,3	5,3	4,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,2	1,1	0,8
Rodzina	28,4	26,0	24,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10,4	13,4	15,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,9	2,6	1,8
Kultura fizyczna	0,7	2,2	5,5
Działalność usługowa	0,1	0,1	0,1
Ochrona zdrowia	2,8	0,4	0,2
Pozostałe	2,0	2,4	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Statystycznego Vademecum Samorządowca 2019r. oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Warlubie

Dochody budżetowe Gminy Warlubie w przeliczeniu na jednego mieszkańca w przeciągu ostatnich trzech lat systematycznie rosły i w roku 2019 na osobę zamieszkującą gminę przypadło 5 736,79 zł. Analiza wydatków w tym okresie wskazuje, że również one ulegały ciągłemu wzrostowi – w roku 2017 wynosiły 4 507,09 zł na osobę, natomiast w 2019 r. wzrosły o 1 524,04 zł w stosunku do roku 2017.

Wykres 10. Wydatki i dochody budżetowe Gminy Warlubie na jednego mieszkańca w latach 2017 – 2019 (w zł)

Źródło: Opracowanie na podstawie GUS BDL oraz sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Warlubie

RAPORT Z ANKIETY NA TEMAT UWARUNKOWAŃ ORAZ POTRZEB ROZWOJOWYCH GMINY WARLUBIE

W terminie 5-12 października 2020 r. mieszkańcy zostali poproszeni o wypełnienie ankiet, poprzez które uzyskali możliwość wypowiedzenia się odnośnie tego, jak im się żyje w Gminie oraz co należałoby zmienić, aby żyło się lepiej. W wyniku prowadzonej ankietyzacji, wpłynęło 21 ankiet, a ich wyniki zostały przedstawione poniżej.

ANKIETA:

Do mieszkańców Gminy została skierowana ankieta składająca się z 6 następujących pytań:

Sekcja 1:

1. Jak oceniasz swój poziom zadowolenia z faktu zamieszkania w Gminie?

- Bardzo wysoko
- Wysoko
- Średnio - mogłoby być lepiej
- Nisko - jest więcej wad, niż zalet zamieszkiwania w gminie

2. Czy interesujesz się tym, co się dzieje na terenie Gminy?

- Bardzo
- Średnio
- Prawie w ogóle
- Nie interesuję się

3. Jak oceniasz poszczególne dziedziny życia na terenie Gminy?

Ocena w skali 1-5, gdzie 1 jest oceną najniższą, a 5 najwyższą.

- Stan i ochrona środowiska naturalnego
- Porządek i czystość
- Bezpieczeństwo publiczne
- Opieka zdrowotna
- Opieka społeczna
- Możliwości uzyskania zatrudnienia
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji
- Życie kulturalne i działalność instytucji kultury
- Oferta aktywnego spędzania wolnego czasu

- Stan infrastruktury oświatowej
- Stan infrastruktury drogowej
- Stan infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz)
- Stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Promocja Gminy
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność władz samorządu

4. Jak oceniasz zmianę stanu poszczególnych dziedzin życia na terenie Gminy w ciągu ostatnich 6 lat? (*Na gorsze / Bez zmian / Na lepsze*)

- Stan i ochrona środowiska naturalnego
- Porządek i czystość
- Bezpieczeństwo publiczne
- Opieka zdrowotna
- Opieka społeczna
- Możliwości uzyskania zatrudnienia
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Możliwość kształcenia i podnoszenia kwalifikacji
- Życie kulturalne i działalność instytucji kultury
- Oferta aktywnego spędzania wolnego czasu
- Stan infrastruktury oświatowej
- Stan infrastruktury drogowej
- Stan infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz)
- Stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Promocja Gminy
- Działalność organizacji pozarządowych
- Działalność władz samorządu

5. Wymień trzy kluczowe mocne strony (atut, przewaga, zaleta) Gminy:

6. Wymień trzy najważniejsze słabe strony (braki, problemy, bariery) Gminy:

7. Jak oceniasz możliwości rozwojowe Gminy?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Średnio
- Źle
- Bardzo źle

8. Wymień trzy kluczowe szanse (możliwości korzystnej zmiany) Gminy:

9. Wymień trzy największe zagrożenia (niebezpieczeństwo) dla rozwoju Gminy:

10. Jaki kierunek rozwoju Gminy uważasz za najlepszy?

- Rekreacja i turystyka
- Przemysł
- Rolnictwo
- Inne

11. Na jaki cel przede wszystkim powinny zostać przeznaczone pieniądze z budżetu Gminy w latach 2021-2027?

Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi.

- Oświata i opieka przedszkolna
- Kultura i działalność instytucji kultury
- Organizacje pozarządowe
- Pomoc społeczna
- Ochrona i profilaktyka zdrowia
- Ochrona środowiska
- Infrastruktura komunalna (wod.-kan, gaz, energia)
- Infrastruktura drogowa
- Bezpieczeństwo publiczne
- Sport, rekreacja i organizacja wolnego czasu
- Inwestycje turystyczne
- Porządek i czystość w gminie

- Promocja i reklama gminy
- Wspieranie przedsiębiorczości
- Inne

12. Wskaż trzy przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem powinny zostać zrealizowane w Gminie w latach 2021-2027:

Sekcja 2

Metryczka

13. Płeć:

- Kobieta
- Mężczyzna

14. Wiek:

- do 19 lat
- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 lat i więcej

15. Wykształcenie:

- podstawowe
- gimnazjalne
- ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe
- wyższe

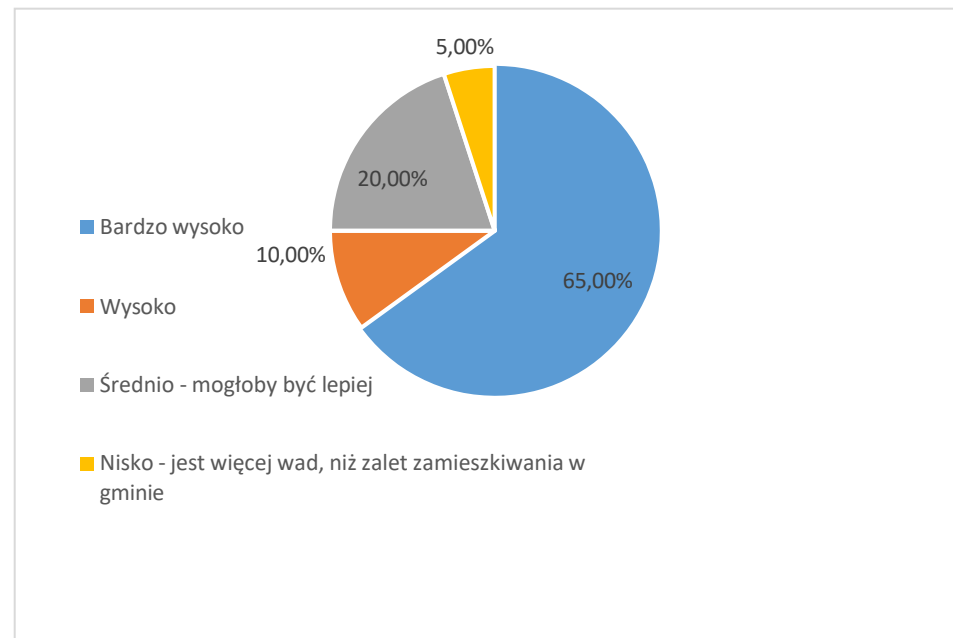
16. Reprezentowany sektor:

- rolnictwo
- przemysł
- usługi

- administracja
- szkolnictwo
- uczeń/-nica
- emeryt/-ka
- bezrobotny/-a

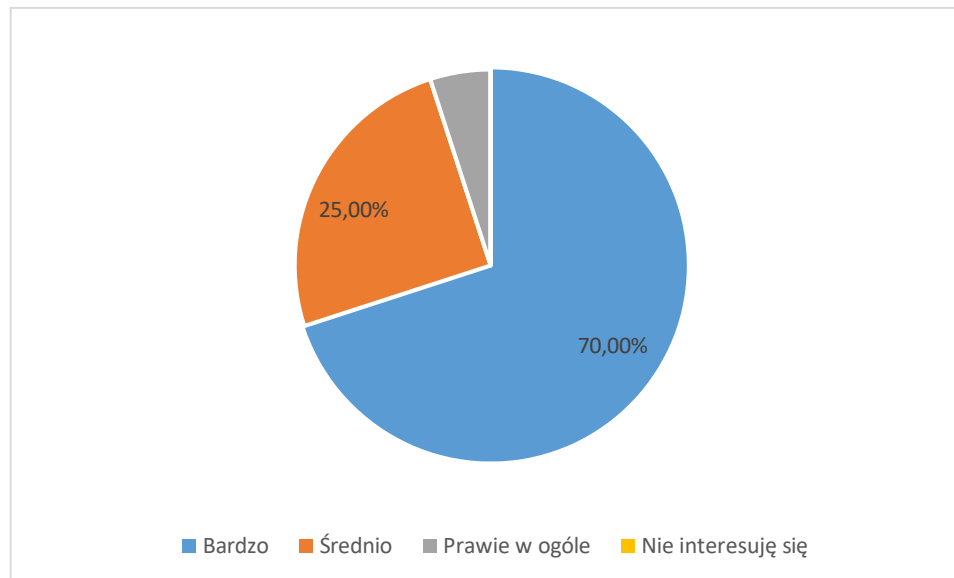
ODPOWIEDZI:

1. Aż 65% ankietowanych ocenia bardzo wysoko poziom zadowolenia z faktu, że mieszka w Gminie, co jest na plus, bowiem świadczy to o tym, że Gmina jest potencjalnie bardzo dobrym miejscem do inwestycji, głównie z uwagi na mieszkańców, którzy nie chcą opuszczać tych stron, zadowoleni z faktu, że tu mieszkają.

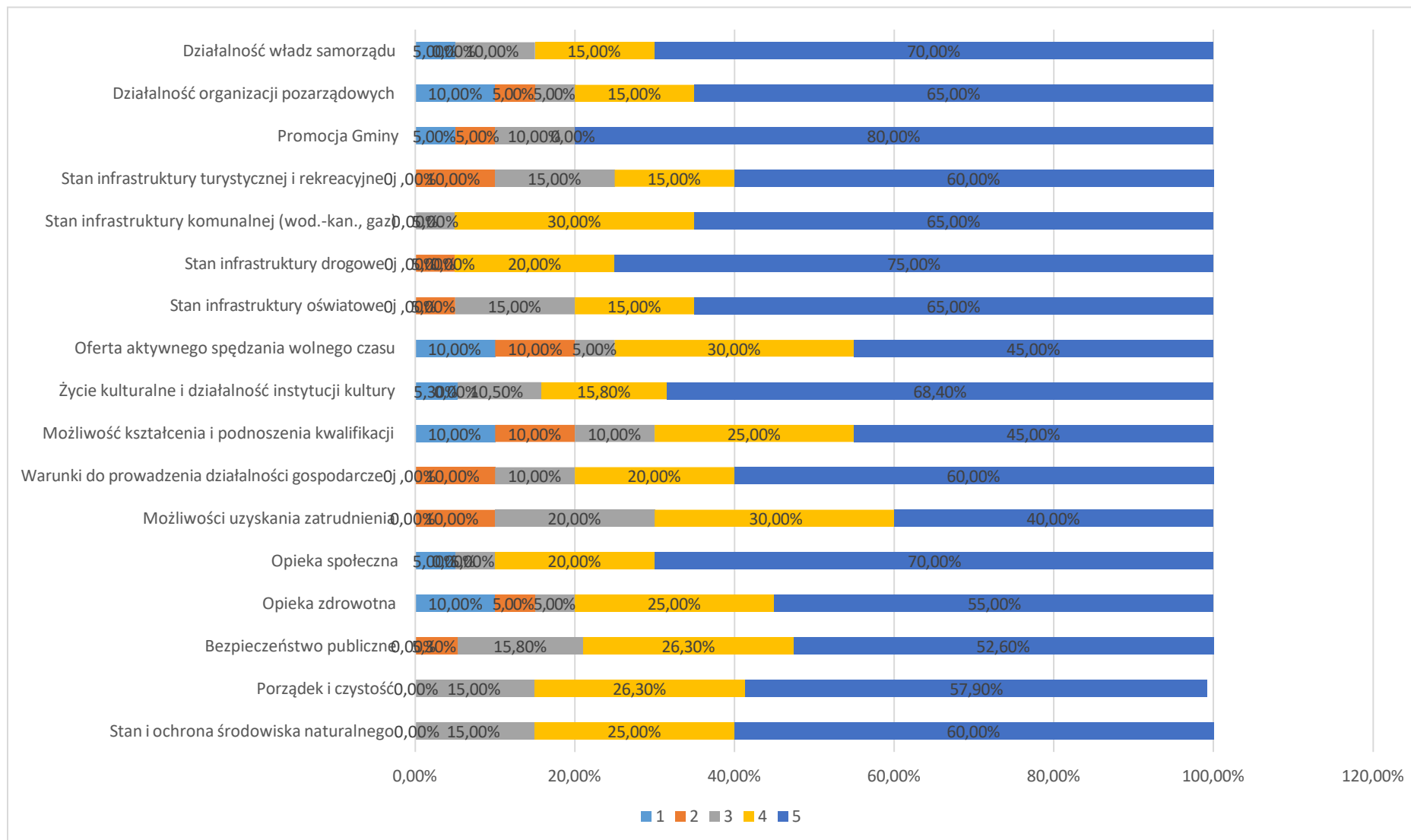

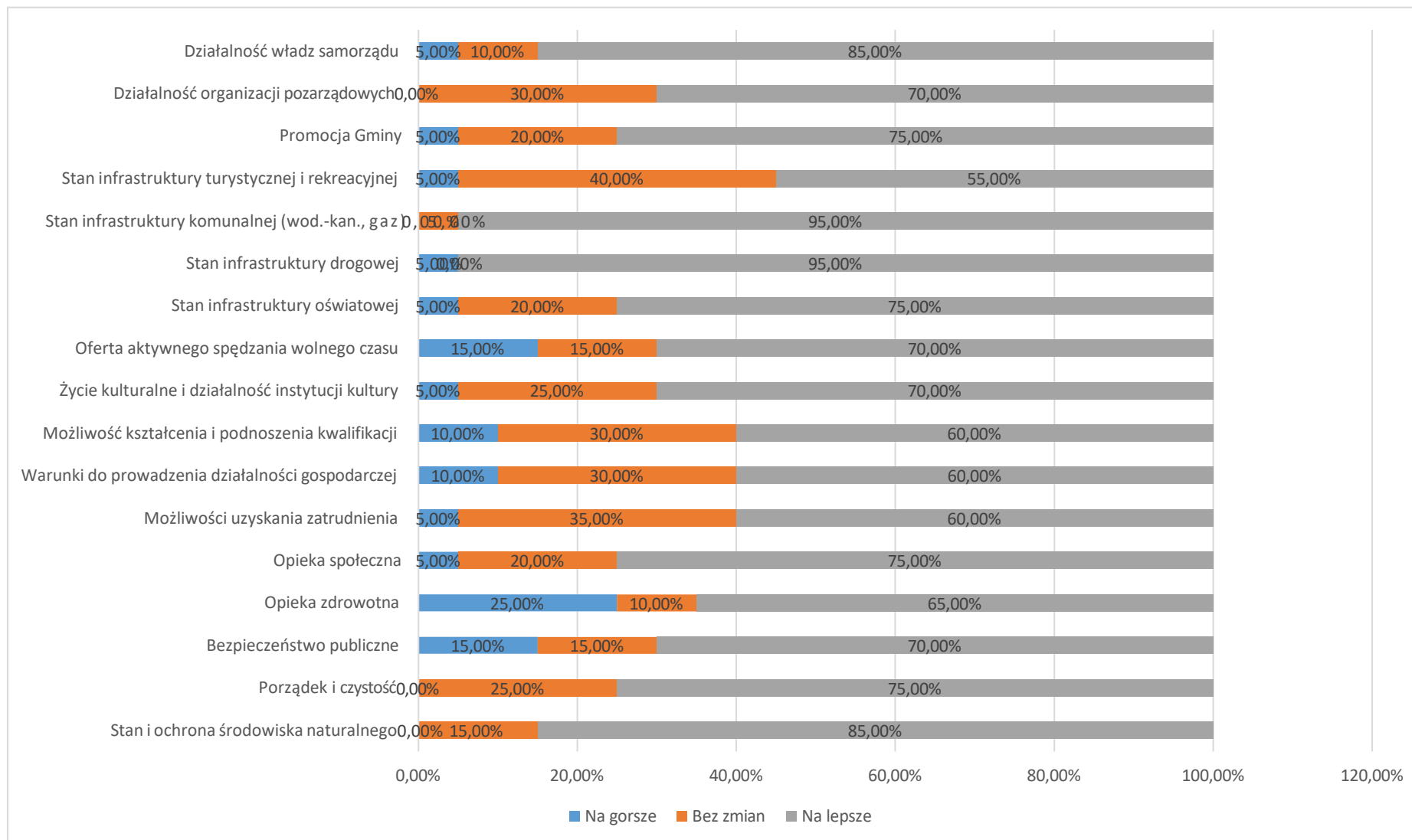
2. Zdecydowana większość ankietowanych (70%) bardzo interesuje się tym, co dzieje się na terenie Gminy, z kolei reszta zainteresowanie to wykazuje na średnim poziomie (25%), a znikomy procent prawie w ogóle (5%).

3. Poniższy wykres wykazuje dokładną analizę poziomu oceny poszczególnych dziedzin życia na terenie Gminy.

4. Poniższy wykres wykazuje dokładną analizę stanu poszczególnych dziedzin życia na terenie Gminy w ciągu ostatnich 6 lat:

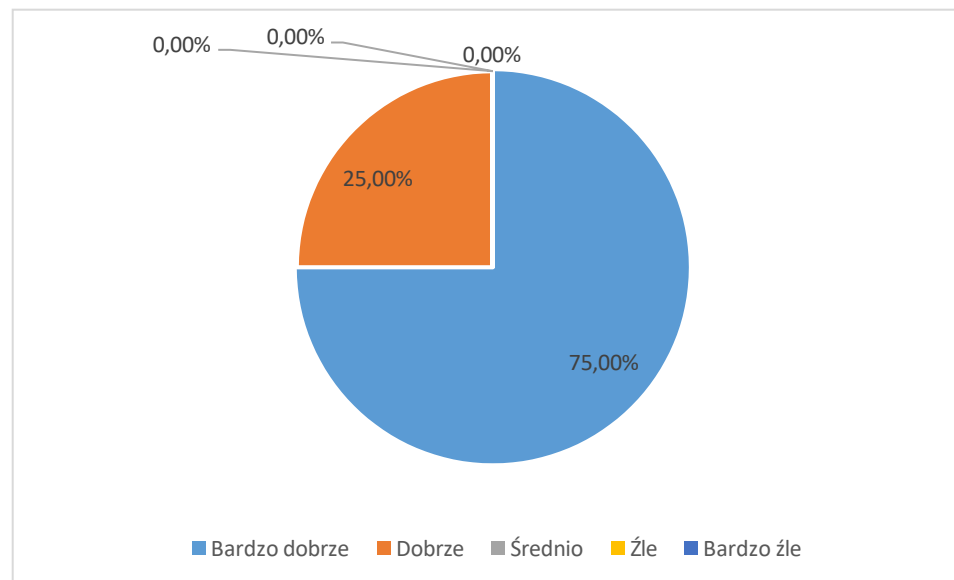
5. Jako kluczowe mocne strony Gminy ankietowani wskazywali najczęściej:

- a) Dobra komunikacja (bliskość autostrady i DK)
- b) Zasoby środowiska naturalnego (Parki itp.)
- c) Bardzo duże walory turystyczne i rekreacyjne
- d) Infrastruktura drogowa i gazowa
- e) Rozwój i innowacje

6. Jako najważniejsze słabe strony najczęściej wymieniano:

- a) Niski stopień wykorzystania dotacji UE
- b) Brak promocji gminy
- c) Niewykorzystany potencjał bliskości autostrady
- d) Brak nowych zakładów pracy
- e) Brak ulg w podatki CIT
- f) Brak komunikacji autobusowej o zwiększonej liczbie połączeń

7. Zdecydowana większość ankietowanych bardzo dobrze ocenia możliwości rozwojowe Gminy.

8. Kluczowych szans na dalszy rozwój Gminy ankietowani upatrywali w:

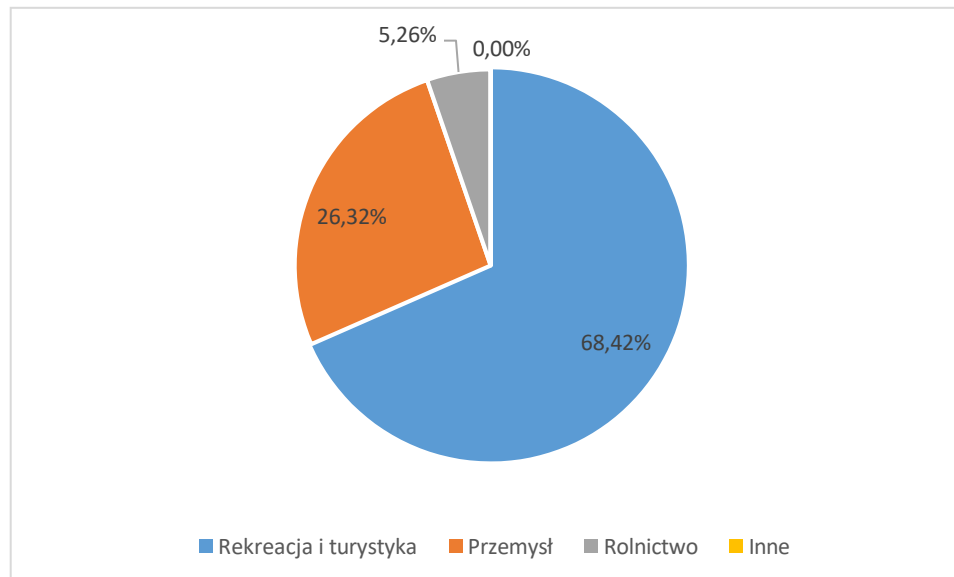
- a) Węzle autostradowym
- b) Turystyce i kulturze
- c) Strefie ekonomicznej
- d) Lokalizacji blisko większych Miast
- e) Większym zaangażowaniu mieszkańców w życie gminy

9. Za największe zagrożenia dla prawidłowego rozwoju Gminy ankietowani uznali:

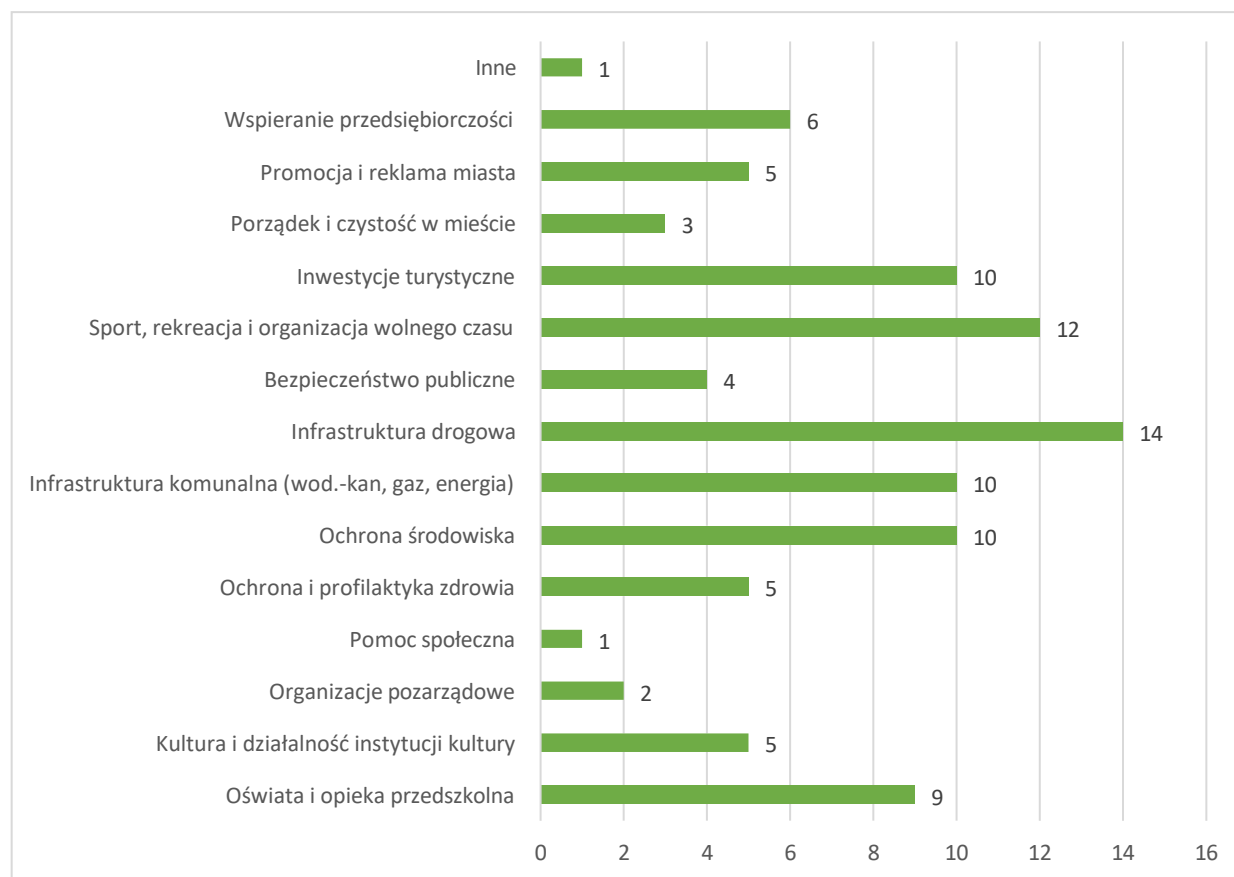
- a) Odływ mieszkańców ze względu na brak możliwości zatrudnienia
- b) Brak sfery gospodarczej
- c) Niewykorzystany potencjał turystyczno-kulturowy
- d) Niska populacja w wieku produkcyjnym
- e) Ubóstwo

- f) Bezrobocie i brak zakładów pracy
- g) Brak inwestycji

10. Jeżeli chodzi o kierunek rozwoju Gminy, który uważany jest za najlepszy to ankietowani zdecydowanie wskazali rekreację i turystykę (68,42%), a na drugim miejscu występuje przemysł (26,32%).

11. Jako Główny cel nowego budżetowania największa ilość ankietowanych wskazała na infrastrukturę drogową, ale równie ważnymi kwestiami dla mieszkańców są m.in. sport, rekreacja i organizacja wolnego czasu, ochrona środowiska, infrastruktura komunalna (wod.-kan, gaz, energia) i inwestycje turystyczne.

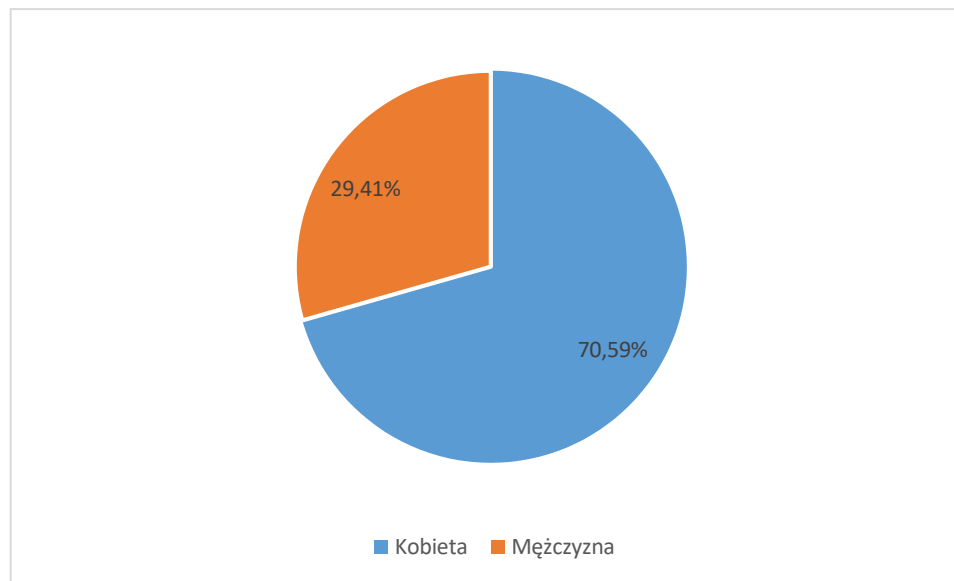

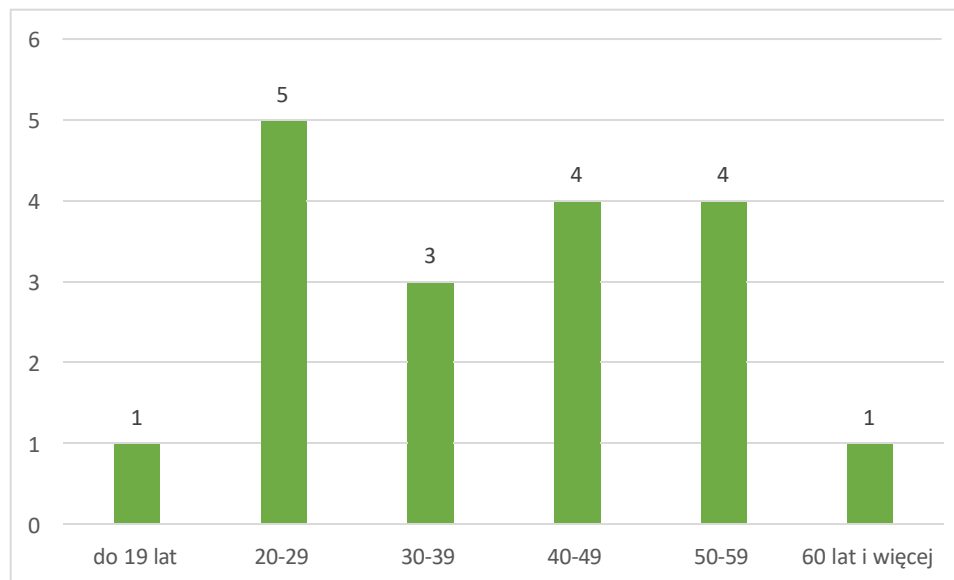
12. Jako najważniejsze przedsięwzięcia, które należy zrealizować w Gminie w latach 2021-2027 ankietowani wskazywali:

- a) Kanalizacja i budowa dróg oraz sporządzenia stref inwestycyjnych
- b) Rozwój infrastruktury turystycznej, promocja i dziedzictwo kulturowe, strefa gospodarcza
- c) Rewitalizacją dworca kolejowego,
- d) Budowa przedszkola w Warlubiu i Basenu
- e) budowa kanalizacji i dróg
- f) Wymiana pieców węglowych we wszystkich szkołach
- g) ścieżki rowerowe
- h) budowa żłobka
- i) dostęp do lepszej opieki lekarskiej

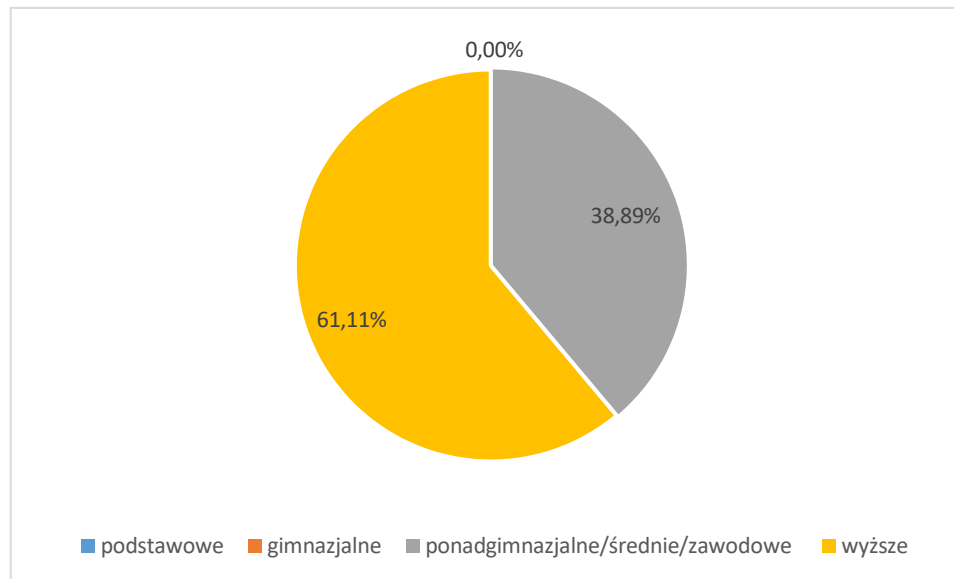
13. Zdecydowaną przewagę wśród ankietowanych posiadają kobiety.

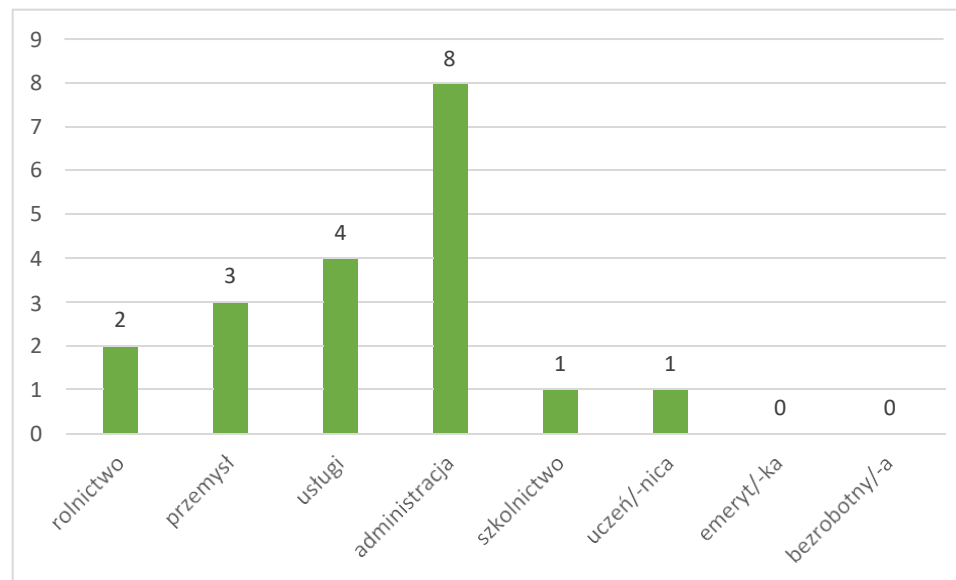
14. Większość ankietowanych to osoby w przedziale wiekowym 20-29 lat, a zaraz za nimi osoby w wieku 40-49 lat oraz 50-59 lat.

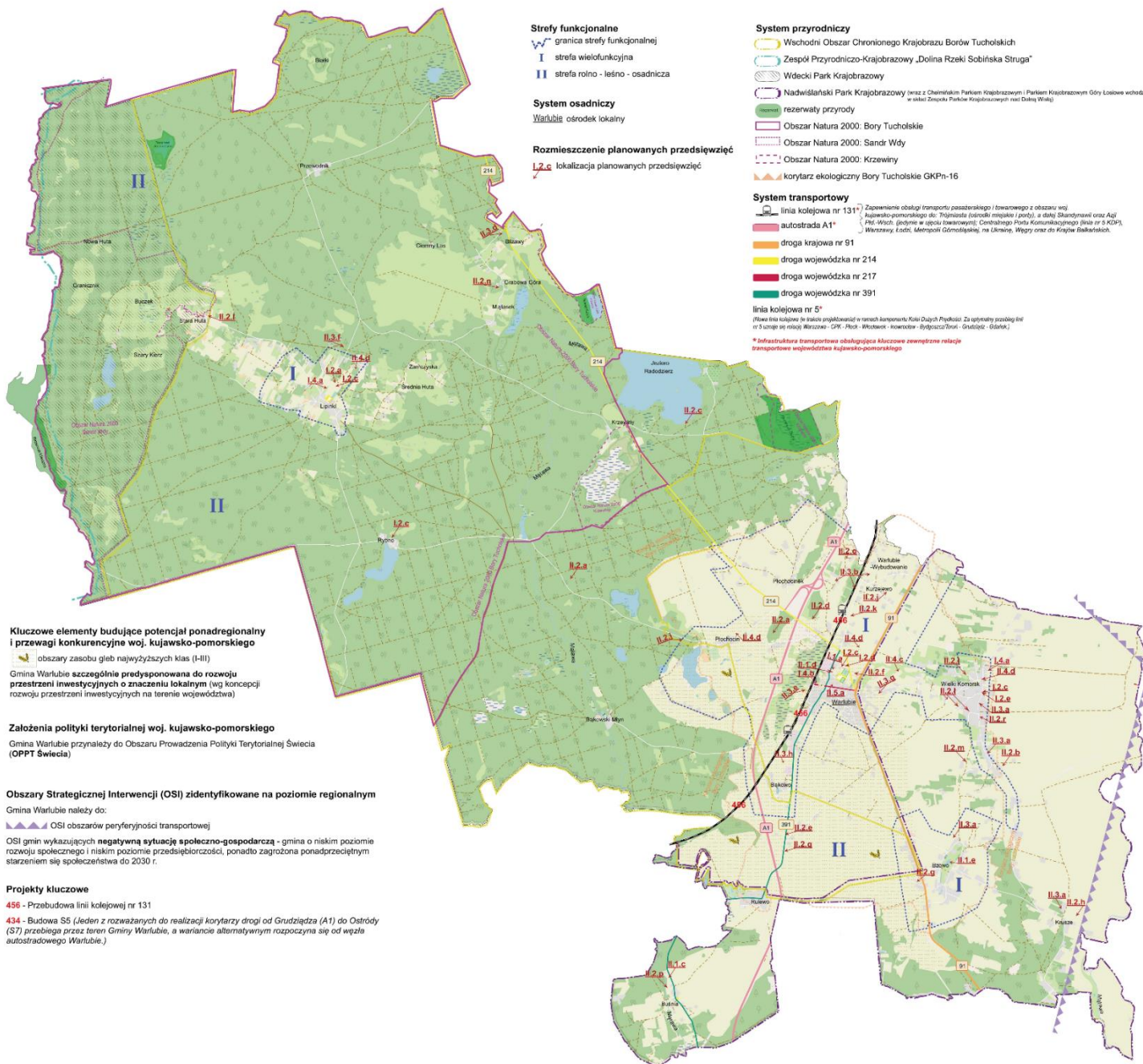
15. Większość ankietowanych osób posiadała wykształcenie wyższe, z kolei drugą co do liczebności grupą były osoby posiadające wykształcenie ponadgimnazjalne/średnie/zawodowe.

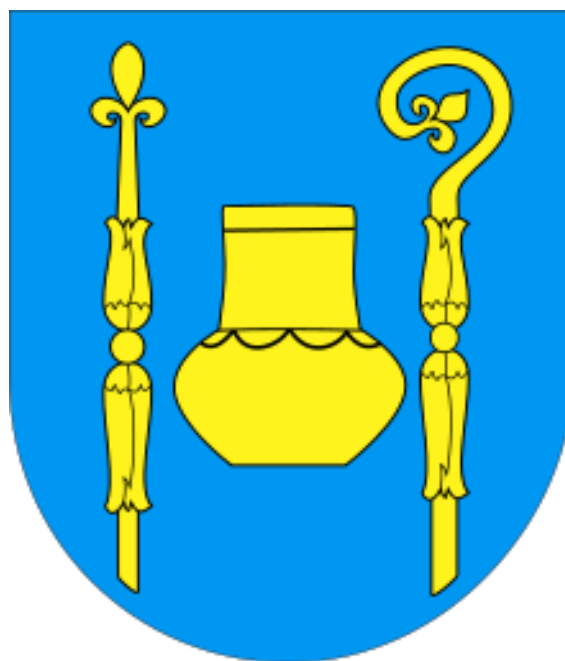
16. Zdecydowana większość ankietowanych pochodziła z sektora administracyjnego (8 osób).

Załącznik 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Warlubie

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH OPRACOWANEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY WARLUBIE NA LATA 2022-2027+

30 listopada 2021 r.

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 z późn. zm.) oraz zgodnie z UCHWAŁĄ Nr XXX/240/21 RADY GMINY WARLUBIE z dnia 29 lipca 2021 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+ oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, projekt Strategii Rozwoju Gminy podlega konsultacjom w szczególności z:

- sąsiednimi gminami i ich związkami,
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- mieszkańcami gminy,
- oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W związku z powyższym zgodnie z Obwieszczeniem Wójta Gminy Warlubie z dnia 24 września 2021 roku w sprawie konsultacji społecznych dotyczących projektu Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+ była możliwość wzięcia udziału w konsultacjach społecznych oraz zgłaszania uwag do projektu Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+.

Osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w terminie od 27.09.2021 roku do 31.10.2021 roku w formie pisemnej poprzez formularz uwag pisemny (wzór formularza stanowi załącznik A do niniejszego raportu) i:

1. przesłać na adres mailowy: kierownik.inwestycje@warlubie.pl, lub
2. przesłać pocztą na adres: Urząd Gminy Warlubie, ul. Dworcowa 15, 86-160 Warlubie, lub
3. dostarczyć do Urzędu Gminy osobiście – Sekretariat

Ponadto w dniach 20 i 21.10.2021 roku odbyły się spotkania konsultacyjne, podczas których można było zgłaszać uwagi oraz zaprezentowane zostały wyniki prac.

Spotkania odbyły się zgodnie z poniższym harmonogramem:

- 20.10.2021 r. godz. 9.00 – Warlubie – GOKSiT
- 20.10.2021 r. godz. 10.30 – Rulewo – świetlica wiejska
- 20.10.2021 r. godz. 11.30 – Buśnia – remiza OSP
- 20.10.2021 r. godz. 12.30 – Bąkowo – świetlica wiejska
- 20.10.2021 r. godz. 13.30 – Płochocin – świetlica wiejska
- 20.10.2021 r. godz. 14.30 – Płochocinek – świetlica wiejska
- 21.10.2021 r. godz. 9.00 – Lipinki – Dom Kultury
- 21.10.2021 r. godz. 11.30 – Wielki Komorsk – świetlica wiejska
- 21.10.2021 r. godz. 12.30 – Krusze – świetlica wiejska
- 21.10.2021 r. godz. 13.30 – Bzowo – świetlica wiejska

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022-2027+ w okresie konsultacji był dostępny dla wszystkich potencjalnych interesariuszy, w tym w szczególności dla mieszkańców i lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych na stronie internetowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Warlubie oraz w Urzędzie Gminy Warlubie po wcześniejszym umówieniu się.

Ponadto gminy sąsiadujące z Gminą Warlubie oraz związki gmin, a także Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie otrzymali indywidualne, pisemne zaproszenie do udziału w konsultacjach i wniesienia uwag, do którego została dołączona płyta CD z elektroniczną wersją wszystkich konsultowanych dokumentów.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku pismem nr GD.RPP.610.265.2021.IJ z dnia 19 lipca 2021 r. poinformował, iż nie wnosi uwag do projektu Strategii Rozwoju Gminy Stolno na lata 2022-2032 w zakresie kompetencji Dyrektora RZGW w Gdańsku (pismo stanowi załącznik B do niniejszego raportu).

W trakcie przeprowadzonych konsultacji wpłynęły uwagi od:

1. Pana Pawła Elwarda (załącznik B do niniejszego raportu)
2. Pani Mirosławy Danielewicz - radnej (załącznik C do niniejszego raportu)
3. Pana Romana Kleczki (załącznik D do niniejszego raportu)
4. Pana Eugeniusza Ratańskiego (załącznik E do niniejszego raportu)
5. Pana Jerzego Lemańczyka – Kierownika Kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska (załącznik F do niniejszego raportu)

Sposób ustosunkowania się do zgłoszonych uwag przedstawiono w poniższej tabeli:

Podmiot zgłaszający uwagi	Treść uwagi	Sposób ustosunkowania się do uwagi
Paweł Elward	Sprawa rozbudowy sieci wodociągowej	Uwaga została uwzględniona – dodano przedsięwzięcia II.3.i. Rozbudowa sieci wodociągowej do miejscowości Blizawy oraz w m. Wielki Komorsk i Warlubie - Kurzejewo oraz II.3.j. Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej w miejscowościach Warlubie, Wielki Komorsk i Krusze
Miroslawa Danielewicz - radna	Sprawa zastawu na rzecz Mątawka i Rybno Duże Utwardzenie drogi Lisi kąt 7 w Wielkim Komorsku	?????? nie rozumiem tej uwagi i nie mogę jej rozczytać Uwaga została uwzględniona – dodano przedsięwzięcie II.2.r. Budowa/przebudowa drogi gminnej w Wielkim Komorsku
Roman Kleczka	Wprowadzenie zadań w zakresie rozbudowy sieci gazowej	Uwaga została uwzględniona – dodano przedsięwzięcie II.4.e. Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy Warlubie
Eugeniusz Ratański	Rewitalizacja jeziora w Bzowie	Uwaga została uwzględniona – dodano przedsięwzięcie II.1.e. Rewitalizacja jeziora w miejscowości Bzowo
Jerzy Lemańczyk - Kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska	Proszę o dodanie przedsięwzięcia w zakresie budowy obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych Rozdział VII Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań. Proszę o dopracowanie map, skrócenie zapisów stanowiących cytaty ze Strategii Przyspieszenia 2030+ oraz sprawdzenie poprawności w zakresie zapewnienia spójności kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Warlubie z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+	Uwaga została uwzględniona – dodano przedsięwzięcie II.3.k. Budowa obiektów małej retencji wody na ciekach wodnych i melioracyjnych; Dopracowano mapy, skrócono zapisy stanowiące cytaty ze Strategii Przyspieszenia 2030+ oraz sprawdzono poprawność i w części przypadków skorygowano zapisy w zakresie zapewnienia spójności kierunków działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Warlubie z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Przyspieszenia 2030+

Załączniki:

A) Wzór formularza uwag (pisemny)

B) Wypełniony formularz uwag – Paweł Elward

C) Wypełniony formularz uwag – Mirosława Danielewicz - radna

D) Wypełniony formularz uwag – Roman Kleczka

E) Wypełniony formularz uwag – Eugeniusz Ratański

F) Wypełniony formularz uwag - Jerzy Lemańczyk - Kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska

Uzasadnienie

Uchwalenie przez Radę Gminy Warlubie Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 – 2027+ następuje zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym.

Tworzenie diagnozy i identyfikacja obszarów problemowych dla wytyczenia celów strategicznych do opracowana Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 – 2027+ następowało podczas konsultacji i prac zespołowych.

Właściwe zdefiniowanie kierunków inwestowania i przeobrażeń Gminy Warlubie jest warunkiem koniecznym dla uzyskania możliwości wsparcia tych zamierzeń w nowym okresie programowania finansowego ze środków Unii Europejskiej.

Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 – 2027+ zawiera priorytety (cele strategiczne), cele operacyjne i opisy działań prowadzących do realizacji zidentyfikowanych priorytetów.

Plany i zamierzenia realizowane przez władze samorządowe gminy w kolejnych latach będą nawiązywać do uchwalonej przez Radę Gminy Warlubie Strategii Rozwoju Gminy Warlubie na lata 2022 – 2027+.

Przewodnicząca Rady Gminy

Maria Jankowska